№ 267. DONDERDAG 8 NOVEMBER. A° 1860.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, № 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

De BURGEMEESTER van *ROTTERDAM* geeft bij deze aan de belanghebbenden kennis, dat, naar aanleiding van de Artt. 35 en 36 der Wet op het Patentregt, in dato 21 Mei 1819 (Staatsblad n.° 34), eerstdaags de gewone algemeene opnemingen voor het Patentregt zullen plaats hebben; wordende derhalve een ieder gewaarschuwd er op te letten of hij aan de verpligtingen, bij gemelde Wet voorgeschreven, voldaan heeft, om door suppletoire aangiften voor te komen de onaangename gevolgen, die daaruit anders zouden ontstaan.

Rotterdam den 3 November 1860.

De Burgemeester voornoemd,
J. F. HOFFMAN.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 6 November.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Te vergeefs zou men trachten in onze politieke kringen eene andere questie dan de beoordeeling van lord John Russell's depêche op het tapijt te brengen. Aller aandacht is alleen daarop gevestigd. De alhier verblijf houdende Italianen en Franschen zijn er over verrukt, en beschouwen dien stoutmoedigen stap van ons Gouvernement als een waarborg voor de voltooijing der Italiaansche eenheid en een dolksteek voor Napoleon. Het was inderdaad voor onze Ministers hoog noodzakelijk onbewimpeld hunne staatkunde tegenover Italië te verklaren. Het was noodzakelijk voor hen zelve, ten einde de valsche aantijgingen en beschuldigingen te ontzenuwen, die hen door hunne vijanden werden ten laste gelegd. Van alle kanten hoorde men fluisteren van geheime hulp die ons Gouvernement aan Oostenrijk zou hebben verleend; van coalitien, waarin onze Regering zich ten nadeele van Italië zou hebben gemengd; men ging zelfs verder, en verweet ons Gouvernement de ontwerper van het gesmeed plan der Warschauer bijeenkomst te zijn geweest. Lord John Russell's depêche vernietigt al de gevolgen dier geruchten en bewijst dat zij uit de lucht gegrepen waren. Het is, dunkt mij, overbodig over de behoefte uit te weiden, die Italië juist op dit oogenblik aan eene zoo zeer voor zijne belangen gunstige verklaring onzer Regering had. De moeijelijkheden die het groote werk vergezellen, door graaf Cavour aangevangen, door Garibaldi voortgezet, en door Victor Emmanuel, en het valt niet te ontkennen, ook Napoleon krachtdadig ondersteund, zijn nu talrijker dan ooit. De staatkundige, religieuse, finantieele, militaire en reactionnaire hinderpalen zullen nu door die prijzenswaardige gedragslijn onzer Regering een weinig worgeneutraliseerd. De hekelaars, die lord John Russell's vroegere depêche als tegenstrijdig met de laatste beschouwden, willen of kunnen niet begrijpen dat in de gegeven omstandigheden de warmste voorstander der Italiaansche onafhankelijkheid niet wijzer en voorzigtiger had kunnen handelen. Het doel der eerste depêche was niet anders dan de Italiaansche kampioenen het gevaar te doen inzien dat destijds aan een aanval op Venetië verbonden was. Onze Regering heeft nooit anders gewild dan dat Italië zich organiseerde en zich in staat stelde, met een zeker vooruitzigt van succes, Oostenrijk tot den afstand van Venetië te dwingen. Hopen wij dat dit doel spoedig bereikt worde.

Gisteren leverde onze hoofdstad vooral voor den vreemdeling een bijzonder koddig schouwspel op. De in de Engelsche geschiedenis zoo vermaarde gebeurtenis, bekend onder den naam van het „buskruidverraad", werd met meer dan gewone demonstratien gevierd. In alle wijken zag men door onstuimige deug nieten karren voortdrijven waarop Guy Fawkes, de voorname ontwerper van het verraderlijk plan, onder verschillende vormen werd voorgesteld.

Gelijk u uit de geschiedenis bekend is, had het gedrag van Jacobus I aan de Jezuiten tot die zamenzwering aanleiding gegeven en stelden zij zich voor na de verwoesting der beide Parlementshuizen en het ombrengen der Koninklijke familie de Roomsch-Katholieke godsdienst te herstellen. De Paus, die vooral door de jongste gebeurtenissen de algemeene aandacht heeft tot zich getrokken, werd ook door het gepeupel, in den vorm van een monsterachtigen pop, op een soort van zegewagen rondgevoerd. Naast hem zag men een Italiaansch Calerofé, een koord in de hand houdende, waarmede hij den eerwaardigen geestelijke ging executeren. Het hoofd van den Paus was met een blaauwe kap bedekt en zijn uiterlijk was natuurlijk zoo betreurenswaardig als men dat onder dergelijke omstandigheden kan verwachten. Een ander devies stelde Garibaldi voor in zijn rood flanel costuum, met Victor Emmanuel aan zijne zijde in volle uniform. Op den achtergrond zag men drie Italiaansche patriotten zeer smaakvol uitgedoscht. Ook de vrijwilligers werden vertegenwoordigd door vijf heldhaftige individuen. Vijf andere armzalige en zwakke vrijwilligers vertegenwoordigden de „Nationale verdedigings werken." De Engelschen schijnen met die vertooningen bijzonder in hun schik te zijn en zetten die heden nog ijverig voort. Terwijl ik dit schrijf passeren langs mijne woning, onder het gejoel eener talrijke volksmenigte, de débris dier karakterestieke beelden.

De ijverige en getrouwe lezers onzer bladen keerden heden morgen te vergeefs de couranten twintig malen om ten einde telegrafische berigten te vinden. Niet een enkele telegram, uitgezonderd een Parijsch beursberigt!

Het concert in de Sint James Hall voor de Garibaldiaansche gewonden werd gisteren avond door eene ontelbare menigte bijgewoond. De voornaamste alhier verblijf houdende artisten assisteerden en verschillende muziekstukken van Meyerbeer, Mendelsohn, Mozart, enz. werden tot genoegen van het publiek uitgevoerd. Om het concert meer luister bij te zetten waren er ook twee regementen vrijwilligers in volle uniform tegenwoordig.

Heden morgen ten 5 ure overleed de admiraal sir Charles Napier in zijne residentie Murchistoun-Hall, Portsmouth. De overledene bereikte den ouderdom van 75 jaren. In 1846 bereikte hij den rang van schout-bij-nacht en in 1853 werd hij tot vice-admiraal verheven. Gedurende vele jaren was hij lid van het Parlement. Sir Charles Napier trad in het huwelijk met de weduwe van Edward Elers. Hij laat een eenig kind, eene dochter, na.

Het door onze vrijwilligers voorgestelde bezoek naar Parijs draagt naar ik zie de goedkeuring van den Constitutionnel weg. Onze organen denken er niet zoo welwillend over, maar toonen zich veeleer verontwaardigd over de ontwerpers van het plan.

Gisteren werden te Woolwich en te Chatham, ter eere van de overwinning op de Chinezen behaald, 21 saluutschoten gelost en is op de verschillende schepen de Koninklijke vlag geheschen.

Een bijzondere telegram uit China, via Bombay, brengt berigten van vijf dagen later dan de per mail ontvangen tijdingen en meldt, dat de vijandelijkheden weder begonnen zijn.

Den 21 jl. is de Prins van Wallis van Portland naar Engeland afgereisd. Men begint hier intusschen zeer bezorgd te worden dat hij niet reeds hier is aangekomen.

— Onder de leden van het Corps Diplomatiek heerscht groot misnoegen over de depêche van lord Russell aan den Engelschen gezant te Turijn, welk misnoegen zich hoogst waarschijnlijk door een sprekend feit zal openbaren, de afwezigheid namelijk van al de vertegenwoordigers der vreemde Mogendheden aan den maaltijd van den Lord Maire. Niemand ontzegt de Engelsche Regering het regt om hare meening over de Italiaansche zaken te uiten, maar men oordeelt dat de Minister de palen is te buiten gegaan, door het bezigen van uitdrukkingen die tot aanmoediging der misnoegden en naar omwenteling hakenden in alle mogelijke Landen der wereld strekken kunnen.

— In een brief van een bij het leger in China geplaatst Engelsch officier komt deze zinsnede voor, het slot waarvan zeer karakteristiek is: „Zoo is dan nu de Chinesche oorlog van 1860 geëindigd, want zij zeggen dat zij niet meer vechten zullen, sedert wij hen in hunne sterkten verslagen hebben. Een Chineesch hoofdofficier, geen Tartaar, betuigde mij zijn genoegen dat zijn Land voor den handel geopend was. Wij hadden, voegde hij er bij, nu gezien dat zij vechten konden, en dat wij, in vervolg van tijd, als zij het voorregt van meer verkeer met vreemde Natien hebben, het onderscheid zullen ontwaren, naardien zij op hunne beurt ons zullen verslaan!"

FRANKRIJK.

PARIJS 6 November.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Gij weet hoe Beijeren, dat in deze slechts een werktuig is der Oostenrijksche Regering, aan den Bondsdag te Frankfort moet voorstellen, te verklaren dat het behoud van Venetië, als voormuur van Zuid-Duitschland, een algemeen Duitsch belang is. Zoo vertoont zich onder een nieuwen vorm het plan, sedert jaren door Oostenrijk gekoesterd, om zijne Italiaansche bezittingen in den Duitschen Bond te doen opnemen. Ik twijfel of dit plan thans beter zal gelukken dan tot nu toe. Wanneer de kleine Katholieke Staten Beijeren al mogten ondersteunen, zoo zullen toch die Staten, welke zich om'Pruissen scharen, eenstemmig weigeren.

Men zegt heden dat de Descartes reeds weder van Toulon is vertrokken met bevelen uit Parijs voor den Franschen admiraal, waarbij hem wordt geboden strikt getrouw te blijven aan het beginsel van non-interventie. De depêches uit Italië verzekeren ons dat de volksstemming in de Marken en Umbrië bijzonder gunstig luidt voor de annexatie. Voorts schijnt het dat een vrij talrijk korps Napolitanen, afgesneden van de vestingen, welke de Koninklijke troepen bezet houden, den generaal Fanti heeft doen aanbieden zich over te geven.

Koning Victor Emmanuel heeft zijne intrede te Napels nog niet gedaan. Volgens de verzekeringen van la Patrie en le Pays zou hij eerst morgen aldaar aankomen. Intusschen worden te Napels schitterende toebereidselen gemaakt voor zijne ontvangst.

Volgens een ander berigt heeft Victor Emmanuel den 29 october te Sessa, waar zijn hoofdkwartier zich bevond, eene deputatie uit Napels ontvangen die hem kwam verzoeken zonder verwijl zijne intrede te doen in die stad, waar de staat van zaken zijne tegenwoordigheid dringend vordert. Het is ten gevolge van de mededeelingen door de leden dezer deputatie gedaan, dat de Koning heeft besloten zijne intrede te Napels te doen, zoodra zijn leger de Garigliano zou zijn overgetrokken. Hij zal echter slechts eenige dagen van het tooneel des oorlogs verwijderd blijven, daar hij in persoon de operatien tegen Gaëta besturen en de vijandelijkheden met kracht voortzetten wil.

Naar aanleiding van eene correspondentie uit Napels, waarin gemeld werd dat de generaal Cialdini en Garibaldi elkander bij hunne ontmoeting hadden omhelsd, zegt l'Ami de la Religion: „De man, die zonder mededoogen de Napolitaansche boeren doet fusilleren, die hun vaderland trouw bleven, en de zeeschuimer met zijn rood hemd, die onlangs de gevangenen te Millazzo deed neêrschieten, waren wel waardig elkander te omhelzen."

Het zijn dergelijke scheldwoorden niet die den Koning van Napels zullen redden!

De berigten uit Rome zijn karakteristiek. Het dagblad van Rome zelf bevat deze opmerkelijke nota na de door den heer de Grammont geëischte rectificatie:

„De Fransche ambassadeur heeft het verlangen te kennen gegeven dat men eene uitdrukking verbeterde, gebezigd in de telegrafische depeche, welke in n.° 244 van dit blad den 24sten jl. was opgenomen en waarin gezegd werd dat de Keizer der Franschen aan den Koning van Piemont had geschreven om hem te verklaren, dat, wanneer hij de Pauselijke Staten aanviel, de Keizer zich daartegen zou verzetten met kracht van wapenen (collo forza).

„Dien ten gevolge beijveren wij ons te doen opmerken dat de depêche, door den ambassadeur medegedeeld, juist was vervat in deze woorden, te weten: dat wanneer de Piemontesche troepen het Pauselijk grondgebied betraden, de Keizer genoopt zou zijn zich daartegen te verzetten, en dat bevel was gegeven om het garnizoen van Rome te versterken.

„Deze uitdrukkingen hebben bij schier allen de gedachte gewekt van een veel grooter gewigt en zij hebben zekerlijk er toe bijgedragen om te doen vervallen in de onnaauwkeurigheid, welke aan de bovengemelde depêche van 10 september wordt verweten. Wij voegen hier evenwel, in het grootere belang der waarheid, bij, dat drie of vier dagen later eene andere mededeeling werd ontvangen, waarin verzekerd werd dat de Keizer zich *als antagonist* zou verzetten."

De woorden: „door kracht van wapenen", die den heer de Grammont en den Constitutionnel zoo zeer hebben geërgerd, zijn vervangen door eene variant, die waarlijk niet de moeite waard is om er van te spreken.

Heden morgen maant de Constitutionnel de bisschoppen aan om gebeden uit te schrijven voor onze in China gesneuvelde soldaten, even als zij zulks hebben gedaan voor de overwonnelingen van Castelfidardo.

„Ofschoon onder andere regeringen het gebed voor de dooden somtijds werd verboden als eene politieke manifestatie, heeft onze Regering den tact gehad — en wij wenschen haar daarmede geluk — van die ceremonien volkomen vrij te laten, zelfs toen zij een wapen werden in de handen van den partijgeest."

De Constitutionnel kon moeijelijk anders dan in het voorbijgaan een pijl af te schieten op den partijgeest; hij vervolgt dan:

„Maar thans zouden onze bisschoppen, door voor de roemrijke gesneuvelden in China te bidden, de zegepraal des geloofs aan die des vaderlands verbinden. Zij zouden bidden voor soldaten die gevallen zijn in den strijd voor de godsdienst en voor Frankrijk.

„Nimmer zouden onze bisschoppen eene betere gelegenheid kunnen vinden om te bewijzen dat bij hen het Katholieke gevoel onafscheidelijk is van het nationaal gevoel, en wij zijn overtuigd, wat ons betreft, dat de eerwaardige bisschoppen, die van den kansel de lijkrede hebben uitgesproken over de slagtoffers van Castelfidardo, dien kansel andermaal zullen beklimmen om haar uit te spreken over de gesneuvelden aan de Peï-ho. Voorzeker zullen zij het even onregtvaardige als wreede woord niet tot waarheid willen maken: „Het bloed dat in China gestroomd heeft is, in de oogen van sommige lieden, minder waard, omdat het onder de nationale vaan heeft gestroomd en omdat het niet „het zuiverste bloed" van Frankrijk is."

Mogen wij verwachten dat de bisschoppen zullen luisteren naar de vermaningen van den Constitutionnel? Ik denk het niet, onze kerkvoogden zullen het stilzwijgen bewaren, tenzij de heer Rouland, tot wiens departement zij behooren, er hun een lettertje over mogt schrijven.

In de eerste dagen van januarij zal pater Lacordaire zijne receptie-rede houden in de Academie. Ik meen u te kunnen verzekeren dat zijne benoeming door den Keizer is bekrachtigd. Hij is evenwel nog niet aau Z. M. voorgesteld, hetgeen met alle nieuwe akademie-leden doorgaans slechts eenige dagen voor de officiële receptie geschiedt.

Men meldt het overlijden van den bisschop van Nevers. De beroemde schrijfster mev. George Sand is ernstig ziek aan typhus-koortsen, zoodat hare vrienden voor haar leven vreezen.

Het gerucht dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en Piemont eerstdaags zouden hervat worden wordt bepaald tegengesproken, even als dat, volgens hetwelk aan Prins Napoleon eene zending naar Petersburg zou zijn opgedragen. Z. K. H. heeft op het landgoed van graaf Branicki gejaagd en wordt heden avond te Parijs terugverwacht.

— Te Genua had den 3 dezer een treurig voorval plaats. Het nieuwe fregat, Hertog van Genua, dat in het bijzijn van graaf Cavour en van de jongste zonen des Konings werd te water gelaten, stootte in het afloopen een muur omver, door het instorten waarvan verscheiden menschen gedood en gekwetst zijn.

— In Umbrië en de Marken leggen de Koninklijke commissarissen groote bedrijvigheid aan den dag en vaardigen dagelijks nieuwe besluiten uit. Het regt op de mout is afgeschaft; de bepalingen der Sardinische tollen zijn afgekondigd, en de vrijheden der haven van Ancona zijn met die der haven van Livorno gelijk gesteld. Op allerlei wijze tracht men de herstelling van het kerkelijk bewind in wereldsche aangelegenheden onmogelijk te maken.

DUITSCHLAND.

COBLENZ 6 *november*. — De Prinses van Pruissen, die ten gevolge van zware verkoudheid ernstig ongesteld is geweest, is wel beterende, maar kan echter de voorgenomen reis naar Berlijn nog niet aannemen. Koning Maximiliaan van Beijeren bevindt zich thans op zijne terugreis naar Munchen, aan het Hof alhier, terwijl heden ook de Koningin der Nederlanden, op hare terugreis naar 's Gravenhage, deze stad bezoekt.

BERLIJN 5 *november*. — De wijding der vaandels van de nieuw gevormde regementen zal, uit hoofde van den Hofrouw, eerst in de maand december of in het begin van januarij plaats hebben. Door het Ministerie van oorlog zijn toebereidselen op zoo groote schaal voor die plegtigheid gemaakt, dat men een bijzonder schitterend militair schouwspel verwachten mag. Het geheele Pruissisch leger zal door deputatien daarbij vertegenwoordigd worden en de uitreiking der vaandels onder godsdienstige toespraken, gezang en muziek, door den Prins Regent in persoon geschieden.

— De Neue Preuszische Zeitung laat de medeeling der bekende nota van lord Russell door een veertigtal regels vergezeld gaan, waarin onder anderen de volgende woorden voorkomen: „een werkstuk van de meest heillooze soort," — „de evenzoo zwakke als revolutionaire lord," — „schaamteloosheid zonder voorbeeld," — „die ellendige lord," — „een zoo afgeschuimde waarheidsvriend als lord Russell," — „smaad en schande over de huichelaars."

— Heden middag werd hier het standbeeld van Albrecht Thaer, den grondlegger der wetenschappelijke landhuishoudkunde, plegtig onthuld. Het is het eerste der drie standbeelden welke het driehoekig plein achter de akademie van bouwkunst versieren zullen. Door het overlijden der Russische Keizerin-Weduwe had het programma der feestelijkheid eenige wijziging moeten ondergaan, naardien de Prins Regent en de overige Koninklijke Prinsen nu verhinderd waren daaraan deel te nemen. Zulks deden nu echter de Ministers, de vertegenwoordigers der landhuishoudkundige centraal-vereenigingen uit nagenoeg al de provincien, enz. Nadat het koraal Looft den Heer! door een muziekkorps was aangeheven, hield de voorzitter der commissie tot oprigting van het gedenkteeken de feestrede, waarna het omhulsel wegviel en het standbeeld, het model waarvan de laatste arbeid van professor Rauch geweest is, zich aan het oog der menigte vertoonde. Een hurrah! voor den Koning en den Prins Regent, door het aanheffen van het volkslied en eene korte toespraak des ministers van landbouw, graaf Puckler, gevolgd, besloot de plegtigheid. Blijkens het opschrift der voorzijde van het voetstuk werd Thaer in 1752 geboren en stierf in 1828.

— Sedert den 1 october verschijnt te Berlijn, onder den titel Mercurius, een tijdschrift voor jonge kooplieden, door hetwelk aan alle klassen van handel en nijverheid voor het eerst de gelegenheid geschonken wordt om zoowel onderling als met de geheele buitenwereld een bestendig en levendig verkeer te onderhouden, dat zich tot elk gebied van menschelijke wetenschap, in zoo ver zij de genoemde vakken betreft, uitstrekt.

— Naar men hier verneemt voorziet de Egyptische Regering zich ijverig van getrokken kanonnen en percussie-geweren, terwijl de voorbereidende werkzaamheden aan het Kanaal van Suez krachtig worden voortgezet. Uit alles blijkt dat zij er ernstig op bedacht is, met het oog op gebeurtenissen welke de naaste toekomst welligt zal opleveren, hare voorzorgen te nemen.

WEENEN 4 *november*. — De afreis der Keizerin blijft op den 27 dezer vastgesteld. Reeds zijn twee reiscouriers, een gedeelte van het dienstpersoneel en de secretaris van H. M. naar Ostende afgereisd. Nog in deze week komt een voor haar gebruik ingerigt Engelsch schroefstoomfregat aldaar aan en stelt zich ter harer beschikking. Drie kleinere stoomvaartuigen zullen het vergezellen.

— Langs hoe meer blijkt dat de Keizerlijke Regering haar oogmerk, om door de bekende patenten van 20 october de misnoegde Hongaren te bevredigen, niet schijnt te zullen bereiken. Althans mannen als Deak, baron Eötvös, graaf Desewssy en andere der voornaamste staatkundige persoonlijkheden dier Natie weigeren eene werkdadige rol in het zoogenaamd Constitutioneel werk, zoo als die patenten het voorschrijven, op zich te nemen, hetwelk nogtans de mogelijkheid hunner deelneming aan de te Gran te houden beraadslagingen niet uitsluit, maar als zij daar verschijnen zal het denkelijk zijn om tegen de verminkte herstelling van den Hongaarschen constitutionelen toestand te protesteren, waarbij de genoemde mannen vermoedelijk niet in de minderheid blijven zullen, naardien men voorziet dat de meerderheid der naar Gran opgeroepenen de onbesnoeide teruggaaf der Constitutie van 1848 vorderen zal. En zelfs wanneer sommigen hunner den Landdag van 1847-1848 nog voor te half revolutionair houden mogten, zoo zullen ook deze voor het minst de volstandige teruggaaf der toenmaals door Hongarije genoten regten tot inwilliging der belastingen en der ligting van soldaten verlangen.

— In de hoogere kringen alhier houdt men zich meer en meer overtuigd dat alle geschillen tusschen Rusland en Frankrijk vereffend zijn en dat Oostenrijk niets van de eerstgenoemde Mogendheid heeft te verwachten. Men had zich gevleid het Petersburger Kabinet door de inwilligingen te winnen die men voornemens was ten opzigte van het Oostersch vraagstuk te doen, maar moet zich nu overtuigd hebben dat het daaraan zeer weinig waarde hecht, waaruit het besluit getrokken wordt dat van Frankrijks kant het uitzigt op veel verder strekkende inwilligingen is geopend. Voor Rusland nu is al het overige van ondergeschikt belang, en het zal steeds het meest de

staatkunde degenen ondersteunen die het in zijne Oostersche staatkunde de hand biedt.

— Hier te Weenen hebben verscheidene gezelschappen van bierdrinkers zich in het voornemen vereenigd om dien drank niet meer te gebruiken zoo lang de onlangs verhoogde bierprijs gehandhaafd blijft. Zij die deze gelofte niet nakomen zullen met eene boete van twee florijnen gestraft, of uit het gezelschap verbannen worden.

— In den Oostenrijkschen Keizerstaat behooren 78 percent der bevolking tot de niet-Duitsche taalstammen, terwijl in Pruisssen slechts 13 percent der bevolking daartoe behooren.

Per Telegraaf.

DRESDEN 6 November.

De plegtige opening der Zitting van den Landdag geschiedt zoo even door Z. M. den Koning in persoon. In de troonrede roemt de Koning den gunstigen finantiëlen toestand des Lands en den bloei van den handel, even als van alle takken van nijverheid. Hij beveelt, met het oog op de schokken welke het Volkenregt ondergaat, eene standvastige aaneensluiting van alle Duitsche Regeringen op de baan des regts; dezelfde overtuiging heeft hij in het hart der Duitsche bondgenooten gevonden; Saksen is voornemens ook in het vervolg de ontwikkeling der Duitsche belangen in federatieven zin naar vermogen te behartigen.

LONDEN 7 November.

SUIKER. Courante soorten prijshoudend. — KOFFIJ vast. Van dit artikel zijn groote veilingen aangeslagen. — THEE zonder handel. — RIJST. Goed ord. kwal. geanimeerd. — GRANEN. Tarwe, ord. soorten flaauw, goede kwal. met grage koopers. Haver onveranderd vast. — OLIEN. Raap- £ 42 a 42.6/; Patent- £ 43.6/ a 44.6/; Lijn- £ 29.9/ a 30. — TALK in loco 61/; Nov./Dec. 61/. Heden werden afgel. 204 en aangev. 1591 v. Kalme markt. — METALEN. Straits Tin 131/6.

LIVERPOOL 7 November.

KATOEN. 10,000 b. zijn tot vaste prijzen verhandeld.

BERLIJN 7 November.

ROGGE in loco 52½; Nov./Dec. 50⅝; Voorjaar 49. — RAAPOLIE. Nov./Dec. $11\frac{7}{24}$; Voorj. $11\frac{1}{3}$.

HAMBURG 7 November.

OLIE. Onveranderd stil.

MADRID 6 November.

Spanje 1¾ pc. —; dito 3 pc. 49.25.

PARIJS 7 November.

Frankrijk 3 pc. 69.80; dito 4½ pc. 95.90; Cred. Mob. 733. Spanje 1¾ pc. 40; dito binnenl. 3 pc. 47⅞.

LONDEN 7 November.

De 3 pc. Geconsolideerden 93. Rusland 4¾ pc. 94¾. Spanje 1¾ pc. —; dito 3 pc. 49. Portugal 3 pc. 45¼. Ecuador Nieuwe 1 pc. 12¾. Holl. 2½ pc. 64¾. Illinois Shares 75; dito Bonds 88.

WEENEN 7 November.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 65.60; dito Nationale 5 pc. 76.10. Wissel Londen *f* 133.

FRANKFORT 7 November.

Oostenr. Metalliek 5 pc. 47⅞; dito Nation. 5 pc. 54⅛. Spanje 1¾ pc. —; dito 3 pc. —.

ANTWERPEN 7 November.

Spanje 1¾ pc. —; dito 3 pc. —. Oostenrijk, Metall. 5 pc. 48½; dito Nation. 5 pc. 56.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 7 November.

De verslagen der heden gehouden zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de Provinciale Staten van Zuidholland zijn in het bij dit N.⁰ behoorend Bijvoegsel opgenomen.

H. M. de Koningin is met Z. K. H. Prins Alexander en gevolg heden namiddag ten half drie ure langs den Rijnspoorweg alhier aangekomen. Aan het station werd de Vorstin gecomplimenteerd door den heer Burgemeester, een der heeren Wethouders en den Consul van Wurtemberg te dezer stede. H. M. werd door den heer Burgemeester naar het station van den Hollandschen spoorweg begeleid en vervolgde daarop langs dien spoorweg de reis naar de residentie.

Bij Koninklijk besluit is aan den gewezen portier in het huis van militaire detentie te Leiden, D. Quakernaadt, verleend een pensioen ten laste van den Staat van *f* 360 's jaars.

Volgens opgave van het Ministerie van Finantien is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand october jl. op nieuwe rekening ontvangen aan suiker-accijns een bedrag van *f* 5025.96½.

Bedankt: voor het beroep naar de Herv. gemeente te Klundert door ds. E. F. H. Wolf, pred. te Beekbergen; — voor dat naar de Kaap de Goede Hoop door ds. H. A. Leenmans, pred. te Hellevoetsluis.

HELLEVOETSLUIS 7 *november*. — De zeildag van Zr. Ms. schroefstoomschip Cornelis Dirks, onder bevel van den luitenant ter zee 1ste klasse Koopman, is bepaald op 10 dezer, met bestemming naar Curaçao; tevens verneemt men dat met gemelden datum Zr. Ms. brik de Zeehond, voor eenige dagen binnengekomen, buiten dienst en het état-major op nonactiviteit gesteld zal worden.

'sGRAVENHAGE 7 *november*. — Z. M. de Koning is, na een bezoek bij H. M. de Koningin-Moeder te Soestdijk te hebben gebragt, in den afgeloopen nacht ten half twaalf ure alhier teruggekeerd.

— Heden middag ten 4 ure is H. M. de Koningin, vergezeld van den jeugdigen Prins Alexander, uit Stuttgardt in deze residentie teruggekomen.

— In deze residentie is aangekomen en afgestapt aan het Hôtel de l'Europe de baron Bentinck, Nederl. gezant bij het Hof van Engeland.

— Aan het Departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst is heden de najaars-vergadering der Synodale Commissie geopend.

— Het gisteren door Burgemeester en Wethouders bij den Gemeenteraad ingediende voorstel, betreffende de exploitatie van het Groot Stedelijk Badhuis, heeft de strekking, om de baden en het logement voor rekening der gemeente te exploiteren, terwijl de restauratie en de stal zouden worden verpacht.

— Door heeren notarissen alhier ter stede is heden ter vervanging van den heer C. H. van Ogten, overleden, tot ontvanger der venduen van de notarissen benoemd de heer B. J. Eyssell alhier.

DORDRECHT 6 *november*. — Gisteren namiddag had in het naburig Zwijndrecht een vreeselijk ongeluk plaats. In den molen van den heer H. van Loon moest een nieuwe steen worden ingebragt, ter zwaarte van ongeveer 4000 Ned. ponden. Ter adsistentie bij dit gevaarlijk werk was door den eigenaar uitgenoodigd de molenmakersknecht R. Borgmeijer, die op dat oogenblik in zijn olie- en trasmolen aan den Draai alhier werkzaam was. Onder het ophijschen van den steen brak de ketting, waaraan deze was bevestigd en het gevaarte trof den werkman zoodanig tegen de borst, dat hij nog slechts enkele teekenen van leven gaf. De ongelukkige, die een oppassend huisvader was, laat eene ziekelijke vrouw en vier hulpbehoevende kinderen achter.

HEUKELUM 5 *november*. — Heden namiddag omstreeks 3 ure had alhier het volgende ongeluk plaats. Zekere Wijnand Romijn, visscher te Gorinchem, bezig zijnde met visschen onder deze gemeente, had het ongeluk, terwijl hij de zegen in het water wierp, achterover er in te vallen en te verdrinken. Spoedig aangebragte hulp mogt niets baten.

UTRECHT 7 *november*. — Naar men verneemt zijn met primo dezer door den Minister van Binnenlandsche Zaken drie geneeskundigen aangesteld, om zich naar Veenhuizen te begeven, ten einde aldaar de ooglijders te behandelen, welke ten getale van ruim 800 aanwezig zijn. Deze geneeskundigen moeten echter vooraf gedurende drie maanden de lessen over oogheelkunde van professor Donders bijwonen, waartoe zij zich thans alhier bevinden.

MAASTRICHT 6 *november*. — Men verneemt dat zich in Limburg eene commissie of vereeniging van jagtliefhebbers zal vormen, tot behoud van den wildstand en het weren van strooperijen, met het doel om door tusschenkomst van den procureur-generaal premien uit te reiken aan de meest verdienstelijke beambten, belast met het toezigt van de jagt en visscherij, doch alleen voor de door hen betoonde waakzaamheid ter zake van het zetten van of vangen met strikken en het jagen zonder acte.

ZUTPHEN 6 *november*. — In de heden gehouden vergadering van den Gemeenteraad is tot stadsarchitect benoemd de heer W. Itz, thans te Zalt-Bommel. Hij zal zijne functie den 1 januarij 1861 aanvaarden.

DEVENTER 6 *november*. — Aan de op heden gehouden veemarkt waren 400 koeijen en 20 paarden aan de lijn, welke tegen zeer hooge prijzen vlug van de hand gingen.

— Voor onderscheidene jaren vertrok van hier naar Oost-Indië zekere B. J. H., zijne vrouw en twee jonge kinderen in armoede achterlatende. Sedert werd niets meer van hem vernomen. Zijne echtgenoote verkreeg eene ontbinding van het huwelijk en trad voor eenige jaren met een ander in den echt. Thans is B. J. H. teruggekeerd en ligt te L. ziek. Zijn einde voelende naderen, heeft hij verlangd zijne kinderen te zien, die beiden nog in leven zijn en die hij zijn niet onbelangrijk vermogen zal nalaten, dat hun in hunnen behoeftigen toestand zeer te stade zal komen.

WIJHE 6 *november*. — Onze steenbakkerijen, die gedurende een geruimen tijd wegens de natte weêrsgesteldheid bijna totaal stil stonden, zijn thans weder in volle werking. Hierdoor worden velen in staat gesteld, die gedurende eenen geruimen tijd bijna broodeloos waren, zich voor den naderenden winter in hunne dringendste behoeften te voorzien.

Sedert eenige weken zijn de prijzen van het vette vee in deze omstreken aanmerkelijk gestegen.

HARLINGEN 5 *november*. — De aanleg van den Noorder-spoorweg schijnt, wat Friesland betreft, spoedig verwezenlijkt te zullen worden, daar men reeds bezig is met de noodige opmetingen alhier te doen. Is men wel onderrigt, dan zal de spoorweg aan de zuidzijde dezer stad uitkomen, waar de zich nu bevindende bolwerken alsdan weggeruimd zullen worden.

In de Utrechtsche Courant komt de volgende brief voor, geschreven aan boord van de Zeeland ter reede van Smyrna:

„Wij zijn allen zeer gelukkig, dat ons verblijf op de kust van Syrië ten einde loopt. De ondervinding van den afgeloopen zomer heeft mij de volle overtuiging gegeven, dat eene reis in de Middellandsche Zee niet altijd aangenaam is. Noch in Oost- noch in West-Indië, heb ik immer zulk eene ondragelijke hitte uitgestaan, als wij te Beyruth ondervonden hebben. Ook mijne kennismaking met het Heilige Land heeft mijn enthousiasme dienaangaande merkelijk verminderd; vooral na de poëtische beschrijvingen van de Lamartine te hebben gelezen, is men zeer teleurgesteld. — De felle hitte heeft ons volk veel kwaad gedaan en hebben wij eenige manschappen aan dyssenterie verloren.

„Onze tegenwoordigheid was hier op de Syrische kust even noodig als een vijfde wiel aan een wagen, daar alleen de groote Mogendheden regt van handelen hadden. De Franschen waren dan ook de handelende personen.

„Wat het eskader betreft, dat is eene treurige historie! — Men had de *f* 14,000 traktement van chef d'escadre wel kunnen besparen, daar de schepen al zeer zelden bij elkander zijn, en mogt dit al eens het geval wezen, dan wordt er toch niets gedaan.

„Tot den huidigen dag is er nog geene manoeuvre gedaan, dan eene eenvoudige wending, die noodzakelijk in den koers te pas kwam. Het is bovendien eene ware republiek: ieder kommandant doet wat hem goeddunkt. Er is nog nimmer een sein van ontevredenheid gedaan, niettegenstaande er dagelijks reden voor bestond!

„Misplaatste protectie is en blijft steeds de kanker voor onze marine!"

Verscheidenheden.

De eerste opvoering van Robert le Diable te Parijs.

In het derde deel van Véron's *Mémoires d'un bourgeois de Paris* vindt men het volgende aardige verhaal van de tragisch-komische onheilen, die de eerste opvoering van Meijerbeer's Robert le Diable kenmerkten.

Na de julij-revolutie in 1830 besloot men de uitgaven voor de groote opera te Parijs van de civiele lijst te schrappen. Véron leidde nog van 1 maart tot het einde van mei 1831 de beroemde kunstinstelling voor rekening van den Staat en nam die van 1 julij af als privaat-onderneming voor eigene rekening over. Op 21 november bragt hij Robert le Diable ten tooneele, en daarmede was de goede uitslag zijner onderneming beslist.

Oorspronkelijk was het werk voor de opera comique bestemd. De voornaamste muzikale wijziging, het gevolg van Meijerbeer's overeenkomst met Véron, bestond daarin, dat de componist de rol van Bertram, vroeger barytonpartij, voor den baszanger Lavasseur omwerkte.

Bij de opvoering, die met de meest mogelijke zorg voorbereid was, scheen het, als of het noodlot, in de gestalte der tooneel-machinerie, daarop rustte. In het derde bedrijf stortte een der lampentoestellen, die aan de binnenzijde der coulissen zijn aangebragt, voor de voeten van Alice (mad. Dorus Gras) tot hare groote ontsteltenis neder. In de ballet-scène in de klooster-bouwvallen viel een donkere, met zwaar ijzerdraad doorwerkte wolk, plotseling uit den hemel en verjoeg Helena (mad. Taglioni) met al hare nonnen van het tooneel.

Het ergste en gevaarlijkste gebeurde ten slotte.

Na het heerlijke trio aan het slot der opera moet Bertram in den grond zinken om naar de hel terug te keeren. Robert (Nourrit), door zijn beter ik en door het vurig smeeken van Alice bekeerd, moet op de aarde blijven, om eindelijk de prinses Isabelle te trouwen; maar Robert vol hartstogt en door de situatie medegesleept, vergeet dat de poort der hel (het luik) nog open staat en stort den duivel achterna. Achter de coulissen een kreet van ontzetting: „Nourrit is dood! hij is dood!" Alice, die zich vroeger in haar persoonlijk gevaar krachtig getoond had, brak in tranen en snikken uit en ijlde weg. Nu hadden er op, onder en vóór het tooneel drie verschillende scènes plaats. Het verraste publiek meende dat Robert zich ten slotte toch aan den duivel overgaf en hem in het rijk der duisternis volgde. Op het tooneel jammer en vertwijfeling. Toen Nourrit naar beneden stortte, had men gelukkig de matrassen, waarop Levasseur viel, nog niet weggenomen. Nourrit kwam heelshuids beneden. Levasseur, die onder het tooneel door, rustig naar zijn vertrek ging, wordt op eens Nourrit gewaar en roept uit: „Wat drommel doet gij hier? Is het slot veranderd?" Maar Nourrit ijlde hem zonder antwoord voorbij naar de trap, want hij stelde er te veel belang in, de medespelers en het publiek tot rust te brengen. Met mad. Dorus, die nu van vreugde tranen stortte, trad hij te voorschijn en werd met stormenden jubel ontvangen.

Het gordijn viel en de namen van dichter en componist werden onder onbeschrijfelijken bijval bekend gemaakt.

Nourrit moest dien avond nog eene aderlating ondergaan en de tweede voorstelling werd dierhalve drie dagen verschoven.

Eene nieuwe Opera van Meijerbeer.

Men schrijft uit Parijs dat Meijerbeer eindelijk besloten zou hebben zijne lang verwachte, schier tot eene sage gewordene opera „l'Africaine" in het volgende jaar te doen opvoeren en dat men dat besluit zou te danken hebben aan den Duitschen tenorzanger Niemann (die zich thans te Parijs bevindt om Wagner's Tannhäuser te zingen), wien Meijerbeer in den afgeloopen zomer te Wiesbaden had leeren kennen en wiens stem hij naar men verzekert zeer bewonderde. Men zegt de maestro zou zijne „Afrikaansche" wit gewasschen en de titel zijner opera in dien van „Vasco de Gama" veranderd hebben, terwijl de vertraging der opvoering in het volgende haren grond zou hebben. In „l'Africaine" moest een zeeslag plaats hebben. Meijerbeer rekende zeer op de verbazing van het Parijsche publiek, dat tot hiertoe geen denkbeeld van zulke tooneel-effecten had. Deze scène moest een pendant worden van de nonnenbezwering in „Robert" en de schaatsenrijders in den „Profeet." Maar *les beaux esprits se rencontrent*. Verscheidene boulevards-schouwburgen, o. a. de *Porte St. Martin* in den „Fils de la nuit", bemagtigden dit scheepsidee en bragten het met alle bedenkelijke pracht ten uitvoer. Men heeft dames in het parterre zien zeeziek worden en de claque om loodsen hooren roepen. Toen bragt ook de groote opera in den „Corsaire" een fraai vaartuig op de planken en de nieuwheid van Meijerbeer's plan leed schipbreuk in den storm. De schipbreukeling heeft tot nu toe in geen nieuw denkbeeld het reddingsmiddel gevonden en dierhalve drijft de „Afrikaansche" eene haven zoekende nog in open zee.

Maar, zooals gezegd is, het zeewater schijnt haar de Afrikaansche locaalkleur ontnomen en de trotsche Cleopatra tot eene elegante Europesche — met crinoline hervormd te hebben.

Hoezeer men de authenticiteit van dit berigt waarborgt, kan het toch slechts onder voorbehoud gegeven worden.

De Koninklijke Engelsche Opera te Londen heeft haar programma voor het herfst-saizoen van 1860—61 bekend gemaakt. Onder de in het programma genoemde sopraanzangeressen vinden wij den naam onzer vroegere stadgenoote Mevrouw Lemmens-Sherrington, die dan ook in de oorspronkelijk Engelsche opera „Robin Hood" van Macfarren reeds met groot succes is opgetreden.

Ter Gemeente-Secretarie van Rotterdam zijn tegen betaling verkrijgbaar gesteld de vier laatst uitgekomen nummers van het Gemeenteblad, als: n.⁰ 16, bevattende instructien voor het bestuur en het onderwijzers-personeel van de lagere industrie- en herhalingschool, ad 9 centen; n.⁰ 17, bevattende instructien voor het bestuur en het onderwijzers-personeel aan de bewaarscholen voor minvermogenden, ad 12 centen; n.⁰ 18, bevattende de verordening regelende het getal der scholen waarin openbaar lager onderwijs wordt gegeven en den omvang van het onderwijs, ad 3 centen, en n.⁰ 19, bevattende het besluit houdende regeling van de verdeeling der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs voor meisjes, van de jaarwedden der hoofdonderwijzers en onderwijzeressen aan die scholen, ad 3 centen.

Rotterdam, 7 *November* 1860.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 7 November.

OVERLEDEN: C. van Helden, z., 1 j. — J. M. E. Bakker, d., 1 j. — J. Aalhuizen, d., 4 j. — A. Schravesande, vrouw van J. H. Keller, 54 j. — W. M. J. Mosmans, d., 2 m.

BEVALLEN: P. de Vries, geb. Romie, d. — S. M. Zetteler, geb. Wormss, z. — J. M. Goringen, geb. Bastens, d. — C. E. Loois, geb. Koldewijn, z. — A. Metz, geb. Hakkert, z. — P. Maas, geb. Hensen, z. — J. Mosmans, geb. Peters, z. — M. H. Claskijn, geb. van Raamsdonk, d. — L. in 't Veld, geb. Dekker, z.

GEHUWD: A. W. A. Heyblom, jm., 28 j., met M. van Emmerik, jd., 23 j. — J. M. van Leeuwen, wedr., 25 j., met J. E. C. Dupuis, jd., 31 j. — M. van Leen, jm., 31 j., met K. M. D. Heller, jd., 31 j. — J. H. C. Breukelman, wedr., 48 j., met J. M. Assink, wed. J. H. Devis, 33 j. — C. Meyburg, wedr., 36 j., met C. van de Graaf, jd., 42 j. — J. de Vries, jm., 23 j., met J. van Netten, jd., 30 j. — S. van Hoepe, jm., 40 j., met H. Everwijn, jd., 25 j. — C. T. van der Waall, jm., 24 j., met E. Pas, jd., 22 j. — A. Maas, jm., 23 j., met F. A. Reder, jd., 29 j. — J. C. de Groen, wedr., 53 j., met R. van Vollenhoven, jd., 44 j. — G. F. J. Brands, jm., 26 j., met C. J. Nagel, jd., 27 j. — W. Liersen, jm., 24 j., met M. de Kok, jd., 30 j. — C. van der Brugge, jm., 27 j., met H. Schreuder, jd., 26 j. — W. Boerendonk, jm., 27 j., met M. A. Steenwijk, jd., 27 j. — B. IJsenbrant, wedr., 35 j., met M. C. Verkerk, jd., 31 j. — A. van der Harst, jm., 32 j., met C. C. Schans, jd., 27 j. — H. Warbe, wedr., 31 j., met E. M. Janssen, jd., 25 j. — J. J. Buskens, jm., 18 j., met A. M. Houben, jd., 20 j. — J. Hasselt, jm., 39 j., met C. Laun, jd., 33 j. — A. Elshout, jm., 45 j., met M. Evers, jd., 38 j. — H. J. Wevers, wedr., 50 j., met M. E. van de Wal, jd., 39 j. — H. T. Nijman, jm., 23 j., met H. J. van Schaik, jd., 24 j. — J. H. C. Michel, wedr., 51 j., met E. Lureman, jd., 35 j. — P. Indermauer, wedr., 26 j., met W. G. van Weel, jd., 31 j. — F. J. van Kesteren, jm., 25 j., met C. van Hillegondsberg, jd., 32 j. — A. M. Ottes, jm., 24 j., met G. C. P. Puls, jd., 27 j. — J. L. de Haan, jm., 27 j., met D. Groenenberg, jd., 25 j. — J. G. Peters, wedr., 46 j., met N. van der Flier, jd., 41 j. — H. A. Schepes, jm., 30 j., met W. H. van den Berg, jd., 27 j. — J. C. van Iperen, jm., 23 j., met M. A. van der Sluys, jd., 29 j. — C. P. A. Grauss, jm., 24 j., met R. H. de Boer, jd., 29 j. — H. J. Godfroy, jm., 23 j., met D. M. Fieth, jd., 21 j. — A. Verhoogh, jm., 28 j., met B. Wennekers, jd., 30 j. — P. J. J. Bijster, jm., 2‍[illegible] j., met J. M. van Teeffelen, jd., 27 j. — W. Valkenier, jm., 21 j., met H. C. Lambach, jd., 20 j. — J. Bolheem, jm., 26 j., met S. van Buuren, jd., 36 j.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Woensdag 7 November 1860:

AFSLAG VAN:

Een Pakhuis enz., zz. Houttuin, 11/139; trekg. *f*	6200.
Een Pakhuis enz., wijk en n.⁰ als voren; - -	525.

Gecombineerd om *f* 7265 verkocht.

VEILING VAN:

Een Huis enz., zuidz. Haringvliet, 12/24; trekg.	*f*	13,500.
Een Huis enz., Halve Maanstraat, 5/503;	„ -	4600.
Een Huis enz., n/z. Peperstraat, 5/67;	„ -	4000.
Een stuk Tuin of Warmoeziersland enz., Laan van Adamshof, gemeente Kralingen;	„ -	275.
Een stuk Warmoezierland enz., als voren;	„ -	600.
Een Huis, A/119, enz., als voren;	„ -	2425.
Een Huis. A/118, enz., als voren;	„ -	2225.
Een stuk Warmoeziersland enz., als voren;	„ -	725.
Een stuk Warmoeziersland enz., als voren;	„ -	500.

243ste Staats-Loterij.

2de Klasse, 3de Lijst.

Trekking op 7 November.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 20000:	N.⁰	14303
„ „ - 5000:	„	292
„ „ - 2000:	„	1175
„ „ - 1500:	„	19820
„ „ - 1000:	„	2148 7064
„ „ - 400:	„	4609 10186 11327
„ „ - 200:	„	12796 14448
„ „ - 100:	„	806 3051 5418 7488 7528

Prijzen van *f* 30:

75	2478	4755	7519	9676	12493	14557	17174
191	2509	4770	7540	9712	12499	14617	17271
286	2532	4848	7552	9722	12510	14763	17407
330	2603	4900	7790	9726	12520	14770	17452
349	2637	4906	7803	9804	12542	14791	17603
374	2638	4910	7829	9833	12575	14874	17649
396	2649	4963	7836	9856	12593	14969	17668
452	2769	5037	7855	9885	12604	14991	17837
584	2778	5084	7953	9893	12642	15019	17856
632	2789	5362	7955	9929	12648	15076	17865
758	2794	5380	7966	10016	12670	15085	17876
876	2864	5387	7997	10017	12677	15096	17900
949	2888	5450	8143	10133	12708	15235	17925
973	2902	5561	8167	10191	12724	15286	17998
1055	2910	5685	8196	10246	12749	15288	18035
1141	2917	5729	8257	10337	12760	15298	18073
1162	2991	5785	8264	10343	12803	15332	18081
1206	3030	5790	8265	10388	12813	15357	18097
1271	3078	5799	8323	10408	12819	15457	18169
1287	3132	5810	8354	10688	12969	15463	18184
1302	3178	5941	8366	10713	12980	15551	18207
1336	3191	5952	8417	10731	13022	15572	18236
1364	3194	3967	8487	10751	13062	15596	18457
1423	3229	5983	8497	10799	13082	15659	18464
1455	3256	6147	8527	10811	13085	15661	18477
1506	3357	6153	8564	10831	13087	15676	18566
1566	3467	6186	8585	10862	13121	15704	18615
1587	3572	6188	8650	10941	13168	15730	18638
1622	3588	6210	8696	10976	13186	15784	18743
1633	3624	6254	8711	11099	13334	15801	18777
1652	3627	6363	8712	11161	13362	15833	18801
1672	3678	6396	8719	11269	13382	15953	18814
1693	3752	6400	8824	11295	13588	16006	18820
1714	3809	6502	8861	11331	13596	16024	18836
1754	3865	6511	8925	11343	13654	16191	18857
1772	4068	6572	9000	11403	13668	16198	18885
1822	4109	6631	9022	11484	13679	16221	18956
1915	4186	6745	9045	11497	13682	16273	19045
1950	4235	6752	9046	11606	13707	16379	19062
1957	4273	6771	9096	11637	13722	16444	19070
2026	4280	6787	9130	11684	13740	16459	19074
2097	4318	6802	9180	11702	13791	16490	19134
2106	4321	6817	9199	11731	13819	16592	19202
2125	4367	6870	9219	11778	13837	16640	19241
2154	4439	6956	9222	11800	13865	16677	19318
2198	4466	7007	9238	11966	13898	16701	19391
2234	4470	7022	9283	12008	14062	16713	19409
2248	4497	7106	9327	12009	14093	16734	19420
2258	4568	7153	9420	12024	14183	16744	19509
2276	4606	7219	9461	12060	14194	16763	19551
2290	4642	7261	9470	12083	14284	16818	19568
2314	4652	7357	9491	12092	14287	16878	19585
2315	4668	7378	9527	12254	14438	16964	19694
2366	4701	7420	9567	12287	14453	17013	19705
2384	4705	7435	9602	12327	14455	17043	19724
2391	4710	7450	9633	12355	14477	17157	19775
2420	4731	7453	9669	12475	14495	17166	19776
2423	4748	7511					

Beursberigten.

AMSTERDAM 7 November.

				l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl., . .	Werk. Schuld	2½	pCt.	$62\frac{13}{16}$	$62\frac{15}{16}$	62⅞
„	dito dito	3	„	75⅝		
„	dito dito	4	„	97⅜	97½	
„	Amort. Synd.	3½	„			
„	Hand. Maats.	4½	„	129¾		
„	O.-I. Leening	4	„			
„	Holl. Sp.	4½	„			
„	Rijnsp.	4½	„	100⅜		
„	M. van Weld.	4	„			
België, . .	Cert. *Rothsch.*	2½	„			
Frankrijk,	Certificaten. .	3	„			
Spanje . . .	Buitenlands. .	1¼	„	39½	$39\frac{9}{16}$	
„	dito	3	„	$47\frac{15}{16}$		
„	Binn. a *f* 6000	3	„	$47\frac{1}{16}$	47¼	47⅛
„	Amort. Schuld	......		23⅞	24	$23\frac{15}{16}$
„	Bew. v. Coup.	......				
Portugal,	Obligatien. . .	3	pCt.	44⅜	$44\frac{7}{16}$	
„	dito 1856/59.	3	„	42⅞	$42\frac{19}{16}$	
„	dito Uitgest. .					
Rusland,	Ob. *Hope en C.*	5	„	101⅝	101¾	101⅝
„	dito 1828/29. .	5	„	101⅜		
„	Cert. 1831/33	5	„	85⅞	86	
„	d.⁰ 1840.	4	„	77⅜	77½	
„	d.⁰ *Stieglitz* . .	4	„	77½		
„	d.⁰ d.⁰ Nieuwe	5	„			
„	d.⁰ d.⁰ 1855 N.	5	„	$95\frac{13}{16}$	$95\frac{15}{16}$	$95\frac{13}{16}$
„	d.⁰ te Lond.	4½	„	90¾	90⅞	
„	d.⁰ v. Assign. .	6	„	57⅜		
„	Inschr. dito. .	6	„			
Polen, . . .	Aand. 1835. .	....	*f*			
„	Obligatien. . .	4	pCt.	78¼	78⅜	
Pruissen,	Oblig. 1859. .	5	„	103⅛		
„	Aand. 1854 . .	3½	„			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.*	5	„			
„	d.⁰ dito	4	„			
„	d.⁰ Met. Oude	5	„	45⅝	$45\frac{13}{16}$	45⅝
„	d.⁰ N. te Ams.	5	„	66¾	67⅛	66¾
„	d.⁰ Nat. Met. .	5	„	52¾	53	$52\frac{13}{16}$
„	d.⁰ Metalliek.	2½	„	24⅝	$24\frac{11}{16}$	
„	W. Ad. fl 250	4	„	200½	201	
Brazilië,	1824, £ 100	5	„			
Equador,	£ 100	1	„	12¼	$12\frac{7}{16}$	
Venez., . .	Obligatien . . .	3	„	21⅛	$21\frac{9}{16}$	
„	Uitgestelde . .	1½	„			
Grenada,	Obligatien. . .	4	„	$13\frac{9}{16}$		
„	Uitgestelde . .			$5\frac{15}{16}$		
Mexico, . .	Obligatien. . .	3	„			
Illinois	....	7	„	91⅞		

Rusland, Cert. bij Hope, 1860, 4½ pc., 89⅝; dito 1859, 3 pc., 61⅜, $61\frac{7}{16}$; dito Spoorw. Aand., 5 pc., 207, 208. Weener Aand., 1860, 5 pc., 386. Griekenl., 5 pc., $5\frac{13}{16}$.

Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pc.

Hollandsche fondsen waren bij geringen handel bijna onveranderd; van vreemde Oostenrijksche, bij eenigen omzet, meer aangeboden; Russische Spoorweg-Actien, tot verbeterde prijzen, wederom zeer gewild en Ecuador

op nieuw flaauwer. Van de overige soorten valt niets bijzonders te vermelden.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62⅞. Spanje, 1¾ pc., 39½ a 9/16; dito Binnenl., 3 pc., 47⅛. Oostenr., Metall., 5 pc., 45⅝ a 11/16; dito Nat. 5 pc., 52¾.

ROTTERDAM 7 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl. . . Werk. Schuld 2½ pCt.		62⅞		
" Ned.Stoomb.-M.	"	55		
België . . . Obl. bij Roths. 2½	"	52½		
Spanje . . . Oblig., 1¾ nu 3	"	39½		
Portugal . . Obl. 1856 7/9. 3	"	42 13/16	42⅞	42 13/16
Rusland . . Obl. bij Hope 4	"	77¼		
" Obl. te Amst. 4½	"	89 11/16		
" bij Stiegl. 1855 5	"	96⅛		
" Spoorw.Aand. 5	"	205½	206¾	206¾
Oostenr. . . Oblig. Metall. 2½	"	24⅝		
" dito dito 5	"	45 15/16	46	46
" dito N. te Ams. 5	"	67⅜		
" dito Nat. Met. 5	"	53	53 3/16	53 1/16
Venez. . . . Obligatien 1½	"	11⅛	11 3/16	11⅛
Grenada, Uitgestelde	"	5 15/16		

De beurs leverde heden over het geheel weinig verandering op, alleen waren van Russische soorten 5 pcts. Stieglitz 6de serie en Spoorweg-Aandeelen tot hooger prijzen begeerd.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Portugal, Obligatien te Londen 1856/59, 3 pc., 42⅞. Oostenrijk, Metalliek, Oude, 5 pc., 45 13/16; dito Nationale, 5 pc., 52⅞, 53, 52⅞. Rusland, Obligatien 1860, 4½ pc., 89 11/16; dito Spoorweg-Aandeelen, 5 pc., *f* 207¼, *f* 208, *f* 208; dito Obligatien bij Stieglitz, 4 pc., 77⅝.

LONDEN 6 November.

3 pc. Cons. cont.	93	a	93¼	3 pc. Peru	73½	a	74½
id. id. op tijd . .	93	-	93⅛	4½ pc. id. Urib. .	83½	-	84½
5 pc. Oostenrijk	75	-	78	id. te New-York	83	-	85
dito 1859	65	-	70	3 pc. Portugal . .	43	-	45
4½ pc. België . . .	97	-	99	5 pc. Rusland .	103	-	105
5 pc. Braz. 1824	97	-	99	4½ pc. idem	93	-	95
id. 1829/39	97	-	99	3 pc. idem	63 z. coup.		
id. 4½ pc. 1852 . .	87	-	89	3 pc. Spanje . . .	48¾	-	49¼
idem 1858	87	-	89	1¾ pc. idem	39¾	-	40¼
6 pc. Buen-Ayr.	93	-	96	idem Amort. . . .	23	-	24
6 pc. Chili	101	-	103	id. Cert. Coup. .	6¼	-	6½
3 pc. idem	72	-	74	5 pc. Sardinië . .	85	-	86
5 pc. Denemark.	98	-	100	6 pc. Turkije . . .	71	-	71½
3 pc. idem	80	-	82	idem Nieuwe . . .	58	-	58½
2½ pc. Holland . .	64½	-	65½	4 pc. idem	101¼	-	101¾
4 pc. idem	100½	-	—	3 pc. Venezuela	22	-	23
Equador	12½	-	13½	idem Uitgest. . .	11½	-	12½
id. Land-warr.	--	-	—	Wissel Amst. krt.	11.14½	a	14¾
2½ pc. Grenada . .	15½	-	16½	idem 3 m.	11.16½	-	17
id. Uitgestelde . .	5¾	-	6¼	idem Rott. 3 m. .	11.16½	-	17
3 pc. Mexico . . .	22	-	22¼	idem Parijs kort.	25.12½	-	20
4½ pc. Peru	94½	-	95½	idem 3 m.	25.35	-	40

Binnenlandsche fondsen iets williger, maar met weinig handel. Buitenlandsche prijshoudend en Turksche hooger verhandeld.

PARIJS 6 November.

Frankrijk 3 pc. a contant 69.90, 70, 69.75; dito op ultimo 69.90, 70, 69.80; dito 4½ pc. a cont. 95.60, 95.65, 95.50; dito op ultimo 95.85, 95.75, 95.80; dito Bank-Actien —. Crediet Mobil. 728.75, 727.50, 730. Rusland 4½ pc. 93½; dito Spoorweg-Aandeelen —. Napels 5 pc. —. Spanje 1¾ pc. 40; dito buitenl. 3 pc. Oude 48⅞ en dito Nieuwe 48⅞; dito binnenl. 3 pc. 48; dito Passive 24. Oostenrijk 5 pc. 75½.

De handel was wederom zeer levendig. De fondsen konden echter niet op hun hoogste standpunt staande blijven; de 3 pcts. Fransche fondsen sloten 10 a 15 cent. lager dan gisteren.

Aandeelen stad Neufchatel a fr. 10.

Vervolg der trekking voorkomende in ons vorig Nommer.

Nos. 41,639, 94,866, 92,596, 94,877, 123,044, 29,570, 121,270, 90,920, 65,146, 117,258, ieder fr. 50; Nos. 34,468, 90,672, 116,428, 118,598, 118,846, 72,264, 96,750, 73,169, 98,244, 81,700, ieder fr. 40; Nos. 44,230, 73,740, 6,179, 42,719, 47,438, 33,231, 77,072, 6,590, 30,327, 83,408, 6,270, 21,857, 97,661, 38,931, 65,173, 102,108, 118,519, 72,471, 105,813, 117,393, ieder fr. 25.

De overige 117 stuks fr. 11 ieder.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 7 November.

THEE. De heden alhier gehoudene veilingen zijn afgeloopen als volgt:

Gemerkt: *Marie Wilhelmine.*

		Prijz. cents.	Koopen. verk.	opg.
561/4	k. Fine Congo	96 a 104	59	10
781/4 en 183/12	" Extra Fine Congo . .	97 - 106	109	—
427/4 en 145/12	" Superfine Congo	100 - 116	62	—
434/4 en 597/12	" Finest Congo	96 - 124	93	—
346/12	" Superior Congo	118 - 125	22	--
133/4	" Fine Souchon	93 - 97	17	—
113/4	" Superfine Pecco	250 - —	—	14
	Gemerkt: *Benvoirlich.*			
80/4	" Finest Moyane Hys. .	154 - 159	5	5
44/8	" Fine Hysant	140 - 141	4	—
24/8	" Finest Uxim	109 - —	3	—
50/8	" Fine Moyune Uxim. .	123 - 126	5	—
75/8	" Finest Uxim	118 - 122	8	—
55/8	" Finest Moyune Imp.	137 - 141	18	—
10/8	" Fine Imperial	124 - 125	3	—
16/8	" Finest Imperial	140 - 144	5	—
38/8	" Finest Gunpowder . .	97 - 112	12	—
14/8	" Extra Fine Gunp. . . .	110 - 112	4	—
	Gemerkt: *V.*			
156/12	" Pecco Souchon	115 - 117	5	5

De in veiling van heden morgen opgehoudene 10 koopen Fine Congo zijn tot 98 c. uit de hand verkocht.

SUIKER. Uit de hand werden heden afgedaan 784 krjs. Java ex Alblasserdam, opgeslagen, tot geheimen prijs.

TABAK. Heden werden verkocht 30 v. Maryland per Leila en 25 v. Virginie per Henri Buck.

SCHIEDAM 7 November.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Pernau *f* 222 6/w.; 143/144 ℔ Coursche *f* 210, *f* 212 6/w., *f* 213 3/m.; 144 ℔ dito *f* 212 3/m.; 146 ℔ Libau *f* 218 3/m. Gerst, 129 ℔ Libau *f* 214 6/w,; 130 ℔ dito *f* 220 3/m.; 128 ℔ Coursche *f* 211 cont., *f* 212 6/w., *f* 213 3/m.; 128 ℔ Libau *f* 216 3/m.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust *f* 13 75.
JENEVER, " " " " " - 19.25.
AMST. PROEF " " " " " - 20 50.
Alles zonder de belasting.
SPOELING per Ketel . . . . *f* 2.—.

GOUDA 7 November.

KAASMARKT. Aanvoer 80 partijen, die naar het gewigt van *f* 23 tot *f* 28 verkocht zijn, de vraag voor export voornamelijk voor Engeland is beperkt.

AMSTERDAM 7 November.

Ruwe SUIKER. De gisteren gehouden veilingen zijn coulant als volgt afgeloopen: 312 v. Surin. verkocht tot *f* 31 a *f* 33¼; 362 v. dito verkocht tot *f* 30½ a *f* 34; 116 v. dito verkocht tot *f* 31 a *f* 33.

KRENTEN. Heden zijn 70,000 kil. N. Cephalonia afgedaan.

TABAK. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan: 115 v. Kentucky, per Damon, zijnde opgeh. kav. der veiling van 4 Julij ll., 75 v. Kentucky, per Tempest, en 104 v. Maryland, per Scotia en Duisburg.

VETWAREN. Traan: Robben- *f* 38½, Lever-: bruine Berger *f* 42, blanke *f* 44 a *f* 45. Talkolie *f* 17. Rondvisch per 50 Ned. ℔ *f* 13½. Ansjovis 1858r, 1859r, 1860r *f* 7¼ bij gerijf.

KAAS niet aangevoerd.

GRANEN enz. Tarwe onveranderd: 128 ℔ bonte Pools. *f* 405; 128 ℔ jar. dito *f* 420; 129 ℔ bonte dito *f* 408; jar. bonte dito *f* 435 per 2400 kilo. Rogge ruim prijshoudend: 125 ℔ Pruiss. *f* 234; 120 ℔ N. Archangel *f* 199, *f* 200; 116 ℔ Petersb. *f* 191; 122 ℔ Archangel *f* 206. Op levering in Maart *f* 192, *f* 193; Mei *f* 193. Gerst prijshoudend: 112 ℔ Koningsb. *f* 230; 92 ℔ Friess. Winter *f* 180. Haver in een doen: 110 ℔ Noordholl. dikke *f* 550. Boekweit zonder handel.

ZADEN enz. Koolzaad £ ½ lager; Friesch £ 60½ a 60; op 9 vat Olie te leveren Rubs £ 71½; in Nov. £ 72. Lijnzaad een doen: 106/107 ℔ Riga *f* 330. Raapolie: op 6/w. *f* 43¼; vlieg. *f* 42; 1 Dec. *f* 41¾; 1 Mei *f* 43¼. Lijnolie: op 6/w. *f* 31¾; vlieg. *f* 30½; 1 Dec. *f* 30¼; 1 Maart, April en Mei *f* 31¾. Hennepolie: op 6/w. *f* 40¼. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 80 a *f* 85. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 12 a *f* 15.

VEE. Kalveren 1ste kwal. *f* 50 a *f* 70; 2de kwal. *f* 40 a *f* 60; 3de kwal. *f* 30 a *f* 50; Schapen *f* 22 a *f* 26; Varkens 48 a 52 c. per N. ℔.

GRONINGEN 5 November.

GRANEN enz. Met enkele uitzondering was de stemming onzer markt bij redelijken aanvoer vrij levendig. Oude Tarwe niet in omgegaan en Nieuwe 25 c. verlaagd. 120 a 123 ℔ N. Oml. Roode *f* 8.75 a *f* 9.25; 116 a 120 ℔ N. Oml. dito *f* 7.95 a *f* 9.45, en 123 ℔ Witte *f* 10.05. Jarige Inl. en Pruiss. Rogge bij gerijven als voren, de Nieuwe was alleen in de zware soorten wel te plaatsen: 120 a 123 ℔ Inl. en Pruiss. *f* 7.10 a *f* 7.40 en 113 a 116 ℔ Nieuwe Inl. *f* 5.90 a *f* 6.30. Boekweit 10 c. hooger wel afgaande: 110 a 113 ℔ Zwarte Zand *f* 6.55 a *f* 7.05. Gerst mede wel zoo aangenaam en weer hoofdzakelijk voor Friesland genomen: 93 a 99 ℔ N. Winter *f* 5.25, *f* 5.30 a *f* 6.10, *f* 6.15. Haver in alle soorten goed prijshoudend en in dikke vrij belangrijke omzet: 75, 78 a 82 ℔ D. Brouw *f* 3.80, *f* 4.05 a *f* 4.30; 62 a 65 ℔ Witte Voer *f* 2.90 a *f* 3.20, *f* 3.25, en 65 a 68 ℔ Zwarte Voer *f* 3.05 a *f* 3.55. Paardenboonen ruim prijshoudend. Gort hooger verkocht, puik *f* 10.25 a *f* 10.75 en Parel per 100 Ned. ℔ *f* 13.75 a *f* 18. Koolzaad goed prijshoudend, het beste *f* 12.25, *f* 12.50 a *f* 12.75 en het mindere *f* 10 a *f* 11.50. Geel Mostaardzaad vond bijna geen koopers, nominale notering *f* 13 a *f* 17, maar ook nog een knap partijtje op *f* 20 gehouden. Raapolie *f* 41. Lijnolie *f* 30. Raapkoeken *f* 86. Lijnkoeken *f* 13 a *f* 14.

LONDEN 5 November.

SUIKER met goede vraag doch weinig voorraad, 6 d. a 1/ hooger. Barbados 38/ a 45/; West-Ind. 39/ a 41/; Bengal graing 45/ a 47/; date 40/6 a 45/; gem. 36/ a 40/; zeer gemeen bruin 32/ a 35/; bruin Madras 33/6 a 35/; Port Natal 42/ a 43/6; Penang 38/ a 42/6. — RUM. Leewards 1/9. — THEE stil; ord. Congo 1/2½ a 1/3½ d. — KOFFIJ stil. — RIJST iets hooger; Madras 11/10½ a 12/; Bengal 12/6 a 13/9; Rangoon 10/7½; Moulmein 10/6 a 11/4½; Aracan 10/7½ a 12/1½. De voorraad bedroeg gisteren 42,941 ton. — KATOEN stil. — SALPETER als voren; Bengal 42/6 a 43/6. — GAMBIER zonder verandering; gezond 17/6, Tapioca Rio 7 d. — SAGOMEEL 18/6.—PEPER. Penang 3⅝ a 3¾ d.—ACID TART. stil 1/10½; Citric vast 1/11.— SODA ASCH vast 2¼ d. — BLOEM VAN ZWAVEL vast 16/.— CREMOR TART. stil 137/6 a 140/. — SAL AMMONIAC 34/. — SODA CRYSTALS stil £ 4.10/ a £ 4.12/6. — NAPHTA 3/6. — ZWAVEL. Siciliaansche £ 9.7/6. — ZADEN. Lijn- vast; St. Petersburg 57/. Raap- stil; Bombay 65/ a 67/; Guzerat 69/; Kurrachee 59/9 a 60/; Japansch 53/6 a 55/; Shanghai 55/ a 58/. — METALEN. Schotsch Pig IJzer stil, 52/3. Tin vast. 131/ a 135/. Zink vast, £ 19.17/6. — OLIEN. Lijn- slap, 29/9 a 30/. Raap- vast. Cocos- en Palm- als voren. Terpentijn- slap, 34/. — TALK stil; loco tot Kersmis 61/; Voorjaar 61/6; Maart 62/; Oct./Dec. 1861 57/ a 57/6.

LIVERPOOL 5 November.

SUIKER onveranderd, Bengal graing 44/6 a 46/9; Native Madras op levering 34/9. — RIJST met goede vraag; Necranzie 12/ a 11/3. — SAGOMEEL 19/. — HENNEP. Manilla op levering £ 26. — ZADEN. Lijn- Bombay 62/; Raap- Bombay 59/.

ANTWERPEN 6 November.

KOFFIJ vast. — GRANEN vast. Tarwe, oude Oostzeesche fl. 16½, nieuwe dito gedroogde fl. 15½. Rogge, Koningsb. fl. 8 entr. Gerst, Zweedsche fl. 8¼, Donausche fl. 7⅞. — ZADEN. Olie- vast; Noordsch Kool- loco fl. 15⅞; Raap- fl. 16; Lijn-, Marianopel op levering fl. 14¼, Berdiansk dito *f* 14½, loco fl. 14⅜. — JENEVERBESSEN. Livorno fl. 9¼ entr. — HONIG. Havanah op levering fl. 22½. — RIJST. Rangoon fl. 9. — SUIKER stil. — KRENTEN. Cephalonia fr. 22 a 29½ in veiling verkocht.

HAVRE 4 November.

KATOEN. De markt is vast op de laatste verhooging. — HUIDEN. De vraag voor dit artikel was in de vorige maand niet belangrijk; de totale verkoop van alle soorten bedraagt 38,000 stuks. De prijzen zijn algemeen slap. De voorraad bedroeg op 1° November 120,370 stuks. — In WOL ging niets om; men begroot de voorraad bij het begin der maand aanwezig op 3531 b. — SCHAPENVACHTEN ontbreken.

HAMBURG 6 November.

KOFFIJ zonder handel. — ZINK vast. — RAAPOLIE loco 26, per Mei 27. — GRANEN. Tarwe in loco iets lager; af buitenl. stil en onveranderd. Rogge onveranderd en stil.

RIGA 20 October/1 November.

LIJNZAAD tot heden zijn 73/m. tonnen aangevoerd en 53/m. dito verzonden. Uithoofde van de weinige vraag is ordinaire kwaliteit a r. 14 a 13¼ verkocht, puik wordt op r. 15½ gehouden, Drujana r. 8½ a 9 per ton, Slaglijnzaad hoog gehouden en ging daar bijgevolg niet in om. — VLAS met weinige vraag en tot lagere prijzen te koopen. — HENNEP. Rein 98 a 99 r. Uitschot 95 a 96 r. Pas 92 a 93. — VRACHT voor Lijnzaad naar België 38 sols en 15 % per ton. — WISSEL op Amsterdam 176½ a 177.

GENUA 3 November.

KOFFIJ stil, Rio gew. op levering fr. 90½. — SUIKER. Ruwe zonder verandering. Geraffineerden met redelijke vraag. — CACAO. Para fr. 82 disc. 1½ %. — HUIDEN willig. — OLIJVENOLIE stil; Riv. Pon. mi fine fr. 86 a 88, dito surfine fr. 100 a 117, dito nieuwe eetbare fr. 97 a 98, Riv. Levant eetbare oude fr. 80 a 84, Abelmé fr. 71.

NEW-YORK 24 October.

KATOEN zeer willig tot eene verhooging van ¾ c. Men noteert:

	Upl. & T.	Florida.	Mobile.	N. Orleans.
ordinair	8½ a 9¾	8½ a 9¾	8 a 9½	9 a 10
middling	11¾	11⅞	11¾	12¼
middling fair	12¾	—	—	13½
fair	13½	—	—	14 a 14½
good fair . . .	14¼	—	—	—

De aanvoeren zijn nog niet belangrijk. — POTASCH $ 5.25; Paarl- $ 5.25. — QUERCITRON te Baltimore $ 19 a 23, te Philadelphia $ 28 voor n.° 1. — WAS. Geele gevraagd a 34 a 36 c. — KOFFIJ met weinig voorraad, Java blank en bruin 16½ a 17½ c. — VERWHOUT. Maracaïbo fustic $ 19. — GRANEN slap. Meel 5 a 10 c. lager, State superfine braud $ 5.30 a 5.35. — HUIDEN stil. -- HOP met goede vraag voor export 33 a 38 c. — TERPENTIJN slap 40 a 42½ c. — HARST. Gemeene $ 1.45 a 1.47½. — RIJST met goede vraag $ 4.37 a 4.75. — PIMENT 5¾ c. — PEPER 8½ c. — CASSIA 22 c. — SUIKER slap; geraffineerde ⅛ c. lager, Cuba 6¾ a 8⅛, Portorico 6½ a 8⅜, Havanah bruin en blond 7½ a 8¼ c. — TALK. Prima geele 10¼ c. — TABAK willig met goede vraag, Kentucky en Maysville 7 a 13 c., Virginie 4 c., Havanah 30 a 75 c., Seedleaf 4½ a 22 c. — VRACHTEN vast. — WISSEL op Amsterdam 41⅜ a 41⅝.

NEW-ORLEANS 20/23 October.

KATOEN. Aanvoeren der week 50400 b.; verkoopen der laatste 3 dagen 22000 b. Middling 11¼ a 11½ c. Voorraad 216.000 b. — VRACHT naar Liverpool 9/16 d. — WISSEL op Londen 107⅝ a 108¼.

HAVANAH 13 October.

SUIKER stil doch prijzen vast, kwaliteit gelijk aan n.° 12 r. 9 a 9¼. Voorraad zoo hier als te Matanzas 130,000 kilo. — WISSEL op Londen 13 a 14½ %. — VRACHTEN slap, Falmouth 47/6 a 55/.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Vertr.*
7 nov. *Paul Johan*, Kooy, Soerabaija
(O. N. O.)

Hellevoet (N.O.) *Aang.*
7 nov. *Ivanhoe* (st.), Leith
Therese (st.), Grangem.
Drie Gebroeders Pott, v. Emmen, Riga
Jacoba, Schultz, Newc. (ligt bij de Goereehaven ten anker)
Arend, Goosens, Bergen
Klaartje, de Ruiter, Sunderland
Vertrokken.
Earl of Auckland (st), Londen
Pioneer (st.), Cardiff
Ocean Queen (st.), Hull
Seahorse (st.), dito
Alert (st.), dito
Nursery Packet, Marcussen, Nickerie
Voorwaarts, Vink, St. Ubes

Brielle *Aangek.*
7 nov. *Concordia* (s), Londen
Vertrokken.
Norfolk (st.), Goole
Feika Jantina, Mulder, Newry
(O. ten N.—N.O. t. O.)

Maassluis (N. O.)
7 nov. Niets gepasseerd.

Texel (O.) *Aangek.*
6 nov. *Catharina*, Knol, St. Petersburg
Belina, Jager, Riga
Caroline, Gundersen, Frederikstad
Karen, Clemens, dito
Argo, Kjönning, Drammen
Lyna, Knudsen, dito
Tvende Söstre, Gundersen, dito
Emanuel, Sörensen, dito
Gr. v. Rechteren (s), Hull
Walhalla, Dehly, Dramm.
7 *Bérénice* (st.), Koningsb.
Zwillinge, Ahrens, Riga
Alexandrine, Niemann, d°
Enigheden, Eilertsen, d.°
Alida, Dallinga, Aernesund
Sylvia, Jahnsen, Porsgrund
Anna Wilhelmina, Torgensen, Drammen
Fredrika, Dahm, dito
Odin, Trap, dito
Catharina Johanna, Tobiasen, Gothenb.
Anna Margaretha, Nielsen, dito
Vertrokken.
6 *Ann Proud*, Forcer, Sunderland
Catherine, Howard, dito
Pomona, Wilson, dito

Vlie *Aangekomen*
4 nov. *Concordia*, Katoen, Archangel
Jantina, Vos, St. Petersb.
Georg, Eisenbarth, Riga
Zeevaart, Landeweer, Stockholm
Magdalena, Buining, Dantzig
Ida, Wolkammer, dito
Katharina, de Grooth Bakker, dito

Oostmahorn *Vertr.*
4 nov. *Maria Louise*, Lehnhoff, Rendsburg
Aangekomen.
5 *Vriendschap*, Zoutman, Dantzig

Vlissingen *Aangek.*
4 nov. *Maria*, Jongebloed, Riga
Vertrokken.
1 *Johanna*, Lokander, Havanna
2 *Lessing*, Vick, Odessa
Ceres, Schmidt, Konstantinopel
—o—

New-York *Aangek.*
23 oct. *Germania*, Franke, Rotterdam

Konstantinop. *Vertr.*
23 oct. *Henriette* (Nederl.). Falmouth

Triëst *In lading*
3 nov. *Veendam*, Hazewinkel, Rotterdam

Bordeaux *Vertr.*
4 nov. *Jonge Boll*, Kolk, Bremen
Gerberdina, Datema, Hamburg

Nantes *Aangekomen*
5 nov. *Balmoral* (st.), Rott.

St. Malo *Aangekomen*
1 nov. *Bellamy*, v. Driesten, Rotterdam

Brest *Aangekomen*
1 nov. *Anna Catharina*, Huges, Dantzig

Liverpool *Uitgekl.*
5 nov. *Britannia*, Proud, Batavia

Swansea *Aangekomen*
4 nov. *Cito*, Ibsen, Rott.

Cardiff *Aangekomen*
3 nov. *Ann Griffith*, Griffith, Rott.

Jersey *Vertrokken*
1 nov. *Marco*, Richardson, Rotterdam

Penzance *Binneng.*
vóór 5 nov. *Arcturus*, Owens, Liverp. n. Rott.

Falmouth *Aangek.*
6 nov. *Jantje Holscher*, Joosten, Girgentin. Rott.

Plymouth *Binneng.*
5 nov. *Mazeppa*, Wright. Liverpool n. Rott.
Janes, Braithwaite, Cardiff n. Amst.

Morte Bay *Binneng.*
5 nov. *Isabel*, Squire, Rott. n. Cardiff

Southampton *Aang.*
5 nov. *Cornelia*, Kroon, Memel

Newhaven *Vertr.*
4 nov. *Active*, Norton, Rott.

Londen *Aangek.*
6 nov. *Catharina*, Wiersma, Workum
Uitgeklaard.
5 *Vertrouwen*, Meijer, Nieuwe Diep

Reede van **Yarmouth**
Binnengeloopen.
5 nov. *Ugie*, Lowrie, Shields n. Rott.
Sultana, Allen, Sunderl. n. Schiedam

Hull *Aangekomen*
3 nov. *Renske*, Nepperus, Koningsbergen
4 *Zaanstroom*, Visser, Amsterdam
Honour, Briggs, Rott.
Vertrokken.
4 *Geertruida Femina*, Bakker, Palermo
Emilie, Heikema, Amst.

Grimsby *Aangekomen*
3 nov. *Hermanus Hesselaar*, Mellema, Dantzig
5 *Jonge Brechtus*, Brandt, dito

Stockton *Aangek.*
5 nov. *Margaretha*, Meijer, Zwolle

Hartlepool *Aangek.*
1 nov. *Margaretha*, Potjewijd, Schiedam

Seaham *Aangekomen*
4 nov. *Don*, Anderson, Nieuwe Diep

Shields *Aangekomen*
5 nov. *Employ*, Scott, Nieuwe Diep
Globe, Waters, dito
Regent, Reddie, Rott.
Jackson, Elliot, dito
Marius, Hemmes, Boston

Newcastle *Uitgekl.*
5 nov. *Helena Maria*, Mulder, Seville
Vrede, v. Rijn, Palermo
John, Huggett, Rotterd.
Sarah, Purvis, Schied.
Elizabeth, Wilson, Dordt
Martha Gialts, Westenborg, Groningen

Dundee *Vertrokken*
3 nov. *Stad Goor*, Veldhuis, Zwolle

Leith *Aangekomen*
2 nov. *Newa*, Holscher, Koningsbergen
4 *Mersey*, Petrie, Rott.

Antwerpen *Vertr.*
6 nov. *Harmonie*, Tunteler, Rio-Grande
Titia Margaretha, Schaap, Alicante

Hamburg *Vertr.*
6 nov. *Welvaart*, Suk, Brugge

Cuxhaven *Vertr.*
5 nov. *Johannes*, Voogd, Newcastle
Alida Margaretha, Klein, Ramsay
6 *Trijntje*, Visser, Amst.

Bremerhaven *Vertr.*
4 nov. *Martin Luther*, Köhler, Macassar
5 *Twee Gebroeders*, Kuiper, Amst.
Agatha, Tonkens, dito
Annechina, Emmelkamp, Leer

Emden *Aangekomen*
2 nov. *Stadt Emden*, Katt, Amsterdam

Wolgast *Vertrokken*
3 nov. *Vrouw Geertruida*, Bontekoe, Holland

Dantzig *Vertrokken*
4 nov. *Fahrenheit* (st.), Mielordt, Amst.
(5 Elseneur gepasseerd)

Pillau *Aangekomen*
4 nov. *Anna Elisabeth*, Schuur, Reval
Vertrokken.
4 *Remda*, Bakker, Groning.

Libau *Vertrokken*
30 oct. *Angela*, Schwennen, Holland

Stockholm *In lading*
29 oct. *Elisabeth*, Arents, Noordzee
Pieterdina Marchina, Klein, Middell. Zee

Norrköping *Uitgekl.*
vóór 31 oct. *Dieverdina*, de Jonge, Engeland

Bergen *Aangekomen*
23 oct. *Hillechina*, Gruppelaar, Charlestown
Vertrokken.
27 *Sophia*, v. Laten, Holland
29 *Urda*, Svendsen, dito
30 *Alida*, Peper, dito

Kopenhagen *Aangek.*
5 nov. *Hollander* (st.), Kroonstad n. Rotterd.
Gepasseerd.
5 *Jantina*, ten Cate, Anstruther n. Stettin

Elseneur *Aangek.*
4 nov. *Vereeniging*, Stuit, Harlingen n. Dantzig
Redite, Hoveling, Dantzig n. Bilbao
Maria, Deuze, St. Pet. n. Bergen
Maria, Pronk, d.° n. Hull
Wubbo & Willem, Bontekoe, Amst. n. Oostzee
Maria Thèresia, Schwede, Schiedam n. dito
5 *Cornelia*, Vorenkamp, Riga n. Belfast
Cornelia, Teensma, St. Pet. n. Amst.
Olga, Buss, Amsterdam n. Kroonstad
Gepasseerd.
4 *Aurora*, de Jonge,
Oldambt, Kamminga,
Harmonie, Doewes,
Sieka, de Groot,
Margaretha, Kwint,
P. Horreus, Zwieting,
5 *de Hoop*, Jonkhoff, allen v. Oostzee
Amica Manu, Peper, v. Noordzee

Rendsburg *Aangek.*
1 nov. *Martha*, Nieboer, Dantzig n. Koogerp.
Regina Hillechina, Scholtens, Rugenwalde n. Grimsby
Georgina Wubbina, Heins, Koningsb. n. Groningen
4 *Vr. Hillechina*, Joosten, Dantzig n. Amst.
5 *Geertr. Jantina*, Mandema, Amst. n. Kiel
—o—

Elseneur 3 novemb. Het Nederl. schip *Delia*, kapit. Huizing, van Hartlepool naar Malmoe, 21 d. reis, was gisteren onder Hornbeck, N. van Kronborg, ten anker liggende; alles wel aan boord.

Yarmouth 6 nov. Het Belgische sloepschip *Rapide*, kapit. Fourney, v. Sunderland n. Sevilla, is heden morgen op Hersey Beach gestrand; kapitein en stuurman zijn daarbij verdronken.

Douvres 5 novemb. Binnengeloopen *Constitutionen*, Rasmussen, van Taranto naar Rotterdam, om proviand in te nemen.

Dunbar 5 nov. Het Nederl. schip *Wilhelmina*, kapit. Kolkman, v. Brussel herwaarts bestemd, is in zinkenden staat alhier in de haven gebragt, hebbende in dezen omtrek op strand gezeten; heeft zware schade bekomen.
—o—

Gepraaid:
31 aug., op de hoogte v. Rio-Janeiro, het barkschip *Kaap Hoorn*, kap. L.J. Dik, v. Rotterdam n. Soerabaija. Den 2 aug. passeerde dit schip Goudstaart.
—o—

6 november. De wind te **Falmouth** en te **Deal** Z. Z. O., hard.
—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
6 nov. *Martha Hendrika*, v. Wattum, Genua
—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 8 nov.: 1ste getijde 11 ure 4 min.; 2de get. 11 ure 28 min.

Arnhem. Waterhoogte 6 nov. 1.90 el.

Keulen. Rijnhoogte 6 nov. 8 v. 5 d. Rijnl.

Cargalijsten.

Rotterdam.

LONDEN, Earl of Auckland, W. W. Appleton. — 5 b. Vellen, Carp en Ketelaar; 10 b. en 3 v. Gom, 5 z. Peper, 1 p. Rum, 5 k. Schellak en 30 b. Gambier, Schmitz en Fassbender; 1 b. Zijde, 1 partij Horens, 138 v. en 8 p. Olie, C. Hemmann en Co.; 2 v. Bier, P. A. van Es en Co.; 6 v. Bier, 1 k. Cassia Olie en 5 p. Mostaard, A. Voorrips; 1 pak Boeken, Batenburg en Co.; 1 b. Zijde, F. A. Voigt en Co.; 3 k. Wijn, Gebr. Smith; 7 pakk. Koopm., C. L. Roechling en Co.; 5 z. Peper en 15 b. Tapioca, Outshoorn en v. d. Held; 20 v. Asphalt, Koch en Vlierboom; 68 v. Olie en 4 v. Koffij, J. H. Claus en J. Raulino; 4 k. Lacdye, M. Retemeijer en Co.; 1 b. Leder, C. L. Ringrose en Co.; 1 partij Verwhout en 262 coll. Diversen, Order.

Amsterdam.

PETERSBURG, Reintje, Teensma. — 1700 tsw. Rogge, A. en F. Haerten.

NERVA, Wilhelm, Drent. — 1 lading Hout, Order.

KONINGSBERGEN, Bérénice (st.) — 100 z. Klaverzaad, C. L. Roechling, te Rotterdam; 167 last, 307 z. en 1015 sch. Tarwe en 4 v. Borstels, Order.

DANTZIG, Jonge Andries, Steffens. — 4078 sch. Tarwe, C. A. Schaetzler; 25 v. Jopenbier en 75 b. Weedasch, Order.

DANTZIG, Jonge Pieter, Colle. — 2690 sch. Tarwe, Order.

DANTZIG, Catharina, Bakker. — 67 last Tarwe, Order.

HAMBURG, Willem, Kröger. — 50 b. Wijn, Tholen en Co.; 11 b. Touwwerk, C. J. Castanje en Co.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van deelneming, hun betoond bij het overlijden van Mejufvrouw ANNA EBELING, betuigen de Betrekkingen dier geliefde Weeze hunnen welmeenenden dank.

Getrouwd:

ALEX. W. A. HEYBLOM
en
M. VAN EMMERIK.

Rotterdam
7 *November* 1860.

SNELVAART VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN,
TUSSCHEN
ROTTERDAM en ANTWERPEN,
met de Stoombooten
Telegraaf III & IV.
NOVEMBER.

Van Rotterdam.			Van Antwerpen.		
10 Zaturdag	's morgens	5.30	10 Zaturdag	's morgens	9.—
13 Dingsdag	„	8.—	13 Dingsdag	„	11.30
* 15 Donderdag	„	9.30	15 Donderdag	's namiddags	12.30
* 17 Zaturdag	„	10.30	17 Zaturdag	's nachts 16/17	2.30

* Deze Afvaart-Uren staan in verbinding met de Treinen van den Hollandschen en Rhijn-Spoorweg die om 8 ure 15 min., 9 ure 15 min., 10 ure en 11 ure 5 min. des morgens te Rotterdam aankomen.

Stations die worden aangedaan:
SLIKKERVEER, KINDERDIJK, NIEUWE VEER, ALBLASSERDAM, DORDRECHT, STEENEKAMER, 's GRAVENDEEL, WILLEMSDORP, WILLEMSTAD, OOLTGENSPLAAT, DINTELSAS, STEENBERGSCHE VLIET, ZIJPE voor Zierikzee en Brouwershaven, ST. PHILIPSLAND, STAVENISSE, YERSEKENDAM, VOSMEER, THOLEN, BATH en LILLO.

Te ZIJPE wordt voor Zierikzee en Brouwershaven op de heen- en terugreis aangelegd; aldaar staat eene zeer goed ingerigte Diligence gereed, die van Zijpe naar Zierikzee, na aankomst der Stoombooten, vertrekt en van Zierikzee naar Zijpe, in correspondentie op de Stoombooten, rijdt.

PASSAGIERS-VRACHTEN:
Eerste Plaats, Paviljoen, ƒ 3.50, Tweede Plaats, 1e Salon, ƒ 2.50, Heen en Terug ƒ 4. Derde Plaats 2e Salon, ƒ 1.50, Heen en Terug ƒ 2.50. — Passagiers-Bagage vrij. — Kinderen beneden de 10 jaren Halve Vracht.

ROTTERDAM, Boompjes, wijk 1, n.º 21. VERWEY & Co., *Cargadoors-Expediteurs.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL,
Voor PASSAGIERS en GOEDEREN.
De Stoomboot HAWK, Kapitein R. DUNIPACE, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL AANSTAANDEN ZATURDAG.

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

ROTTERDAM & HULL.
Iederen WOENSDAG en ZATURDAG.
Het Stoomschip ENCHANTRESS, Kapitein Ths. Farr, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL Zaturdag 10 November, des morgens vroeg.

De Agenten *SEEUWEN & Co.*

GOEDKOOP INGERIGT
MAGAZIJN VAN SCHRIJFBEHOEFTEN,
bij E. VAN VLIET Az.,
Steiger, over de Korenbeurs, te Rotterdam,
zijn verkrijgbaar ENVELOPPEN van ƒ 1.30 de 1000, uitmuntende kwaliteit ƒ 2.80 dito; SCHRIJFPAPIER van ƒ 2.40 de Riem; het Beste ƒ 6 dito; POSTPAPIER van ƒ 3.70 dito; het Beste ƒ 7.50 dito; Best Velin REKENINGENPAPIER ƒ 5 dito; SCHOOLSCHRIFTEN, goed Papier en goed gelijmd ƒ 3.20 dito; extra extra ƒ 5 dito; STALEN PENNEN, goed geslepen 25 Cts. per Gros, de beste 60 Cts. dito; Witte VISITEKAARTEN ƒ 1.20 per 1000; Beste Fransche PRENTEN ƒ 6.50 de Riem; voorts INKTEN, LAKKEN, POTLOODEN, PENHOUDERS, OUWELS, TEEKENKRIJT en HOUTSKOOL, GOM ELASTIEK, SCHRIJFBOEKEN, TEEKENPAPIEREN, CARTON, BORDPAPIEREN, MARMERCHITS, Gekleurde PAPIEREN, PRENTENBOEKEN enz.; LEIJEN, goed Zwart en goed Gepend, per dozijn, N.º 0 0, 42½ Ct.; N.º 0, 45 Ct.; N.º 1, 60 Ct.; N.º 2, 75 Ct.; N.º 3, 95 Ct.: N.º 4, ƒ 1.15, N.º 5, ƒ 1.30, N.º 6, ƒ 1.45, N.º 7, ƒ 1.65, N.º 8, ƒ 1.85, per 5 Dozijn nog 3 % korting; GRIFFELS, Dikke Lange 13 Ct. de 100, Ord. Dito 10 Ct., idem per 1000 nog 5 % Korting.

E. VAN VLIET *Az.*,
Magazijn van Schrijfbehoeften, Boekhandel en Boekbinderij.

Van GUILJELMUS SALDENUS, DE WEG DES LEVENS, à 60 Ct., en van Professor LE HON, STERREKUNDE, à 15 Ct., zijn nog weinige Exemplaren voorhanden.

Monsters op franco aanvrage verkrijgbaar.

BENAAUWDHEID
VERKOUDHEID, ZINKING,
ASTHMES
ZENUWLIJDEN
EN KEELZIEKTEN,
ONVERMIJDELIJK VERMINDERD EN GENEZEN DOOR HET
BORSTVERSTERKEND ROOKMIDDEL (Cigarettes-Espic).
De rook dringt, wanneer hij is ingeademd, in de borst verschaft kalmte aan het geheele zenuwstelsel, maakt het ozen van slijm en fluimen gemakkelijk, en bevordert de zoo belangrijke werking der ademhalings-organen. *Parijs,* Verkoop in het groot: J. ESPIC, Nº 6, rue d'Amsterdam.— Dépôts: Amsterdam, H. ULOTH en W. HULSTEYN; Rotterdam, VAN SANTEN KOLFF; Haarlem, J. J. SCHREUDER; 's Hage, V. RENESSE; Utrecht J. GROOTENDORST.—Ter voorkoming der gevaren van het namaken, moet men er vooral stipt op letten of de etiquette en de Sigaartjes zelven voorzien zijn van de handteekening.

HET GROOT GENEESMIDDEL VOOR ALLEN.
Bekend door de geheele Wereld.

De ZALF van HOLLOWAY.
Aambeijen, loopende Zweren en Wonden door slaan of stooten veroorzaakt.

De bovengenoemde ongemakken worden bepaald genezen door iederen avond de Wonden met warm water af te wasschen en ze daarna goed met de Zalf in te smeren. Lieden, die aan dergelijke ongemakken lijden, moeten geen oogenblik verliezen om er den voortgang van te stuiten. Men begrijpt ligtelijk dat het niet genoegzaam is om de Zalf op de gewonde plaats te smeren, neen, men moet dezelve goed inwrijven en zulks twee- of driemaal daags, om zoo doende verborgen Zweren of Wonden van dien aard te genezen. Na de wrijving is het zeer goed eene pap van brood en water op de Wond te leggen. De Zalf is ook het eenige middel voor de Kanker in de Maag, of waar eene algemeene neerslagtigheid plaats heeft.

De Zalf en Pillen moeten te zamen gebruikt worden voor de genezing der volgende Kwalen.

Open Beenen.	Jicht.
Zwerende Borsten.	Lendenpijn.
Brandwonden.	Aambeijen.
Steenpuisten.	Rheumatiek.
Beijen- en Muskietensteek.	Schurft.
Winterhanden.	Zwerende Tepels.
Kanker.	Keelpijn.
Stijve Gewrichten.	Huidziekte.
Likdoorns.	Scheurbuik.
Melaatschheid.	Zeere Hoofden.
Zweren.	Puisten van alle soorten.
Ontsteking der Lever, Nieren en Baarmoeder.	Wonden enz., enz.

Zijn op *franco* aanvrage à contant te bekomen bij den Heer P. J. H. GILTAY, Depothouder te *Dordrecht;* aan het Hoofd-Depôt bij den Heer J. STRAATMAN, te *'s Hertogenbosch;* en in Holloway's Etablissement te *London,* 244, Strand, en te *New-York,* 80, Maiden-Lane.

Door het vermeerderd Debiet zijn de op nieuw verminderde prijzen nu de volgende: Potjes Zalf van ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3, ƒ 7.05, ƒ 13.65, ƒ 20.95.

, Door de grootste Doozen of Potjes te nemen doet men zich groot voordeel.

NB. Bij ieder Doosje Pillen of Potje Zalf is een papier gevoegd, dat den Patienten aanwijst hoedanig te handelen.

Aan allen die last hebben van het uitvallen en vroegtijdig grijs worden van het Hoofdhaar, wordt met vertrouwen aanbevolen het gebruik der reeds hier te Lande zoo gunstig bekende

OUD CARTAGENA'S BERGPLANTEN-OLIE,
welker zamenstelling gegrond is op de uitspraken der wetenschap en de Haren onfeilbaar preserveert tegen uitvallen en vroegtijdige vergrijzing. — Deze Haarolie heeft de eigenschap om de bolletjes, waaruit de haren ontspruiten, te beschutten tegen allen storenden invloed der buitenlucht, door het hoofd zijn eigenaardigen warmtegraad te doen behouden. Daardoor worden de haarbolletjes, die de voortbrengende vochten bevatten, noch door de koude, noch door de warmte aangedaan, en het Hoofdhaar, dat sieraad van oud en jong, behoudt, door het gebruik dezer Haarolie, tot in hoogen ouderdom zijne fijnheid, zachtheid en glans. — Elk Fleschje is voorzien van eene gebruiksaanwijzing, welke tot waarborg der echtheid is onderteekend door den Hoofd-Depôthouder voor Nederland A. BRETVELT Az., te Delft. — De prijs is slechts 60 Ct. per Fleschje. — Behalve aan bovengenoemd Hoofd-Depôt o. a. ook verkrijgbaar:

Te Rotterdam uitsluitend bij J. H. Keller, Weste Wagenstraat; A. Reynardt, Hoogstraat, bij het Oostplein, en verder te

Leyden, N. J. Sanders, Haarlemmerstraat.	Zoetermeer, L. den Ouden.
Woerden, J. J. Vollaerts.	Sommelsdijk, A. K. Beausar.
's Hage, Iserief en Comp., Veenestr., in de Prijslijst.	Voorburg, W. Ligthelm.
Vlaardingen, Wr. Pleysier.	Haarlemmermeer, J. Knol.
Brielle, D. Been.	Berkel, M. Rodenburg.
Gorinchem, W. Bares.	Leydschendam, Wed. Boon.
Dordrecht, A. D. Liveu.	Middelburg, J. A. Goedhals.
O. Beijerl., P. Kouwenhoven.	Goes, D. Hildernisse, Vlasm.
Schiedam, W. A. Hoek, Hoogstraat.	Zierikzee, J. Smits.
Gouda, Wed. Bosman.	Hulst, Th. Annaert.
Gouda en Alphen, Gebr. Kauling.	Brouwershaven, G. Aling.
Boskoop, A. de Vink Sr.	Axel, W. Verbeek Vrolijk.
Wateringen, A. v. d. Doef.	IJzendijke, T. Bevin van de Putte.
Naaldwijk, Wed. Redeker.	Zaamslag, D. Riemens.
Poeldijk, L. Kruyk.	Schoondijke, A. van Overbeeke Pz.
Vianen, L. Sakkers.	Breskens, D. van Male.
Leerdam, W. J. v. Gameren.	Terneuzen, S. van Beilanus.
	Tholen, M. P. van Dalen.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
SUIKER-VEILING
te AMSTERDAM,
op DONDERDAG 29 NOVEMBER 1860, waarvan:
9244 Kranjangs en Kanassers,
liggende te *Amsterdam;*
7947 Kranjangs en Kanassers,
liggende te *Rotterdam.*
Amsterdam 26 *October* 1860.

De COMMISSIE van ADMINISTRATIE over het Ziekenhuis, aan den Coolsingel te Rotterdam, is voornemens, onder nadere goedkeuring van Burgemeester en Wethouders dier Gemeente, op Vrijdag den 30 November 1860, des avonds ten zes ure, aan te Besteden:

De navolgende Artikelen,
te leveren ten behoeve van genoemd Gesticht, gedurende het jaar 1861, als:

RUND- en KALFSVLEESCH, VARKENSVLEESCH, *Goudsche* KAAS, *Leidsche* KAAS, ZOUT, Zachte ZEEP, Harde *Marseillaansche* ZEEP, SODA, RIJST, GORT, BOEKWEITEN GRUTTEN, Geparelde GERST, STIJFSEL, Witte BROODSUIKER, Bruine SUIKER, SIROOP, KOFFIJ, SALADE OLIE, BIER, GEKARNDE MELK, BESCHUIT, AARDAPPELEN, Roode *Bordeaux* WIJN, *Rijn* WIJN, *Malaga* WIJN en THEE; — en voorts de benoodigde AALBESSENSAP gedurende de eerste 6 maanden van dat jaar.

De Voorwaarden der Aanbesteding liggen ter lezing op het Bureau in het Ziekenhuis, alwaar tevens de Monsters van sommige Artikelen voorhanden zijn.

Van den Wijn en de Thee is de prijs vastgesteld en moeten de Proeven en Monsters worden ingeleverd vóór of op den 24 November 1860.

ƒ 20,000	op Nº	14303,
- 2000	» »	11989,
- 2000	» »	1175,
- 1500	» »	3977,
- 1500	» »	19820,
- 1500	» »	11322,

zijn in de thans trekkende 243ste Staats-Loterij getrokken ten Kantore van
S. M. WOLFSBERGEN,
Korte Hoogstraat, alhier.

Openbare Verkooping,
ten overstaan van den Notaris *DIRK CORNELIS KLEY,* gevestigd te Cappelle op d'IJssel, op Vrijdag den 9 November 1860, des voormiddags ten 9 ure, op de Hoeve „ Altena," nabij het Station der Rhijnspoorwegs en den Grindweg, in den Zuidplas polder, onder de gemeente Moordrecht, van:

7 PAARDEN, 14 MELKKOEIJEN, 14 Stuks jong VEE, 18 Vette SCHAPEN, 10 LAMMEREN.

Eene volledige Verzameling MELKGEREEDSCHAP, tot waarneming eener *Melkerij,* alles nog zoo goed als Nieuw, en sints het jaar 1858 gemaakt; vervolgens BOUW- en VEENDERIJ-GEREEDSCHAP, bestaande in WAGENS, KARREN, PLOEGEN, EGGEN, STROOSNIJDERS, PLOEG- en WAGENTUIGEN, LADDERS enz., 2 TURFPRAMEN en 2 VLETAAKEN; eindelijk 2 beste MESTSTALEN en 426 jonge YPENBOOMEN, ter Verplanting zeer geschikt.

VERKOOPING van
Meubelen, Huissieraden enz.
De Notarissen *VAN DER HOOP & REEPMAKER,* residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principalen, zijn voornemens, onder directie van *VAN MARLE & DE SILLE,* op Maandag den 12 November 1860, des voormiddags ten 10 ure, aan de Leuvehaven, hoek der Scheepmakershaven, wijk 1, n.º 209, te Rotterdam, publiek te Verkoopen: Gemaakt GOUD en ZILVER, PORSELEIN-, KRISTAL-, GLAS- en VERLAKTWERK, BEDDEN en MATRASSEN, DEKENS en SPREIJEN, LEDEKANTEN met Behangsels, GARDEROBE-, COMMODE- en andere KASTEN, SECRETAIRE, EET-, THEE- en SPEELTAFELS, CANAPÉ'S, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PENDULES met en zonder Speelwerk, GAZ-KROON en ORNAMENTEN, VLOERKLEEDEN, GORDIJNEN, BRANDKAST, HAARDEN, KAGCHELS, MANGEL, PERS, KOPERTIN en andere GOEDEREN meer. — Vrijdag en Zaturdag te voren van 10—4 ure te zien.

So eben traf ein das Dritte Heft:
DIE JUNGEN MUSIKANTEN.
Beliebte Opern-Gesänge, classische Compositionen, Tänze und Volkslieder für das Pianoforte arrangirt von F. SCHUBERT.

Inhalt von Heft III: Marsch aus Haydn's Militär-Sinfonie. — „Ein Mädchen oder Weibchen" aus der Zauberflöte. — „So viel Stern' am Himmel stehen" (Volkslied). — Kleine Fantasie über „Freuet euch des Lebens". — Friederike Gossmann-Polka. — „Es ritten drei Reiter zum Thore hinaus" (Volkslied). — Adagio aus der Es dur-Sinfonie von Haydn. — „Wohlauf, noch getrunken" (Volkslied). — Fantasie u. Variat. über den Gesang des Meermädchens a. Weber's Oberon. — „Der rothe Sarafan" Russ. Volkslied). — „Will einst das Gräfchen ein Tänzchen wagen" aus Figaro's Hochzeit. — Rakoczy-Marsch. — „König Christian stand am hohen Mast" Dän. Volkslied). — Mops und Möpschen (Kinderlied). — „Ein freies Leben führen wir" aus Schiller's Raubern. — Triller-Polka von Charles Meyer. — Romanze von Haydn. — „Morgenroth, Morgenroth" (Soldatenlied). — Quadrille à la cour. — Serenade von Mozart. — „Es zogen drei Bursche wohl über den Rhein" (Volkslied). — Variationen über eine berühmte Melodie von Beethoven.

Dieses reichhaltige Heft (volle 40 Seiten stark!!) kostet = nur ein Gulden. = Auch Heft I u. II. sind noch à ƒ 1 vorräthig.

W. C. DE VLETTER.

GEBROEDERS BINGER, Uitgevers te Amsterdam, hebben eene Inteekening geopend op:
THE PLAYS OF WILLIAM SHAKESPEARE
UITGEGEVEN EN VERKLAARD DOOR
Mr. C. W. OPZOOMER.
VOORWAARDEN.
The Plays of William Shakespeare, uitgegeven en verklaard door Mr. C. W. OPZOOMER, verschijnen bij Stukken van 6 à 9 vel druks.

Voor elk vel druks van 24 bladzijden wordt 16 Cent berekend (of ruim 10 Cent voor de 16 bladzijden), — een prijs, die in verhouding tot de wijze van uitvoering en de kosten der onderneming zeer gering mogelijk is.

DRIE Stukken vormen een BOEKDEEL, waarvoor Titels en Omslag *gratis* worden verstrekt.

Het geheele Werk zal uit 36 Tooneelstukken bestaan, en naardien elke maand een compleet Stuk gegeven wordt, zal men zich, bij de onbeduidende maandelijksche opoffering van ongeveer ƒ 1 à ƒ 1.44, na verloop van 3 jaren in het bezit hebben gesteld van een allerbelangrijkst Bibliotheekwerk van blijvende waarde.

Het Tweede Stuk wordt niet onder handen genomen voor dat de Uitgevers door eene ruime ondersteuning daartoe aangemoedigd zullen zijn.

Bij het Tweede Stuk wordt eene voorloopige Naamlijst van Inteekenaren gevoegd, terwijl de volledige Lijst later volgt.

* Afzonderlijke Stukken zijn niet verkrijgbaar dan met 25 pCt. verhooging van den Inteekeningprijs.

Het Eerste Stuk, hetwelk den geheelen *Othello* bevat en voorafgegaan wordt van eene Verhandeling get. *SHAKESPEARE,* DE DICHTER VAN HET ZEDELIJK LEVEN, levert eene proeve van de wijze van bewerking, en is alom verkrijgbaar.

Bij A. VAN DEN BRIEL Gz., te *Rotterdam,* ziet het licht:
GETUIGENIS
van de Discipelen des Woords,
MEDEGEDEELD DOOR
G. WILLINK VAN BENNEBROEK.
Derde Deel. Eerste Stuk. Prijs ƒ 0.30.

Heden verschijnen bij S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven:*

I.
SCHETSEN UIT DE KINDERWERELD,
DOOR
N. A. VAN CHARANTE.
Met 4 platen ingenaaid à ƒ 1.
Met gekl. platen, gebonden in rood linnen met stempels à ƒ 1.50.

II.
KINDERPOËZIJ
VAN
N. A. VAN CHARANTE.
Met 4 platen ingenaaid à ƒ 1.
Met gekl. platen, gebonden in rood linnen met stempels à ƒ 1.50.

III.
DE GOEDE GROOTMOEDER.
VERTELLINGEN
VOOR KLEINE KINDEREN,
DOOR
C. E. VAN KOETSVELD.
Met 4 gekleurde plaatjes. Prijs 50 Cents.

Rotterdamsche Schouwburg.
Directie: *J. Eduard de Vries.*
VRIJDAG 9 NOVEMBER 1860:
Tweede Voorstelling van:
STRADELLA,
Opera in drie Bedrijven, van *Flotow.*
Aanvang ten 7¾ ure precies.

ZATURDAG 10 NOVEMBER 1860:
HET GEWETEN,
Tooneelspel in 5 Bedrijven van *A. W. Iffland.*
Gevolgd door:
De beschaafde Huisknecht,
of de mislukte Beproevingen,
Blijspel met Zang in één Bedrijf.
Aanvang ten zeven ure precies.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.
Van Rott. naar Amsterdam: 7.20, 11.40, 3.20, 6.30,
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45 's morg., 9.40 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.25, 4.25, 7.35
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.41, 1.30, 4.10, 6.39, 9.47
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.30, 2.15, 4.55, 7.25, 10.35
Rijn-Spoorweg.
Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.50, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.: 7.25, 10.25, 12.35, 2.30, 6.15, 9.15
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.30, 11.55, 1.10, 5.20, 7.55
Utrecht naar Rotterd.: 6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.30,
Gouda naar Rotterd.: 7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.28,
Aank. te Rotterdam: 8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.—
Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.
Van Rott. naar Antw. en Breda: 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Antwerpen: 7.50, 12.20, 5.35; de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.
„ Breda: 6.30, 12.35, 5.25; de laatste alleen tot Antwerpen en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DONDERDAG 8 November 1860, N.° 267.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag 7 November.

In deze zitting zijn ingekomen 1°, de geloofsbrieven van de heeren mrs. J. Dirks, in het kiesdistrict Leeuwarden, en de Lith de Jeude, in het kiesdistrict Tiel gekozen tot leden der Kamer. Zij zijn in handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren Meeussen, Betz en Luyben, met verzoek om nog staande de zitting rapport uit te brengen. Na de schorsing concludeerde de commissie, bij monde van den heer Meeussen, tot toelating der beide leden, nadat zij de door de Grondwet gevorderde eeden zouden hebben afgelegd; — waartoe de Kamer heeft besloten. 2°. een ontwerp van wet tot herziening der wet op de brievenposterij; 3°, een ontwerp van wet tot onteigening van percelen tot aanleg van een spoorweg van Maastricht naar Luik; 4°, een ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk IX B der Staatsbegrooting voor 1859; 5°, een ontwerp van wet tot onteigening van percelen tot aanleg eener straat te 's Gravenhage. (De ontwerpen vermeld sub n.° 3, 4 en 5 zijn reeds aan onze lezers bekend.)

Daarna is overgegaan tot de algemeene discussie over het wetsontwerp, houdende eene *nieuwe regterlijke inrigting*, nadat de commissie van petitien rapport had uitgebragt over te dier zake bij de Kamer ingekomen adressen.

De heer *Wichers* was de eerste spreker. Hij beschouwde meer bijzonder het beginsel, bij deze wet voorgedragen, tot vermindering van het getal hoven, omdat met dit beginsel in verband staan alle overige bepalingen der wet. Hij betoogde te dien aanzien, dat die vermindering niet zou bijdragen tot eene betere regtsbedeeling, en dat toch was het hoofddoel dat men, zoo bij burgerlijke als bij straf-gedingen, behoort te bereiken bij eene reorganisatie der regterlijke inrigting. De verplaatsing van de tweede instantie naar een ander gewest zou bovendien de strekking hebben, om de regtsbedeeling het tegenovergestelde te maken van goedkooper. Voor den Staat zou ook de vermindering geene bezuiniging opleveren, zoodat dit beginsel van geenerlei zijde aanbeveling zou verdienen, dan alleen dat door de toepassing daarvan zou worden voldaan aan eene eenmaal opgevatte meening, hoe verkeerd deze ook op zich zelve zij. De duurte der processen ten civiele lag niet in het behoud der hoven, maar in de kosten voor registratie en zegels, in die van den verpligten dubbelen bijstand van procureurs en advokaten, enz. Slechts door deze punten te verbeteren kon men tot goedkoopere regtsbedeeling geraken. Bestreden werd ook door den spreker het betoog, dat men den provincialen geest zou helpen uitdooven door ineensmelting der provincien voor zooveel betreft de regtsbedeeling; hij betoogde dat de provinciale indeeling gegrondvest was in onze Grondwet en dat daarmede ons geheel administratief bestuur in verband stond, zoodat vermindering alleen van de geregtshoven weinig tot het beoogde doel zou bijdragen. Volgens hem was het juiste tijdstip tot invoering van eene nieuwe regterlijke inrigting nog niet aangebroken, want vooraf moest veel geregeld worden en verbeterd, wat daarop invloed moest oefenen. Hij achtte zelfs de taak tot het ontwerpen eener zoo belangrijke wet te groot voor één man, waartoe hij het voorbeeld van Frankrijk aanhaalde en aanbeval; ook hij wenschte dus de instelling van eene afzonderlijke commissie tot het ontwerpen eener regterlijke organisatie. 't Is waar, dan zou alweder geen uitvoering worden gegeven aan de Grondwet, maar spreker meende dat dit geen wezenlijk bezwaar opleverde, want het geldt slechts eene quaestie van tijd.

De heer *van Goltstein* vestigde enkel de aandacht op een der hoofdpunten: de vraag of de Hooge Raad moet strekken tot hof van cassatie in burgerlijke zaken, dan wel als hof van appel. De genomen beslissing daaromtrent vroeger door de Kamer gedaan werd enkel genomen in verband met een vorig ontwerp; en zoodra dat ontwerp was ingetrokken verviel ook zijns inziens deze beslissing. Hij achtte derhalve de Kamer op nieuw even vrij op haar standpunt als te voren, en dat te meer, daar de genomen beslissing in het midden had gelaten welke juiste beteekenis men daaraan gehecht heeft. Zijns inziens had dan ook de Minister ten onregte die beslissing gemaakt tot grondslag zijner voordragt. De hoofdvraag, bij de tegenwoordige wet te beoordeelen, was: wat de Grondwetsherziener bedoelde met het bevel dat eene nieuwe regterlijke inrigting zou worden zamengesteld? Vermindering van de kostbaarheid der regterlijke instellingen en vereenvoudiging van de burgerlijke regtsbedeeling, was het dubbele doel van dat bevel. Aan het eerste bevel der Grondwet werd niet voldaan; want de voorgestelde instellingen zullen kostbaarder zijn dan de tegenwoordige. Wat het tweede bevel aangaat — vereenvoudiging van de burgerlijke regtsbedeeling — betoogde de spreker zeer uitvoerig, dat ook daaraan niet was voldaan. Hij meende dat zamensmelting der hoven met de arrondissements-regtbanken en opdragt van het hooger beroep aan den Hoogen Raad het verlangde doel kan doen bereiken, zoodat één trap uit de jurisdictie zou wegvallen; een beginsel, reeds waarschijnlijk beoogd door de Grondwet, die in art. 164 betwijfelt of de hoven wel zullen bestaan blijven, daar het spreekt van: „hoven, *zoo die er zijn*." Lette men op art. 162 der Grondwet, dan lag daarin opgesloten de bevoegdheid voor den Hoogen Raad om in hooger beroep te oordeelen juist in verband met het verlangde doen wegvallen van één trap der jurisdictie. Afgescheiden van dat alles meende de spreker, dat in een klein Land als het onze geen hof van cassatie voegt, waarbij hij het gezag van Jonas Daniël Mijer inriep, die gemeend had dat in een klein Land niet behoefde te worden gevreesd voor verbreking der eenheid van regtspraak. Doch al moest er een hof van cassatie zijn, dan nog betoogde de spreker, dat het niet behoorlijk bij ons was ingerigt en ook niet behoorlijk bij deze voordragt zou ingerigt worden. Hij ging te dien aanzien na de geschiedenis van den oorsprong van het hof van cassatie van Frankrijk, om te komen tot de conclusie, dat dit hof was ingesteld om uitspraak te doen wegens schennis van vormen en wegens miskenning van het letterlijk voorschrift der wet. Thans echter zou men den Hoogen Raad doen regtspreken, om te vernietigen wegens de schending *van het regt*, en bovendien daaraan de bevoegdheid toekennen, *de wet zelve toe te passen.* Het stelsel van cassatie — al ware het noodig in ons Land — was dus, volgens den spreker, niet juist toegepast; want het stelsel van renvooi moest daaraan noodwendig worden verbonden. Bovendien was het veld, dat nu voor cassatie geopend werd, veel uitgestrekter dan ergens anders, zoodat ook in dit opzigt de voordragt niet aanbevelingswaardig zijn zou.

De heer *Wintgens*, na eene voorafspraak, waarin hij wees op het hooge gewigt der zaak en op de vele gezigtspunten die zij aanbiedt, herinnerde dat hij zijne denkbeelden over de regterlijke organisatie had ontwikkeld èn in eene nota, èn laatstelijk in een gedrukt geschrift. Hij zou niet herhalen wat hij dáár had gezegd, maar slechts aanvullen ten betooge, dat de tegenwoordige voordragt niet beantwoordde aan billijke verlangens. In de woorden van de Grondwet in verband met de geschiedenis der regterl. organisatie lag, z. i., opgesloten eene nieuwe orde van zaken. Volgens hem wilde de Grondwet geene wijziging hier en daar, maar een geheel nieuw gebouw, met behoud alleen van 't geen de ondervinding als deugdelijk had aangetoond.

De regterlijke inrigting moest derhalve worden in verband gebragt met den geest des tijds, met de behoeften der natie; zij moest uitmaken een zamenstel dat in elkander past; zij moest wezen een onverbreekbaar geheel. De groote moeijelijkheid was juist gelegen in het bewaren van die harmonie, ofschoon hem dit niet onbereikbaar toescheen. De oplossing van die moeijelijkheid was gelegen in de oplossing van de vraag: hoe vereenigt men de uiteenloopende eischen der zoo verschillende regtspraak (burgerlijke en strafzaken) bij dezelfde regtscollegiën? De bestaande organisatie werd ten eenemale veroordeeld door de uitkomsten, die de statistiek oplevert: die statistiek heeft geleerd dat de te verrigten arbeid in geen verband staat tot de daartoe gekozen middelen; de wet van 1838 was dus eene mislukte wet, en men moest nu op andere grondslagen opbouwen, hetgeen spreker nader ontwikkelde door terug te treden tot de parlementaire geschiedenis van de wet houdende de tegenwoordige regterlijke organisatie, en voor te lezen hoe in 1835 in eene der sectiën werd voorspeld de toestand, dien wij nu zien als het gevolg der bestaande organisatie. De tegenwoordige voordragt bewees niet, dat men vrucht had getrokken van de opgedane ondervinding; men had er niet de zekerheid in, dat men niet op nieuw zou erlangen eene opeenstapeling van sinecures en van kosten; het beginsel van bezuiniging werd z. i. te absoluut verworpen; de onderdeelen der wet waren niet gestaafd door de gegevens der statistiek, ofschoon nu meer dan ooit het tijdstip was om de statistiek van practisch nut te doen zijn. Spreker zelf trad hier in eenige nadere statistieke bijzonderheden, waaruit hij daarna kwam tot de ontkennende beantwoording van de vraag, of het tegenwoordig voorstel geboren was uit eene juiste waardering van den toestand des lands, en of thans de ware remedien werden gegeven aan de kwaal? Volgens hem was de gewone civiele jurisdictie nu reeds voor $\frac{3}{4}$ bij den kantonregter, hetgeen was een anormale toestand, en toch strekte de voordragt om nog veel meerdere gedingen bij den kantonregter te brengen; zoodat de kantonregter, die de exceptionele regter is, eindigen zou met $\frac{7}{8}$ van de zaken te beregten. Eene zoodanige regeling was z. i. in strijd met het doel: goed regt te verkrijgen; terwijl dan tevens een barreau van beunhazen zou verrijzen, die de menschen tot procederen zou aanzetten. Die regeling verbrak z. i. alle verband tusschen de verschillende takken der regtsbedeeling, en tot staving daarvan trad spreker in eene vergelijking van hetgeen in Frankrijk plaats had. Door de uitbreiding van de regtsmagt der kantonregters nadert men al meer en meer tot het stelsel van den alleen regtsprekenden regter: spreker verlangde veeleer inkrimping en daarentegen uitbreiding van de volontaire jurisdictie des kantonregters; hij wenschte van hem te zien maken den vrederegter, bekleed met de patriarchale regtsmagt; hij verlangde den ouderdom tot benoembaarheid niet minder te hebben gesteld dan 30 jaren, en hij verklaarde zich tevens tegen de aanstelling *ad vitam.*

Overgaande tot de hoven van appèl, wat betreft de burgerlijke regtspraak, raadpleegde spreker op nieuw de statistiek, om te komen tot de conclusie, dat 36 zaken voor ieder hof zouden worden behandeld: zoodat de werkkring van die hoven zou zijn klein en nietig en alleen bevorderende het begeven van sinecures. In Frankrijk werden door ieder hof gemiddeld 396 zaken behandeld. De noodzakelijkheid der voorgestelde 5 hoven werd betoogd, opgrond dat zij in hooger beroep in strafzaken zullen moeten regtspreken; maar juist dit appèl was, naar des sprekers inzien, het bewijs van het verkeerde om verschillende regtspraken aan dezelfde collegiën op te dragen. Zonder te herhalen al hetgeen de spreker meermalen had aangevoerd tegen het appèl in strafzaken, beantwoordde hij enkel het groote argument, dat men appèl toestaande voor goed en bezittingen het ook moet toestaan: waar het geldt eer en leven. Naar sprekers meening bestaan er in de meest essentiele bestanddeelen van beide regtsplegingen groot verschil: zoodat men beide niet aan denzelfden maatstaf kan toetsen. Terwijl een dubbel onderzoek van feit en regt in civiele zaken hoogstwenschelijk is, was juist door dat verschil van bestanddeelen een enkel onderzoek niet alleen voldoende, maar voor den beschuldigde het meest raadzaam.

Eindelijk beschouwde de spreker het vraagstuk van den Hoogen Raad. Er werd iets nieuws voorgedragen: de Hooge Raad zou worden een hof van cassatie, met uitspraak-bevoegdheid wegens verkeerde regtsbeslissing. Dat was een hybridisch voortbrengsel; een gevolg van transactie; de erkentenis van 't onvoldoende van 't middel van cassatie. Het begrip van cassatie — Hooge Raad wachter van de wet — ging door dit tweeslagtige stelsel geheel verloren; want men zou nu krijgen een vermomd appel, eene vermomde derde instantie. Ware door deze transactie te verkrijgen de afschaffing van één trap der jurisdictie, de spreker zou er zich nog mede kunnen vereenigen; maar nu zelfs eene instantie daardoor als het ware zou worden toegevoegd, kon hij het voorstel niet anders vinden dan onaannemelijk. Spreker eindigde met al de ontwikkelde punten nog eens kortelijk te resumeren, om wèl te doen uitkomen dat in de voordragt niet was te vinden *de hervorming* door de Grondwet beoogd; en om te recapituleren de hoofdbeginselen, die de spreker zelf wenscht gevolgd te hebben.

De heer *de Brauw* zou gaarne wenschen mede te werken tot vaststelling der voordragt mits eenige bezwaren werden opgelost. Zij betreffen 1°, *de cassatie;* hij is voorstander van afschaffing der cassatie in burgerlijke zaken op de bekende gronden, maar hij zou zich nederleggen bij het beginsel omdat hij begreep dat het noodig ware eene nieuwe inrigting te maken. Twee bezwaren evenwel had hij tegen de wijze waarop de cassatie zelve zou worden ingerigt die reeds door den vorigen spreker waren ontwikkeld, nl. gemis aan het stelsel van renvooi, en bevoegdheid tot uitspraak ten principale. — 2°, *het appèl in strafzaken.* Voor dat appèl is hij een voorstander; hij beaamt niet hetgeen de heer Wintgens te dien aanzien had betoogd; de instructie was geheel buiten den invloed van den beschuldigde, en kon zij dus niet gelden als argument tegen het appèl. Tegen de jury verklaarde hij zich niet absoluut, maar geloofde ons Land daartoe nog niet rijp, zoodat hij niet wilde in 't leven roepen een toestand, die alleen op het beginsel van de jurij gegrond kan zijn. Hij was het dus in dat opzigt eens met de voordragt, maar niet eens met de wijze waarop het appel zou worden ingevoerd. Zoo kwam het hem voor niet doelmatig te zijn de afschaffing van hoven, omdat de bezwaren wegens appel in strafzaken dan zeer groot zouden worden, en, zonder verandering van stelsel - zelf, slechts onregtvaardigheid zou bewezen worden ten aanzien van sommige provinciën. — 3°, *uitbreiding van de regtsmagt der kantonregters*, waaromtrent hij alles beaamde, door den vorigen spreker ontwikkeld: hij achtte die uitbreiding het zwakste punt van de voordragt, gelijk hij zich verzette tegen de aanstelling des kantonregters voor het leven, en nu te meer, nu de prikkel der emolumenten zou worden weggenomen en alzoo niets meer den kantonregter zou aansporen tot naauwgezette pligtsbetrachting. Spreker eindigende, hoopte dat de Minister van Justitie in staat zou zijn, de hier geopperde bezwaren weg te nemen.

De heer *Begram van Jaarsveld* achtte den tegenwoordigen toestand der regterlijke inrigting zeer gebrekkig en voor ons Land te kostbaar. In zeer vele opzigten meende spreker dat de tegenwoordige voordragt groote verbeteringen aanbrengen zou, en ofschoon er bepalingen in zijn, die niet geheel strooken met zijne zienswijze, achtte hij zich verpligt mede te werken tot vaststelling der wet, opdat eindelijk eens de Grondwet op dit punt uitvoering mogt erlangen.

Wegens het vergevorderde uur werd de vergadering daarna verdaagd tot morgen ochtend ten elf ure.

STAATSBEGROOTING
voor het Dienstjaar 1861.

Xde HOOFDSTUK.

De overweging in de afdeelingen der Kamer van het ontwerp van wet tot vaststelling van het Xde hoofdstuk, betreffende de uitgaven voor *het Departement van Oorlog*, heeft o. a. tot de volgende uitkomsten geleid.

§ 1. Door vele leden werd bij deze overweging de volstrekte noodzakelijkheid van het tot stand komen eener goede wet op de sterkte en inrigting der nationale militie op den voorgrond gesteld, en tevens beweerd, dat ook die regelingswet weinig zou baten, indien niet òf te gelijk òf althans kort daarna de mede bij art. 189 der Grondwet gevorderde wet op de schutterijen wierd vastgesteld. Geheel het stelsel der verdediging van ons Land rust, zeiden zij, op het beginsel van volkswapening. Onze werkelijk dienstdoende krijgsmagt behoort niet meer te zijn dan eene kern, om welke in tijd van nood geheel de militie en de schutterijen zich scharen. Volgens vroegere opgaven is bij oorlogsgevaar tot verdediging des Lands een leger van 100 a 110,000 man noodig, waarvan de grootste helft uit de schutterijen is zamengesteld en de wederhelft voor verre het meerendeel uit miliciens bestaat. Die schutterijen zijn thans slecht ingerigt; ja zelfs grootendeels bij plotseling rijzend oorlogsgevaar ten eenen male onbruikbaar. De inrigting der militie laat mede zeer veel te wenschen over, al ware het slechts omdat, gelijk thans, in strijd met den wil der Grondwet, de zaken nog loopen, steeds eene geheele ligting daarvan geacht moet worden niet tot het strijdbare deel des legers te behooren. En moest het dan niet bevreemden, dat de Minister van Oorlog de uitgaven van zijn departement aanmerkelijk verhoogt en aan vestingwerken en het vervaardigen van betere wapenen zeer aanzienlijke sommen te koste legt, terwijl de hoofdkracht onzer verdediging verwaarloosd wordt, of, met andere woorden, aan de levende strijdkrachten zooveel ontbreekt? Kon eenig Minister van Oorlog zich verantwoord rekenen, zoolang hij de wet op de militie, reeds in het vorig jaar toegezegd en waarvan de spoedige indiening bij de Troonrede tot opening van de tegenwoordige Zitting der Staten-Generaal op nieuw aangekondigd is, niet had geleverd?

Vele andere leden erkenden gaarne, dat aan het tot stand komen der nieuwe wetten op de militie en de schutterijen behoefte bestaat; maar zij meenden, dat men den tegenwoordigen Minister van Oorlog onregt deed, wanneer men er hem een verwijt van maakte, dat hij de wet op de militie niet heeft geleverd, of het ontbreken dier wet als een middel tot bestrijding der tegenwoordige begrooting van Oorlog gebruikte. In de stukken betrekkelijk het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting wordt toch met zoo vele woorden te kennen gegeven, dat tijdens het opmaken daarvan, en dus reeds vóór verscheidene maanden, het ontwerp van zoodanige wet door den Minister van Oorlog aan dien van Binnenlandsche Zaken is toegezonden en dat de indiening vertraagd is geworden door het optreden van een ander hoofd van laatstgenoemd departement. Bovendien ging men te ver door als onbetwistbaar aan te nemen, dat, zoolang de nieuwe wetten op de militie en schutterijen niet bestaan, onze levende strijdkrachten *volstrekt niet* aan hare bestemming zouden kunnen beantwoorden. Die strijdkrachten zouden, indien thans onverhoopt eene algemeene volkswapening moest plaats hebben, ongetwijfeld niet dadelijk zoo goed ingerigt zijn als noodig ware, en zelfs in bruikbaarheid veel te wenschen overlaten; maar toch zouden ook dan miliciens en schutters zich evenzeer om de kern der gewapende magt scharen, als in een vroeger tijdperk. Intusschen was het, volgens eenige dezer leden, de vraag, of thans werkelijk zoodanige kern voor onze krijgsmagt verkregen was, dat in tijden van gevaar de volkswapening daarin een genoegzamen steun kon vinden. Deze leden waren op dit punt nog niet volkomen gerustgesteld, en verlangden, bij het hoog gewigt der zaak, daaromtrent de meest volledige opheldering. Anderen meenden, dat uit de mededeelingen van deze en vroegere Ministers met genoegzame zekerheid was af te leiden, dat ons leger eer nog beneden den eisch bleef, dien men aan onze strijdkrachten in vredestijd stellen kon, dan dat het dien eisch te boven ging. De strijdige eischen der schatkist stonden echter aan eene nog meer doeltreffende inrigting in den weg, en met het oog daarop, moest men zich met de tegenwoordige zamenstelling des legers tevreden stellen.

§ 2. In verband ook met de behoefte aan eene nieuwe wet op de militie deed men opmerken, dat de tegenwoordige begrooting op het beginsel rust, om omstreeks 1000 miliciens meer in dienst te stellen dan in het loopende jaar. Men vroeg, hoe men er toe gekomen was, om de op te roepen contingenten der militie zoodanig te regelen, dat volgens de begrooting voor 1861 hun totaal bedrag 38,613 man zou beloopen. De regel voor de ligtingen der militie is toch, volgens de wet van 1817, dat jaarlijks één man van de 500 zielen wordt opgeroepen, en dus de geheele sterkte dier gewapende magt tot de bevolking staat als 1 tot 100. Ware men aan dien regel getrouw gebleven, niet meer dan hoogstens 33,000 man zouden thans bij de militie kunnen zijn ingelijfd.

§ 3. Het eindcijfer van dit hoofdstuk, hetwelk nagenoeg dertien millioen gulden bedraagt, gaf tot uiteenloopende beschouwingen aanleiding. Verscheidene leden erkenden, dat dit eindcijfer bij hen de meest pijnlijke gewaarwordingen had opgewekt, en dat zij zich daarmede onmogelijk konden vereenigen. Jaren achtereen waren zij tegen de te hooge kosten van het Departement van Oorlog opgekomen. Deze leden konden niet anders dan herhalen, wat reeds bij de begrooting van het Departement van Marine is aangemerkt, dat namelijk het voortdurend te koste leggen van 8 millioen aan ons zeewezen en van 13 millioen aan onze verdedigingsmiddelen te lande niet overeenstemt met onze finantiële kracht en met onzen politieken toestand in geenen deele strookt.

Eenige leden meenden zich te meer tegen het hooge cijfer van de begrooting van Oorlog te moeten verzetten, op grond van de daaromtrent verkregen ondervinding. Het lag hun nog versch in het geheugen hoe voor eenige jaren, toen de begrooting van Oorlog nog slechts elf millioen bedroeg, de toenmalige Minister op de vraag, of bij het toestaan van het destijds aangevraagde bedrag het Land zich in voldoenden staat van verdediging zou bevinden, volmondig een toestemmend antwoord had gegeven. Zij herinnerden tevens, hoe in het vorig jaar, toen zeer in de verte eenig oorlogsgevaar scheen te dreigen, ons Land als in eenen staat van weerloosheid was voorgesteld, en op dien staat van weerloosheid de buitengewone aanvrage van verscheidene millioenen was gebouwd. Na zoodanige ondervinding en na hetgeen voor eenige maanden omtrent de verhooging der begrooting van Oorlog voor 1860 met een half millioen gulden is gebeurd, konden zij zich niet anders voorstellen, dan dat men trachten wilde, de Volksvertegenwoordiging langzamerhand aan het toestaan van meerdere geldsommen voor dat departement te gewennen, en dat, als de Kamer meende in alle behoeften te hebben voorzien, nog weder eene nieuwe aanvrage te wachten was. Zij wilden op dien weg niet mede gaan en vroegen wat daarvan het einde moest zijn.

Enkele andere leden gaven te kennen, dat zij vóór de onlangs aangevraagde verhooging der begrooting van Oorlog voor 1860 hadden gestemd, maar zich tegen de thans voorgestelde zouden moeten verklaren, en zulks op grond dat het toen slechts *passive* weermiddelen gold, die, naar hunne meening, *bij tijds* in goeden staat moesten worden gebragt; terwijl thans aan de *active* strijdkrachten eene in hun oog te groote uitbreiding gegeven werd.

Tegenover het tot nu toe ontwikkeld gevoelen stond dat van een aantal leden, die de verhooging van het eindcijfer van dit hoofdstuk betreurden, maar zich niet geregtigd achtten de goedkeuring daarvan te weigeren. In het wezen der zaak was dat hoogere eindcijfer een onvermijdelijk gevolg van in het vorig en in het tegenwoordig jaar omtrent de begrooting van het Departement van Oorlog door de Wetgevende Magt genomen beslissingen. De meerderheid der Kamer had door het aannemen der begrooting voor 1860, bij welker behandeling de Minister van Oorlog zijne plannen tot uitbreiding en verbetering met rondborstigheid had medegedeeld, aan die plannen hare goedkeuring geschonken. Zij kon thans niet meer terugtreden.

§ 4. Van de zijde der bestrijders van het eindcijfer der tegenwoordige begrooting werd beweerd, dat in de eerste zinsneden der Memorie van Toelichting eenige dubbelzinnigheid heerscht omtrent het standpunt, waaruit de Minister die begrooting en het eindcijfer daarvan beoordeeld wil hebben. De daaromtrent gebezigde uitdrukkingen konden zoodanig worden opgevat, alsof zij alleen sloegen op den vasten grondslag, thans voor de verdediging des Rijks aangenomen. Maar zij zouden ook toepasselijk te maken zijn op hetgeen de Minister zegt omtrent den tegenwoordigen toestand van ons werelddeel, die, volgens hem, niet geschikt is om gerustheid in te boezemen, en omtrent de groote gebeurtenissen, die de naaste toekomst welligt in zich besloten houdt. Ware die laatste opvatting juist, gelijk bij eene aandachtige lezing naauwelijks twijfelachtig scheen, dan moesten deze leden tegen zulk eene voorspiegeling van mogelijke gevaren als middel tot het aannemelijk maken van een hooger eindcijfer opkomen. In het vorige jaar heeft men insgelijks met de naaste toekomst gedreigd, om eene zeer aanmerkelijke verhooging van de uitgaven van Oorlog te verkrijgen. Zoo elke vijandelijkheid in vreemde Landen, elk ongunstig verschijnsel aan den staatkundigen gezigteinder er toe brengen moest, om onze verdedigingsmiddelen uit te breiden, zou aan die uitbreiding nimmer een einde komen.

Geheel in strijd met dit gevoelen waren er andere leden, die de aannemelijkheid der tegenwoordige begrooting juist uit het oogpunt van den verontrustenden toestand van Europa verdedigden. Met het oog op dien toestand moest, meenden zij, zelfs *de schijn* vermeden worden, dat de Vertegenwoordiging de gelden, voor de verdediging des Lands aangevraagd, zou willen beknibbelen.

Tegen dit laatste werd aangevoerd, dat dan toch deze begrooting, wat het personeel betreft, geen enkel spoor draagt van met het oog op de buitengewone omstandigheden van het oogenblik te zijn zamengesteld. Uit dat oogpunt is zij eene normale begrooting, geheel voor den tijd van vrede. Maar juist daarom vreesde men dat die uitbreiding van personeel, naar mate de Kamer gemakkelijker was in het toestaan van meer geld, gestadig zou toenemen. Steeds zouden zich leemten voordoen. Daarom moest door terug te keeren tot het vroegere lagere eindcijfer aan de uitbreiding eene grens worden gesteld en geene andere verhooging worden toegelaten, dan die een noodzakelijk gevolg is van verhoogden prijs van levensmiddelen, fourages en dergelijke. De meerdere uitgaven, men herhaalde het, werden dezerzijds niet bestreden omdat men de nuttige zijde daarvan uit het militaire oogpunt betwistte, maar omdat de Kamer te rade moest gaan met onze finantiële kracht en onzen politieken toestand.

§ 5. Door eenige leden werd twijfel geopperd, of de reeds vermelde maatregel, om de miliciens in 't vervolg slechts vijf, in plaats van zes maanden onder de wapenen te houden, wel bestaanbaar was met eene voldoende oefening dier manschap. Vroeger was de zesmaandelijksche oefening als het minimum voorgesteld. Bij die oefening moest niet enkel bedrevenheid in het hanteren der wapenen, maar ook de aankweeking en opwekking van den militairen geest, het vormen van den soldaat het doel zijn. Ging de Minister, die in andere opzigten uitbreiding voorstaat, bij deze inkrimping niet te ver, en verminderde hij daardoor niet te zeer de waardij onzer levende strijdkrachten?

§ 6. Algemeen en met nadruk is men teruggekomen op de wenschelijkheid om een naauwer verband tusschen het leger hier te Lande en dat in Nederlandsch Indië tot stand te brengen. Zoo ooit dan verdiende dit onderwerp thans de meest gezette overweging,

nu het gebleken is, welke bedenkelijke gevolgen uit eene te groote uitbreiding van het vreemde element in het Oost-Indische leger kunnen voortspruiten. Men vroeg, of de onlangs genomen maatregel om de manschappen, die zich voor de koloniale dienst laten aanwerven, eerst eenigen tijd hier te Lande bij het Nederlandsche leger te laten dienen, eene eerste schrede was op den aangeprezen weg, en welke uitkomsten daaromtrent nu reeds zoo met betrekking tot ons leger als tot het Indische zijn verkregen. Men wilde tevens weten, uit welke kas het handgeld en de soldij dezer tijdelijk in de gelederen van het Nederlandsche leger opgenomen krijgslieden betaald wordt. Wierd die soldij uit de koloniale middelen gekweten, dan werd in 't wezen der zaak een deel van ons leger buiten de thans behandelde begrooting bekostigd; en voor het Departement van Oorlog hier te Lande meer uitgegeven dan die begrooting medebrengt.

Wat daarvan zijn mogt, versterking van het Nederlandsche element in het Indische leger is eene zaak van zeer dringende behoefte, die niet te zeer ook aan den Minister van Oorlog kan worden aanbevolen. Die aanbeveling scheen te gepaster, omdat tot nu toe de overteekening van vrijwilligers uit onze krijgsmagt tot de Indische veeleer tegengewerkt dan aangemoedigd werd. Wat anders toch kon het dan tegenwerking heeten, dat geen vrijwilliger aangenomen werd, die blijkens het strafregister zich aan eenig noemenswaardig vergrijp had schuldig gemaakt? Men had de innige overtuiging, dat onder de alzoo voor de koloniale dienst afgewezen vrijwilligers er zeer velen waren, die in Indië uitstekend goede soldaten zouden zijn geweest.

Ook in andere rigtingen is zeer zeker wel iets te doen tot versterking van het Nederlandsche element in het Indische leger, en tot verbetering der hier te Lande bestaande inrigtingen voor de dienst in de kolonien. In openbare geschriften is op eene hervorming van het werfdepôt te Harderwijk aangedrongen. Misschien is onder de deswege geopperde denkbeelden wel iets wat overweging verdient. In elk geval schijnt de bedoelde hervorming allezins noodzakelijk. Voorts schijnt de Regering niet alleen op het zenden van meer Nederlandsche soldaten, maar ook van meer Nederlandsche officieren naar Indië bedacht te moeten zijn. Het tijdelijk detacheren daarheen van officieren uit het moederland zou voor Indië nuttig zijn en door den tijd aan het leger hier te Lande het gewigtig voordeel verschaffen, dat zich onder de aanvoerders steeds eenigen bevonden, die aan den activen oorlog hebben deel genomen en dus krijgservaring bezitten. Uit dit oogpunt zou het inzonderheid wenschelijk zijn, dat eenige officieren van den generalen staf voor een bepaald, niet te groot aantal jaren naar Indië wierden overgeplaatst.

§ 7. In verband met het voorafgaande wenscht men eene opgave te erlangen van het aantal manschappen van het Nederlandsche leger, die zich in den loop des jaars voor de dienst in Oost- en West-Indië hebben geëngageerd.

Voorts vernam men gaarne van den Minister wat de ondervinding geleerd heeft omtrent den invloed, dien de vermeerdering van soldij en het verleenen van *chevrons* bij reëngagementen heeft uitgeoefend op die reëngamenten bij het Nederlandsche leger. Is het getal zoowel van nieuw aangeworven als van gereëngageerde vrijwilligers daardoor noemenswaardig vermeerderd?

§ 8. De in het vorig jaar genomen maatregel omtrent de vermeerdering van het ration brood, dat aan onze krijgslieden wordt uitgereikt, kwam mede ter sprake. Men vroeg wat de ondervinding daaromtrent heeft geleerd, en of de manschappen thans niet meer brood erlangen dan voor hunne voeding noodig is. Tot het doen dier laatste vraag scheen te meer aanleiding, omdat de zonderlinge anomalie blijft bestaan, dat aan de mariniers zes oncen brood per dag worden uitgereikt, terwijl de manschappen van het leger zeven en een half once ontvangen.

§ 9. Door eenige leden werd in bedenking gegeven, of, nu ons leger millioenen schats verslindt, bij den tegenwoordigen tijd van vrede van de daarbij dienende soldaten niet een nuttig gebruik zou kunnen worden gemaakt voor den arbeid aan de openbare werken, bijv. aan de nieuw aan te leggen spoorwegen. In Frankrijk, België en sommige Duitsche Staten is dan toch zoo iets beproefd, en, zoo het schijnt, met eenen niet geheel ongunstigen uitslag. Men antwoordde, dat de hier bedoelde proeven hebben getoond, dat het laten arbeiden van krijgslieden aan openbare werken, in plaats van tot bezuiniging te leiden, de kosten zeer verhoogt, en ook in andere opzigten geenszins aanprijzenswaardig is. In Frankrijk althans is dit, nadat men daar de soldaten aan groote wegen in het westen en aan de Parijsche vestingwerken had laten arbeiden, door deskundigen beweerd. Men moet aan zulke krijgslieden boven hun tractement eene buitengewone toelage geven, en toch arbeiden zij in den regel zonder opgewektheid. Eene andere vraag zou zijn, of men de officieren der genie niet met vrucht voor het houden van toezigt op den arbeid bij de aan te leggen spoorwegen zou kunnen gebruiken.

PROVINCIALE STATEN van ZUIDHOLLAND.

Zitting van Woensdag 7 November.

In deze zitting heeft de heer Hoogendijk met twee andere leden het volgende voorstel gedaan: „De ondergeteekenden nemen de vrijheid, de Vergadering „in overweging te geven en voor te stellen, om door „deze Vergadering uit haar midden eene commissie „te benoemen, ten einde de Vergadering voor te „lichten wat in dit gewest en door de Staten ter bevordering van den waterweg van Rotterdam naar „zee zal behooren gedaan te worden." Na beraadslaging is dit voorstel zoodanig gewijzigd, dat door de Vergadering besloten is, aan de te benoemen commissie ook op te dragen het opstellen van een adres aan de Tweede Kamer, waarbij op de aanneming der aanhangige voordragt wordt aangedrongen. — Deze commissie bestaat uit de heeren: Hoogendijk, Pincoffs, Bruyn, Elink Sterk, Droogleever Fortuyn, Willemstijn, van den Broek, van Heteren Gevers en van den Berch van Heemstede.

Na langdurige beraadslaging is *aangenomen* met 40 tegen 20 stemmen het ontwerp reglement voor het waterschap van den Hoogen Boezem, achter Haastrecht.

Daarna is met algemeene (55) stemmen *aangenomen* het besluit tot scheiding van de polders Nieuwkoop en Zevenhoven.

De vergadering is hierna gescheiden tot morgen ochtend ten 10½ ure.

Bij de Provinciale Staten is een nader voorstel ingekomen, omtrent de droogmaking der plassen ten oosten van Rotterdam, het onderwerp dat, in de Zomervergadering ter beslissing gebragt, de aandacht en belangstelling zoo regtmatig heeft opgewekt. Den loop der zaak, in verband tot het nieuwe voorstel, laten wij hier volgen:

Bij besluit der vergadering van den 14den julij ll., werden Gedeputeerde Staten gemagtigd, om aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen te geven, dat, indien de Regering mogt besluiten voor rekening van 's Rijks kas de droogmaking der veenplassen, *ten oosten van Rotterdam,* volgens het bestaande plan van den hoofdingenieur in het Xde district te doen uitvoeren, de vergadering bereid is, daarin uit de provinciale fondsen eene bijdrage te verstrekken van *f* 250,000, te voldoen in tien jaarlijksche termijnen, te beginnen met het jaar, waarin de noodige allocatie tot het aanvangen der werken op de Rijksbegrooting zal zijn toegestaan, en met de uitvoering daarvan een begin zal zijn gemaakt.

Bij missive van den 24sten junij daaraanvolgende, is door Gedeputeerde Staten aan deze magtiging voldaan, onder bijvoeging van het rapport der commissie te dezer zake.

Bij missive van den 8sten augustus laatstl., gaf de Minister te kennen, dat hij berustte in het gevoelen der vergadering omtrent het min wenschelijke, dat deze onderneming door particulieren werd uitgevoerd, doch dat hij bezwaar moest maken om die droogmaking als een Rijks werk te beschouwen en wenschte hij dat de provincie de uitvoering op zich zoude nemen tegen genot van een Rijkssubsidie, ten bedrage van de helft van het te kort, dat na aftrek der inkomsten overblijft en op *f* 517,700 is geraamd.

Ten gevolge dezer missive hebben Gedep. Staten gemeend, alvorens die ter kennisse der Staten te brengen, den Minister bij missive van den 21sten augustus te moeten vragen, of, bijaldien de vergadering het denkbeeld van den Minister mogt aannemen, en alzoo het werk door de provincie werd ten uitvoer gebragt, de Minister alsdan bereid zoude zijn, de provincie boven het toegezegde subsidie de helft der kosten te waarborgen, wanneer die onverhoopt meerder mogten bedragen dan de geraamde som van *f* 517,700, waartegen in dezelfde evenredigheid zoude overstaan de vermindering van het subsidie, wanneer het bij de eindrekening mogt blijken, dat het geheele subsidie van het Rijk en het gewest niet benoodigd waren geweest; welke vraag dus geene andere beteekenis had, dan of de Minister genegen was mede te werken, de droogmaking voor gemeenschappelijke rekening van het Rijk en het gewest ten uitvoer te doen brengen onder het beheer van het gewestelijk bestuur.

Bij missive van den 3den september ll. mogten Gedep. Staten daarop reeds antwoord ontvangen en gaf de Minister te kennen, dat hij met veel genoegen dat voorstel had vernomen en dat hij, behoudens de goedkeuring der Wetgevende Magt, voor zoo ver die vereischt mogt worden, bereid was het verleenen eener ondersteuning van het Rijk, op den voet in laatstgenoemde missive van Ged. Staten bedoeld, aan den Koning voor te dragen.

Zoodanig is de stand der zaak, en wanneer Ged. Staten nu letten op het belangrijk rapport der speciale commissie, waarmede de vergadering zich eenparig vereenigde en waarbij het hoogst nuttige dezer droogmaking betoogd wordt, en het min wenschelijke dat zulks door particulieren worde uitgevoerd, en zij daarbij in aanmerking nemen, dat de Minister bezwaar maakt dit werk door *het Rijk* te doen uitvoer[en], maar echter genegen is de helft der kosten uit 's R[ijks] kas te doen voorzien, dan aarzelen Ged. Staten n[iet] aan de vergadering voor te stellen, deze belangri[jke] en voor ons gewest zoo hoogst wenschelijke dro[og]making, onder de hierboven vermelde bepaling[en] door het *gewestelijk bestuur* te doen uitvoeren.

Het is waar, grootere bijdragen dan de nu toe[ge]stane kunnen welligt benoodigd zijn, alhoewel m[en] mag aannemen dat de hoofdingenieur, bij het opmak[en] der raming van kosten, zijne groote ondervinding [in] het droogmaken van plassen wel zal geraadplee[gd] hebben, hetgeen met grond mag verondersteld worde[n], daar, nadat het bekend was geworden dat de Minist[er] bezwaar maakte dit werk door het Rijk te doen ui[t]voeren, zich onmiddellijk particulieren, met na[me] P. van Limburg en D. de Jongh c. s., tot de Hoo[ge] Regering hebben gewend, aanbiedende met het to[e]gestane subsidie van het Rijk in dit gewest de droo[g]making der plassen te ondernemen; maar bovendi[en] staat daartegen over, dat de kosten, aan de uitvoeri[ng] verbonden, ook beneden de raming kunnen blijv[en] en de baten meer kunnen opbrengen dan zij bereke[nd] zijn, waardoor eene mindere opoffering van de provin[cie] zoude worden gevorderd dan nu de als vaste subsid[ie] toegestane som van *f* 250,000, bijaldien het werk do[or] het Rijk wierd uitgevoerd.

Op grond van het bovenstaande, stellen Gedepu[teerde] Staten voor het volgende besluit te nemen:

1°. Dat de droogmaking der veenplassen, *ten oost[en] van Rotterdam,* volgens het door den hoofdingenie[ur] van den waterstaat in het Xde district ontworpen en bij missive van den Minister van Binnenlandsch[e] Zaken van den 17 januarij ll., n.° 127, aan ons me[e]degedeeld plan, behoudens de nader noodig te achte[n] wijzigingen, mits daardoor de uitgebreidheid de[r] droog te maken gronden geene belangrijke verminde[ring] onderga, onder het beheer en toezigt van he[t] gewestelijk bestuur zal worden ten uitvoer geleg[d], onder bepaling, dat het Rijk zich verbinde de hel[ft] der kosten te dragen, welke boven de bate der droog[]making benoodigd mogten zijn;

2°. Aan Ged. Staten op te dragen:

a, een onderzoek in te stellen omtrent het tot d[e] droogmaking beschikbare bedrag der gelden uit d[e] afkoop- en waarborgkassen;

b, met den Minister van Binnenlandsche Zaken in onderhandeling te treden, om zoo mogelijk de bijdragen van het Rijk, hetzij in eens, hetzij in een minder aantal jaren te verstrekken, waardoor eene belangrijke besparing van renten zoude ontstaan; en

c, na een bepaald onderzoek omtrent de voor deze onderneming beschikbare afkoopkassen, zoo mogelijk in de aanstaande Zomervergadering de geldelijke regeling dezer zaak ter goedkeuring aan de vergadering over te leggen.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Donderdag, 8 November 1860.

Na opening der zitting geeft de Voorzitter te kennen, dat hij de Koninklijke magtiging ontvangen heeft tot het afnemen van den eed van het nieuw gekozen lid der Kamer, den heer Dirks. — Die heer ter vergadering binnengeleid zijnde, legt de vereischte eeden af en neemt zitting.

Hierna worden voortgezet de beraadslagingen over het

Ontwerp van Wet nopens de Nieuwe regterlijke inrigting.

De heer WINTGENS maakt eene rectificatie omtrent eene opgave in zijne rede van gisteren, omtrent de statistiek der Hoven van appèl in Frankrijk.

De heer DE RAADT zal alleen het woord voeren om in eenige algemeene trekken aan te toonen, hoe de voordragt door hem beoordeeld wordt:

1°. *Het financieel oogpunt*. — De leuze van het Staatsbestuur in 1848 was bezuiniging en vereenvoudiging. Onder dien indruk is in het vijfde additioneel artikel bepaald, dat er eene nieuwe regterlijke inrigting zou tot stand komen. En ofschoon door opvolgende Ministers te kennen is gegeven, dat bezuiniging niet alleen de drijfveer mogt zijn, zoo is men er toch telkens op teruggekomen. Ook gisteren hebben de heeren van Goltstein en Wintgens nog te kennen gegeven, dat de voordragt in dat opzigt niet beantwoordde aan het doel, namelijk van bezuiniging en vereenvoudiging. Zoozeer als iemand, verlangt spreker een zuinig en eenvoudig beheer in onze Staatsinrigtingen, maar al wie zich voorstelt dat dit hier bereikbaar is, zal zich bedrogen vinden. Immers wat wijzen de cijfers aan der onderscheidene ingediende voordragten en de daarbij beoogde bezuiniging? Deze beliepen in:

Het Ontwerp van	1851	ruim...	*f* 150,000
" " "	1853	ongeveer	" 150,000
" " "	1855		" 102,000
" " "	1857		" 159,000.

Wanneer men nu hierbij in aanmerking neemt de verschillende stelsels, die daarin gehuldigd worden, dan zal men zien dat het verschil te onbeduidend is, om uit dien hoofde de voorkeur aan een stelsel boven het ander te geven. Zoo veel is zeker, dat men zich in de overdreven verwachting van groote bezuiniging zeer teleurgesteld zal vinden. — En wat nu de tegenwoordige voordragt betreft, deze levert eene vermindering van *f* 120,000 op, en dus ongeveer dezelfde als vorige plannen. Dus heeft de ervaring ruimschoots geleerd, dat het stelsel van vereenvoudiging door bezuiniging moeijelijk bevrediging zal kunnen erlangen. Sprekers overtuiging is dan ook, dat alleen eenige bezuiniging in de zamenstelling der collegiën kan plaats hebben, en dat groote bezuiniging alleen kan worden verkregen ten koste van een goed ingerigt regtswezen. En dat wil hij niet. Vóór alles moet onderzocht worden wat een goed georganiseerd regtswezen eischt, en dan, in de tweede plaats, de kostbaarheid overwogen. Hij voor zich ziet veel meer heil in eene vereenvoudiging in de *regtspleging*. Eene wet op de regterlijke inrigting is voor hem geene finantiële wet; regtsveiligheid en regtszekerheid zijn bij hem daarbij hoofdzaak. Op deze gronden komt hem voor, dat het ontwerp, uit een finantieel oogpunt, geene bestrijding mag ondervinden.

2°. de *volledigheid der voordragt*. Het ontwerp regelt niet de militaire regtspleging, ook niet de zoogenaamde conflicten van attributie; noch het punt of de vervolging van belastingzaken door de ambtenaren van het O. M. zal geschieden, en of zij den Staat in burgerlijke zaken zullen verdedigen. Maar om geene nieuwe vertraging te veroorzaken, wil hij in de meening der Regering, om dit afgescheiden van dit ontwerp te houden, berusten. Maar een ander punt kan hij niet zoo toegeven. Het ontwerp geeft wel indeeling en zetels der hoven, maar laat de indeeling van de arrondissementen en kantons rusten, met belofte van nadere regeling. Daardoor bestaat geen volledig geheel, en dat acht spr. niet overeenkomstig den eisch der Grondwet. Welken waarborg heeft men, dat de latere indeeling niet zóó zal zijn, dat het nadeel toebrengt aan het thans aangenomen stelsel nopens de hoven. — Zoo is het ook gelegen met de uitbreiding van de regtsmagt des kantonregters. Kan men die aannemen zonder kennis van de indeeling der kantons; kan die uitbreiding niet schadelijk zijn voor de beoordeeling van het stelsel der wet? Er bestaat een noodzakelijk verband tusschen een en ander, maar dan moet men ook kennis dragen van de latere plannen omtrent de indeeling der arrondissementen en kantons. Wil men dit ontwerp aannemen, dan dient men bekend te zijn met de inzigten der Regering, waaromtrent spr. dan ook opheldering vraagt.

3°. Nu nog *enkele hoodfpunten* der voordragt.

a. De inrigting, dat de Hooge Raad regt spreekt in cassatie, strookt z. i. met het algemeen belang, en is ver verheven boven het oorspronkelijk zuiver cassatie-stelsel.

b. Het hooger beroep in burgerlijke zaken draagt zijne goedkeuring weg, juist in het stelsel van den Hoogen Raad als Hof van Cassatie.

c. Een kleiner getal hoven ware z. i. voldoende, vooral met het oog op de door hem verlangde indeeling van arrondissementen. Het land had zoodanig kunnen worden verdeeld, dat een geringer getal voldoende kon worden geacht.

d. Appèl in strafzaken is niet onmisbaar of onvoorwaardelijk noodig.

Spr. zal den verderen loop der discussie afwachten, alvorens zijn besluit hieromtrent te bepalen. Wil men hooger beroep, dan moet dit zoo ruim mogelijk opengesteld worden en alle strafzaken omvatten. Hij noemt het toch eene anomalie in de bestaande wetgeving, dat thans *wel* appèl wordt toegelaten van veroordeeling tot geldboeten en één dag gevangenisstraf, en *niet* van *doodvonnissen*.

e. De uitbreiding van de magt des kantonregters: daarmede kan hij zich over het algemeen wel vereenigen. Possessoire regtsvorderingen dienen, ofschoon de kantonregter de *judex loci* is, toch beter te blijven bij de Regtbanken om den ernst der geschillen. Spreker zal den loop der beraadslagingen aandachtig volgen en vleit zich dat zijne bezwaren in zoo verre zullen worden weggenomen, dat hij tot het tot stand brengen van deze wet zal kunnen medewerken, hetgeen hij gaarne zou doen, eensdeels om het vele goede dat zij bevat, en ten andere omdat men eens einde dient te maken aan den sedert jaren gevoerden strijd.

De heer HEEMSKERK Az. meent, dat bij de beoordeeling van de zaak vier hoofdpunten vooral in aanmerking komen: 1°. de noodzakelijkheid der verandering van het regtswezen; 2°. de cassatie; 3°. de bevoegdheid van de kantongeregten, en 4°. de Hoven. Spreker staat bij al die punten kortelijk stil.

Ad I zet hij de *noodzakelijkheid* der bedoelde verandering uiteen; zij is door de Grondwet geboden, imperatief gemaakt. Bovendien dringt de tijd om tot de R. O. te komen; de bestaande toestand is zeer slecht en lijdt aan vele gebreken. Het bestaande is gebleken niet voldoende te zijn en is door eene provisionele wet nog meer uit zijn verband gerukt. Men kan zeggen, dat er geen land is, waar zoo weinig waarborgen in strafzaken bestaan als thans bij ons is.

2°. de *cassatie*. Spreker acht het wenschelijk deswege te berusten in de uitspraak der Kamer, na ernstige discussie gevallen. Wat zou het geweest zijn indien een nieuw ministerie zich aan die uitspraak niet gestoord en een ontwerp, in strijd met die uitspraak, hadde aangeboden? Zulk een ontwerp zou hoogstwaarschijnlijk de eer der openbare discussie wel hebben genoten. Wat de nuances van het stelsel betreft, zoo verlangt hij eenige inlichting omtrent de toepassing van het aangenomen cassatie-stelsel. Als die meening is, dat de H. Raad zich niet behoeft te storen aan het *geschreven* regt en over regtsbeginselen uitspraak mag doen, dan kom' men in een Oceaan van verwarring en gemis van regtszekerheid. Maar hij gelooft niet dat dit de meening is, maar dat ook de Minister van oordeel is dat het geschreven regt boven de uitlegging van den regter moet verheven zijn.

3°. De bevoegdheid des *kantonregters*. Dit punt behoudt Spreker zich voor nader te behandelen, bij de verdediging van zijn amendement.

4°. De *hoven*, en wel bijzonder het *appèl in strafzaken*, want in het getal vijf heeft hij geen bezwaar. De hoofdvraag is dan ook eigenlijk: wil men hoven of jurij? Men moet een van beiden kiezen, want appèl in kleine en niet in groote zaken gaat niet aan. Spr. gelooft dan ook dat, indien men de Hoven niet wil, men tot het besluit moet komen om de jury in te voeren. Als hij moest kiezen, dan wil hij wel zeggen dat hij op dit oogenblik niet gunstig gestemd is voor de jury. In vele gewesten is de bevolking nog niet rijp voor die instelling; velen zullen het niet, gelijk elders, als het palladium, maar als een lastpost beschouwen. Spr. wijst op de flaauwheid, die bij de verkiezingen heerscht, verzuim, nalatigheid, ziet men daarbij, en nu zal men denzelfden burger noodzaken, om zich dagen bezig te houden met kwestien, die hem niet aangaan, dat zal niets goeds voortbrengen; het is welligt jammer, maar men moet voor zulk eene instelling hart hebben: dit is nu niet het geval en men zou moeite hebben de weldaad van de jury aan de natie op te dringen. Dit leidt hem tot het resultaat, dat de hoven de voorkeur verdienen, maar dan is ook appèl in alle strafzaken noodig. Spr. bestrijdt het gevoelen deswege van den heer Wintgens. Een tweeledig onderzoek biedt meer waarborg, dan eene enkele instructie.

Tot zooverre Sprekers algemeen oordeel. Intusschen zijn er twee bezwaren, waaromtrent hij opheldering verlangt:

a. het personeel der regterlijke magt in de toekomst. Hij betreurt zeer dat niet tevens is voorgesteld eene nieuwe indeeling van arrondissementen en kantons; dan kon de zaak beter overzien worden; spreker is dat geheel eens met den heer de Raadt. Voorts vreest hij, dat de benoemingen in het vervolg niet altoos naar de meeste geschiktheid zullen kunnen uitvallen, in verband tot de bezoldigingen. Spreker weidt hier eenigzins uit over het onderwijs, en vraagt, of wij weldra de wet tot hervorming van het hooger onderwijs zullen bekomen, of dat er althans eenige voorloopige maatregel zal genomen worden nopens de examina en waarborgen voor noodige bekwaamheid.

b. een bezwaar omtrent de procedure: hij vindt in het eindverslag en in het gezegde door eenige sprekers het ongelukkig denkbeeld om eerst te hebben eene partiële herziening der Wetboeken van Burg. Regtsv. en Strafvord. en dan naderhand nog eene algemeene herziening. Hij wil geene herziening in tweeën, maar in eens, in verband met de nieuwe inrigting. Spreker wenscht ook op dit punt inlichting; en zal voorts den loop der discussie afwachten en naar gelang van de opheffing van zijne bezwaren, zijne stem bepalen.

De heer V. D. VEEN treedt in eenige algemeene beschouwingen over de voordragt. De voorname reden van de herziening was de weelde in het bestaande; het doel moest dus zijn bezuiniging, maar dat doel kon bij deze wet niet worden verkregen. Het belang der justitiabelen bij eene deugdelijke en gemakkelijke, zij het dan ook eenigzins kostbare regtspraak, is hoofdzaak. Zal het doel der Regering worden bereikt? Volgens spreker in geenen deele. De vermindering der hoven zal voor zeker eenige bezuiniging te weeg brengen; maar bedraagt die vermindering zoo veel, dat het der moeite loont, en weegt dit op tegen de uitbreiding aan de andere zijde? Ook dit moet spreker ontkennend beantwoorden. Hij toch deelt in de vrees, dat door de vermindering van de hoven, minder van appèl zal worden gebruik gemaakt. De verplaatsing zal voor hen, die van appèl gebruik maken, groote kosten na zich slepen. En dát voorzeker kan hij geene bezuiniging heeten. En wat nu betreft het voorname vraagpunt in dezen, het Hof van appèl, hij zou er volstrekt niet tegen zijn, dat de Hooge Raad Hof van appèl werd. Maar in dit stelsel, waarin de Hooge Raad Hof van cassatie zal zijn, moeten de Hoven van appèl behouden blijven.

Maar spreker is vooral voorstander van het mutueel appèl, dat is het appèl in de hoofdplaats der provincie van de ondergelegene Regtbanken. Dat mutueel appèl — de Minister noemt het, in de Memorie van Toelichting, uitvoerbaar, ja, om de mindere kosten, die het zal veroorzaken, aanlokkelijk. In de Memorie van Beantwoording gaat de Minister nog verder en toont aan, dat de Grondwet de gelegenheid tot het mutueel appèl openstelt. Doch spreker meent, dat de Grondwetgever bepaald het oog gehad heeft op het mutueel appèl. Nu zegt men wel, dat de regter van appèl moet zijn een hoogere regter, want dat daardoor meer gezag wordt uitgeoefend; doch spreker antwoordt, dat de loutere titel geen meer gezag geeft, maar wel meerdere kennis. Maar in de wet is een waarborg gelegen, dat die mannen tot regters worden benoemd, die een geruimen tijd de praktijk of het Openbaar Ministerie hebben uitgeoefend, en aldus ondervinding hebben opgedaan. Spreker zal zich tot deze beschouwingen bepalen, om zijne stem tegen de voordragt te motiveren. Later zal hij amendementen voorstellen en op deze punten nader terug komen.

De heer VAN ASCH VAN WIJCK merkt op, dat het ontwerp, ofschoon in één opzigt met genoegen ontvangen, niet beantwoordt aan zijne verwachting en aan de vereischten eener goede regterlijke inrigting. Het is ten opzigte van de burgerlijke regtspleging, dat hem deze voordragt genoegen heeft gedaan, hoewel dan ook niet onvermengd. Het is waar, het bestaande stelsel beantwoordt volgens velen niet aan de vereischte regtszekerheid; maar z. i. liggen de groote bezwaren in het gebrekkige der regtsvordering. Doch daarvoor is geene nieuwe organisatie noodig.

Men zegt, dat de regering de weelde wilde wegnemen van het stelsel der provinciale hoven. Spreker merkt op, dat er veel over het bestaande is geredeneerd, maar dat het toch zeker is, dat het gestrekt heeft ter bevordering van de belangen der ingezetenen, om een regter in hunne onmidddellijke nabijheid te hebben, iets wat thans aan een aanzienlijk deel der bevolking zou worden ontnomen. Dit nu acht spreker geenszins leidende tot meerder gerief der ingezetenen, gesteld al, dat daaruit eenige bezuiniging zou voortvloeijen, hetgeen hij nog niet zoo gaaf zou kunnen toestemmen. Is het alleen te doen om spoedig regt, men schaffe alle appèllen, alle vormen af, en brenge alles bij één regter. Maar dat wil deze Minister ook niet. — In den verderen loop zijner rede treedt spreker in eenige bijzonderheden, bestrijdt de stellingen der regering wegens het doellooze en onregtskundige van de onderscheiding der misdrijven. Maar juist *daarop* berust de opdragt bij het ontwerp van alle strafzaken aan een' en denzelfden regter, de arrondissements-regtbank, waartegen spreker vele bezwaren heeft, overeenkomende met die van den heer Wintgens. De aard en het karakter der misdrijven, de strafbaarheid en straftoepassing loopen veelal uiteen. Spreker komt ook zeer op tegen het vervallen van de voorloopige instructie. De regering meent, dat die voorloopige instructie door het appèl in alle strafzaken, overbodig zoude zijn. Ik, zegt spreker, ben een voorstander van het appèl in strafzaken; maar alleen als middel om mogelijke regterlijke dwaling te herstellen, en niet ten koste van een volledig onderzoek bij den eersten regter, niet als middel om een onvoldoend eerste onderzoek aan te vullen. — De slotsom zijner beschouwingen is: dat als hij het ontwerp vergelijkt met wat wij bezitten, hij zich niet vereenigen kan, noch met de wijzigingen in de burgerlijke regtspleging, noch met de radicale hervorming in de strafregtspleging, en dat hij tot hetzelfde besluit moet komen als de heer Wintgens, dat het bestaande in het algemeen boven het voorgedragene te verkiezen is.

Er blijft spreker nog een punt te behandelen over, dat van het *getal* der Hoven. Dit is op 5 gesteld, en de regering had het zelfs tot 3 willen verminderen als de vervoermiddelen meer uitgebreid waren, als men spoorwegen had; maar dan had de regering die Hoven reeds kunnen zamensmelten daar, waar bereids spoorwegen bestaan, en bovendien zullen wij binnen 10 jaren tijds in alle gewesten spoorwegen hebben; zullen wij dan weder eene nieuwe regterlijke inrigting maken? Waar blijft dan de zoo noodige stabiliteit voor regterlijke instellingen? Acht men 3 Hoven genoegzaam, dan moest men er nu reeds toe overgaan, in plaats van later nieuw ongerief te hebben voor ambtenaren, om die dan weder te verplaatsen en vele locale belangen weder te schaden. Waarom nu uitzigten geopend, die over eenige jaren al wederom door eene nieuwe reductie van het getal Hoven verijdeld zullen worden?

De heer VAN ECK herinnert dat gisteren door een der sprekers is opgemerkt, dat de tijd om eene nieuwe regterlijke inrigting in het leven te roepen nog niet zoude gekomen zijn, en dat daartoe niet behoorde te worden overgegaan, alvorens men omtrent de hoofdpunten tot meerdere overeenstemming zoude zijn geraakt. Dit heeft hem verwonderd wanneer hij bedenkt, dat de bestaande organisatie van 1838 dagteekent, en indien hij er nu op let dat sedert 1848 zoo vele voordragten elkander hebben opgevolgd om aan het grondwettig voorschrift te voldoen, dan gelooft hij waarlijk, dat de tijd meer dan ooit tot herziening dringt. Voldoet nu deze voordragt aan de vereischten van goed, goedkoop en spoedig regt? Geenszins, maar dat kan zij ook niet, en dat behoeft zij ook niet, zij kan het slechts gedeeltelijk, want tot een goed regtswezen moet gerekend worden te behooren, dat de priesters die in den tempel van Themis regtspreken deskundigen zijn en daartoe is in de eerste plaats noodig eene goede wet op het Hooger onderwijs. Maar zoodanige wet hangt niet van dezen Minister af. Niet het regt, maar de vormen zijn kostbaar, en wenscht men nu meerdere goedkoopheid te verkrijgen, dan moet men die verwachten van eene herziening der wetten op het zegel en de registratie. Ook hierin is alzoo dringende verbetering noodig, maar dit kan wederom niet van dezen Minster worden verlangd. Het groote bezwaar in deze voordragt gelegen heeft men gezocht in de drie instantien en het zoude juist die bepaling zijn welke de meerdere kostbaarheid veroorzaakt. Maar spreker meent dat dit niet den Minister kan geweten worden, maar het noodzakelijk gevolg is van de beslissing van de meerderheid der Kamer. Die meerderheid heeft bij het vorig ontwerp op het behoud der drie instantien aangedrongen en alzoo is door de verwerping der vorige voordragt een der voornaamste bedoelingen van de Grondwet verijdeld, die mede bragt, dat door de afschaffing der Hoven het hooger beroep bij den Hoogen Raad kon worden overgebragt en daardoor eene groote vereenvoudiging kon worden verkregen. Maar dat regtigt hem niet tot afstemming dezer voordragt, doch wel tot onderwerping aan de beslissing van de Kamer. De eenige vraag is alzoo: geeft dit ontwerp thans wat het geven kan? Hij zegt daarop volmondig ja, en geeft de verschillende gronden voor zijn gevoelen achtereenvolgens te kennen. Het is zijne overtuiging dat er te groote weelde bestaat bij het aantal regtbanken, maar bij deze wet blijft de gelegenheid opengesteld om later het aantal regtbanken te verminderen. Evenwel zou hij verlangen, dat naast die inkrimpingen der collegien de bezoldigingen der regters zouden worden vermeerderd. Over het hooger beroep in strafzaken zal hij niet uitweiden, daar hij vertrouwt, dat de meerderheid daaraan hare goedkeuring zal schenken. Wat het getal hoven betreft, kan hij zich zeer goed vereenigen met het denkbeeld des Ministers, om de 11 hoven tot 5 terug te brengen. De vorige spreker heeft verlangd, dat die beperking tot 3 hoven zoude worden uitgestrekt en eene spoedige wijziging dezer wet, indien zij zou zijn tot stand gebragt, gevreesd. Spreker kan die vrees niet deelen. Hij mag niet medewerken om op dien grond de vaststelling der wet te verschuiven en hij wil liever eene Regterlijke Organisatie zien tot stand gebragt in twee tempo's, dan in het geheel geene organisatie.

Het stelsel der cassatie, gelijk het bij dit ontwerp is voorgedragen, draagt mede zijne goedkeuring weg, en hij acht daarin een groot voordeel te zijn gelegen. De cassatie toch zal strekken om de eenheid van regtspraak te verkrijgen, en dat doel zal beter worden bereikt door cassatie wegens schending van het regt, dan alleen door schending van de wet. Des Ministers oogmerk is niet den Hoogen Raad te stellen boven de wet, maar om aan zijne beoordeeling niet te onttrekken overeenkomsten en gewoonten die niet onder de benaming van wet zijn begrepen. Ook heeft hij geen bezwaar in de regtsmagt der kantonregters gelijk die thans is voorgedragen. De gelegenheid om regt te verkrijgen zal voor den man van gering kapitaal daardoor op eene betere wijze zijn aangeboden dan volgens het bestaande stelsel. Ook hier dringt hij aan op verhooging van traktementen, en hij zou gaarne van den Minister de verzekering wenschen te bekomen, dat bij de latere wet, waarbij de zetels der kantongeregten zullen worden geregeld, de tractementen zullen worden verbeterd. Ook de uitbreiding van de burgerlijke regtsmagt der kantonregters keurt hij allezins goed, maar eene voorname verbetering in de regterlijke inrigting acht hij gelegen in het uitstrekken van het middel van cassatie, ook tot de vonnissen der kantonregters, waardoor aan het voorschrift der Grondwet zal worden voldaan, tot dusverre onuitgevoerd gebleven, die in art. 162 aan den Hoogen Raad het toezigt over *alle* vonnissen opdraagt. En nu wat de Jury betreft. Ook hij zou niet gaarne haar in ons vaderland zien ingevoerd. In de eerste plaats omdat in vele zaken haar in den vorm van een feit gewigtige regtspunten ter beoordeeling worden onderworpen, en dit staaft spreker door voorbeelden van moeijelijke zaken en gewigtige appreciatiën nopens capitale misdaden, waar veelal de strafbaarheid afhangt van de beoordeeling van het feit. In de tweede plaats is hij tegen de Jury, omdat zij niet alleen zal hebben te beoordeelen het feit, maar ook de drijfveren van het feit. Dit nu is zeer moeijelijk; daartoe worden gevorderd groote regtskennis, diep doorzigt in het menschelijke hart en een even philosophische als praktische blik, en die vereischten zijn niet te verwachten van den eersten den besten dien de stembus aanwijst, om over het leven van zijne medemenschen te beslissen. Vooral verwerpt hij de Jury met het oog op de politieke misdrijven, omdat daarbij hartstogten in het spel komen en de beoordeeling daarvan zeer moeijelijk mag worden genoemd. Met de instelling van de ambtenaren van het Openbaar Ministerie bij de kantongeregten kan hij zich volkomen vereenigen. De tegenwoordige toestand van die ambtenaren is onhoudbaar. De Gemeentewet heeft daarover den staf gebroken, en ook daarin wordt dringend verandering gevorderd.

Ten slotte merkt spr. op, dat bij eene wet als deze het spreekwoord geldt: "Zooveel hoofden zooveel zinnen." Ieder heeft zijn eigen inzigt, zijn eigen plan, zijn eigen stelsel. Stelt nu eens dat over allen wierd gestemd; menig ontwerp zou dan voorzeker sneuvelen. Zonder toenadering en eenige opoffering van zienswijze zal niets tot stand komen en hetgeen erkend is slecht te zijn, behouden blijven. En zoo zal eene Regering der minderheid domineren, die tot wetteloosheid en ondermijning onzer constitutionnele instellingen leidt.

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE zegt voorloopig van het woord af te zien, na hetgeen reeds ten vorigen jare en ook nu door de verschillende sprekers is aangemerkt, en na hetgeen ook door hem in het vorige jaar is in het midden gebragt. Hij behoudt zich echter voor, nader over sommige onderdeelen zijn gevoelen kenbaar te maken.

De heer COOL: Ik hoop spoedig de bevreemding weg te nemen, die ongetwijfeld bij sommige leden dezer vergadering gerezen is, dat ik het waag voor het eerst over een dergelijk onderwerp het woord te voeren. Ik wil dan ook niet spreken over zaken, die hier met zoo veel talent aangevallen of verdedigd zijn geworden, over cassatie en appèl, over hoven en regtbanken. Slechts een paar bedenkingen wenschte ik in het midden te brengen: 1°. over de wijze van benoeming van de leden der regterlijke magt, bijzonder van de arrondissements-regtbanken, en 2°. over de bezoldigingen in het algemeen.

Daarin vind ik mij gesterkt door eene uitspraak van Gijsbert Karel van Hogendorp, wiens woorden, als motto geplaatst voor eene der brochures, ons dezer dagen geworden, luidende: 'De achtbaarheid der regters wordt geboren uit hunne bekwaamheid, uit hun klein getal en uit hunne ruime bezoldiging."

Ik heb mij afgevraagd, of men de waarborgen in dit ontwerp vindt, om aan dien eisch te voldoen, en of niet de wijze van benoeming en het geldelijke gedeelte van het ontwerp in dit opzigt een groot bezwaar oplevert.

Uit een finantiëel oogpunt vooral is die bedenking bij mij gerezen.

Beschouwt men dit alleen als particulier belang, uit zekere meêwarigheid met de leden der regterlijke magt, die voor zulk een gering honorarium eene betrekking *ad vitam* moeten aannemen, ja! dan zou daarop met eenigen grond kunnen worden geantwoord: "Men kan het er immers voor gedaan krijgen — bij elke vacature, wij ondervonden het, doet zich eene magt van sollicitanten op: ja! zelfs om regter-plaatsvervanger te worden, eene geheel gratuite betrekking, altijd groote aandrang om op den regterstoel te geraken."

Mijne Heeren, dat verschijnsel is mij bekend, en ik beklaag bij voorraad een Minister, die voortaan niet meer uit vooraf opgemaakte drietallen zal hebben te kiezen, maar dan in het naauw zal worden gebragt door de supplianten, door de supplianten zelve niet alleen, maar ook dikwijls door hunne aanverwanten en begunstigers. — Of dit het benoemen van de bekwaamste personen zal ten gevolge hebben, moet de tijd leeren; daar Ministers evenwel ook menschen zijn, zouden wij liever aan de thans bestaande wijze van benoeming de voorkeur geven, of welligt het denkbeeld van een voormalig lid der Kamer voorstaan, die de voordragt aan een Collegie als de Provinciale Staten wil hebben overgelaten. — Doch, Mijne Heeren, welken weg men bij de benoeming van de leden der regterlijke magt ook wil bewandelen, dit neemt het bezwaar niet weg, dat uit hunne te karige bezoldiging onvermijdelijk moet voortvloeijen. Nu, nog meer dan vroeger, zullen *zij* zich alleen voor de betrekking kunnen aanmelden, die genoegzaam door het lot begunstigd zijn om, bij toenemende duurte der levensbehoeften, de regterlijke waardigheid, meer dan de daaraan verbonden geldelijke belooning in de schaal te leggen.

Ik mag hierbij niet het spreekwoord gebruiken "alle waar naar zijn geld," noch te veel aan de leer der Staathuishoudkunde hechten, die de waarde van een artikel naar *aanbod* en *vraag* wil regelen — wij zouden dan gevaar loopen, bij de vele aanbiedingen, de markt te laag te stellen, doch *deze* vraag moet ik tot den Minister rigten: of de ondervinding wel leert, dat de meest gefortuneerde personen altijd ook de bekwaamsten zijn, en of menig jurist, die met een enkel talent vele talenten aan de Akademie heeft weten bijeen te vergaderen, niet met de eerstgenoemden in bekwaamhsid zou kunnen wedijveren. — Als dit zoo is, — als men den regel mag aannemen, dat kennis en wetenschap slechts door ijverige studie te verkrijgen zijn, en dat veel lust tot de studie niet altijd met geld gepaard gaat, dan komt het mij voor, dat men nu ook weder ten onregte in dit ontwerp een stelsel van *privilège* gehuldigd heeft, dat waarlijk uit een nieuw stelsel verwijderd moest blijven. — Men stelt de regterlijke betrekking op nieuw bijkans alleen toegankelijk voor de meer vermogenden en, hoewel niemand *hen* zal willen uitsluiten, mag een ander stelsel evenmin worden aangenomen, dat de zoodanigen uitsluit, die gelijke, ja soms grootere bekwaamheid bezitten, maar die te weinig bemiddeld zijn, om tegen eene gebrekkige bezoldiging de regterlijke waardigheid op te houden.

Minder het persoonlijk belang van den regter, dan wel dat van de maatschappij heeft mij bewogen mijne stem tegen een stelsel te verheffen dat, vooral met het oog op den kantonreg'er, ten eenemale onhoudbaar is. Ten hunnen opzigte, vooral voor den kantonregter in de groote gemeenten, is het ontwerp onbillijk, onregtvaardig! Hierdoor zal het spreekwoord worden in toepassing gebragt: "de paarden, die het werk verrigten krijgen de haver niet," want, bij uitgebreider werkkring wordt menigeen in zijne inkomsten getierceerd! De leden van de gesupprimeerde hoven zullen voortaan voor *niets*-doen 2/3 wachtgeld behouden; den kantonregter onthoudt men het volstrekt noodige, om als fatsoenlijk burger te leven, op hetzelfde oogenblik, dat men hem eene regtsmagt toekent, die zijne werkzaamheden verdubbelt, en van overwegenden invloed zal zijn op de belangen der maatschappij! Ook hiervan zal weder het noodlottig gevolg zijn, dat jonge onervaren regtsgeleerden, met fortuin, naar deze betrekking zullen dingen zoodra de een of ander der tegenwoordige titularissen de betrekking, die hem het noodige niet meer schenkt, heeft moeten opgeven.

Het zal mij aangenaam zijn, mijnheer de Voorzitter, dat de minister deze bezwaren zal weten op te lossen. Naar mijn oordeel biedt het ontwerp, dáár waar de overgangsbepalingen worden vastgesteld, de gelegenheid aan, om eenigzins aan dfe bezwaren te gemoet te komen.

Ten slotte nog een woord over het bezwaar, door den geëerden spr. van Asch van Wijck straks uiteengezet, dat namelijk, dat het overbrengen van vele zaken van de regtbanken naar de kantongeregten, die uitspraken aan de wet van 1854 (welke aan de cellulaire straffen uitbreiding gaf) ontrokken zullen worden; hetgeen ik betreuren zou, en waarom ik aan het door hem gesprokene mijne volkomene adhaesie kan geven.

Geen der leden meer ingeschreven zijnde, is het woord aan den Minister van Justitie, die wegens het vergevorderde uur eerst morgen zijne rede zal aanvangen.

Alvorens de vergadering wordt gescheiden brengt de Commissie voor de petitien, bij monde van de heeren Meylink, Mijer en Cool, verslag uit nopens de verzoekschriften in hare handen gesteld. De conclusien der Commissie worden achtereenvolgens aangenomen. Eene conclusie nopens eene petitie van een muzijkgezelschap te Middelburg geeft den heer van Eck aanleiding, om te klagen over de administratie, die, niettegenstaande Ged. Staten van Zeeland in het vorige jaar dit gezelschap niet patentpligtig hebben geacht, dit jaar uit ijver om de belastingen op te drijven eene overtreding der patentwet bij proces-verbaal heeft geconstateerd en eene procedure voor den correctionelen regter daartoe ten eenenmale onbevoegd heeft geprovoceerd. Spreker wilde niet zijne afkeuring te kennen geven, maar berusten in de conclusie der Commissie om de Regering nadere inlichtingen te vragen. — Eene andere petitie gaf den heer Cool aanleiding om den wensch uit te drukken, dat de vrijdom van accijns voor de brandstoffen ook moge uitgestrekt worden tot de broodfabrijken en broodbakkerijen evenzeer als voor de molenaars.

ONTWERP VAN WET *tot nadere wijziging van sommige bepalingen der wet van* 12 *April* 1850 (Staatsblad N°. 15), *houdende vaststelling van het briefport en regeling van de aangelegenheden der brievenposterij.*

Art. 1. De art. 2, 3, 4, 5 en 10 der wet van 12 April 1850 (*Staatsblad* N°. 15) worden ingetrokken.

Art. 2. Art. 7 derzelfde wet wordt aldus gelezen:

"Het briefport bedraagt vijf cents voor elken brief, die vijftien wigtjes of minder weegt.

"Het port voor brieven of pakketten, wegende meer dan 15 wigtjes, bedraagt:

boven de	15	tot en met	50 wigtjes,	twee malen,
〃 〃	50	〃 〃 〃	100 〃	drie malen,
〃 〃	100	〃 〃 〃	250 〃	vier malen,
〃 〃	250	〃 〃 〃	500 〃	vijf malen,
〃 〃	500	〃 〃 〃	750 〃	zes malen,
〃 〃	750	〃 〃 〃	1000 〃	zeven malen,

en zoo vervolgens over elke 250 wigtjes of breuk van 250 daarenboven, éénmaal het port meer."

Art. 3. In de eerste zinsnede van art. 19 derzelfde wet wordt het woord *dertig* vervangen door: *vijftien.*

In de derde zinsnede van hetzelfde artikel wordt in plaats van *vijf cents* gelezen: *twee en een halve cent.*

In de vierde zinsnede van hetzelfde artikel: *tien cents*, in plaats van *twintig cents.*

Art. 4. Deze wet komt in werking op den 1sten Sept. 1861.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Bij art. 12 der wet van 5 Julij 1855 (Staatsblad N°. 61) wordt bepaald, dat de wet op de brievenposterij, van 12 April 1850 (Staatsblad N°. 15), vóór 31 December 1860 aan eene nadere herziening zal worden onderworpen. Het is ter voldoening aan dit voorschrift, dat het nevensgevoegde wetsontwerp wordt ingediend.

De Regering stelt op den voorgrond, dat, naar hare meening, de voorgeschreven herziening zich ditmaal kan bepalen tot het op nieuw in overweging nemen van die gedeelten der postwet, waarbij de hoegrootheid van het briefport wordt vastgesteld. Trouwens de resultaten dezer wet, die nu de proef eener tienjarige ondervinding heeft doorgestaan, zijn in alle opzigten bevredigend; en er zijn sedert de laatste herziening geene punten aan het licht gekomen, behalve het zoo even gemelde, waarvan eene nadere regeling bij de wet vereischt wordt.

De verbeteringen in de dienst, waarvan de noodzakelijkheid zich van tijd tot tijd doet gevoelen, en waarmede men niet stilstaat, zoo als blijkt uit de jaarlijks bij de indiening der Staatsbegrooting gegeven inlichtingen, kunnen langs den administratieven weg worden daargesteld.

Het is intusschen der Regering niet onbekend, dat er zijn die beweren, dat het tarief ook wel onaangeroerd zoude kunnen worden gelaten; immers dat het nog wel voor een zeker getal jaren op den tegenwoordigen voet kan worden bestendigd. Naar de meening van dezen zijn de voordeelen, welke de toepassing van het bestaande tarief oplevert, te belangrijk, om aan den uitslag eener nieuwe proefneming te worden prijs gegeven, en is er geen voldoende beweeggrond om de schatkist voor een goed deel van een middel van inkomst, hetwelk zoo weinig drukkend is voor de ingezetenen, te berooven.

Maar daartegenover staan zij, naar wier oordeel de brievenposterij geen middel van belasting is, noch immer mag worden, en die vermeenen dat de posterij slechts is eene inrigting ten dienste van het algemeen, welke des noods niet meer behoeft op te brengen dan vereischt wordt tot dekking der uitgaven en tot goedmaking der kosten van de verbeteringen, die in het openbaar belang wenschelijk zijn.

Indien de Regering alleen tusschen de beide opgegeven uitersten had te kiezen, zoude zij naar het in de tweede plaats ontwikkelde gevoelen overhellen, om redenen waarbij zij het overtollig acht stil te staan; — maar de zaak behoeft niet zoo ver te worden getrokken.

Het briefport in zijnen tegenwoordigen toestand kan eene verdere en zelfs aanmerkelijke vermindering ondergaan, zonder dat daarbij het belang der schatkist geheel wordt verwaarloosd; in dier voege ten minste, dat er, na aftrek der noodzakelijke uitgaven, nog altijd eene belangrijke som zal overblijven om te worden aangewend tot voorziening in de behoeften van den Staat. Bovendien valt het niet te ontkennen, dat inzonderheid met het oog op de wenschelijkheid eener verdere verlaging van het tarief, het voorschrift omtrent eene herziening na verloop van zekeren termijn tot twee malen toe, eerst in 1850 en daarna in 1855, in de wet opgenomen werd. Ook heeft het bij de jaarlijksche beraadslagingen over dat gedeelte der Staatsbegrooting niet aan herinneringen en toezeggingen op dit punt ontbroken. Hierdoor is een ieder als het ware op de zaak voorbereid, en zoude voorzeker de bestendiging van het tegenwoordig tarief bij deze gelegenheid vrij algemeen als eene teleurstelling worden beschouwd.

De Regering vermeent hiermede genoegzaam het standpunt te hebben aangewezen, waarvan zij bij het ontwerpen der tegenwoordige voordragt is uitgegaan. De herziening namelijk behoort, naar haar inzien, de strekking te hebben van eene verdere verlaging van het briefport.

Maar van welken aard zal die verlaging zijn; of liever: hoe verre zal dezelve zich uitstrekken? Hiertoe staan in de gegeven omstandigheden *drie* wegen open.

I. Men kan *in de eerste plaats* nog eens eene schrede doen op den weg der trapsgewijze vermindering, die reeds tot twee malen toe met goed gevolg werd ingeslagen; — eerst namelijk door de invoering van een tarief met drie trappen, bij de wet van 1850, waardoor het vroegere tarief, hetwelk in verhouding tot de tegenwoordige uitgestrektheid van het Rijk niet minder dan zeven trappen telde, werd vervangen; en vervolgens bij de herziening van 1855, toen ook de derde trap werd afgeschaft en het getal der trappen op twee gebragt. Dien ten gevolge bedraagt thans het port der binnenlandsche brieven (van de buitenlandsche is hier de rede niet, behoudens de toepassing van art. 21 der wet) 5 cents voor den enkelen brief bij verzending binnen eenen kring van 30 Nederlandsche mijlen afstand, en 10 cents wanneer de afstand grooter is. Wilde men op dezen weg nog een stap verder gaan zonder den eindpaal, te weten het gelijkmatige port, te bereiken, dan zoude men de grenslijn of het punt van afscheiding tusschen de beide trappen van 5 en van 10 cents, in plaats van op 30 mijlen, op b. v. 45 mijlen afstands kunnen bepalen; waardoor aan den kring, binnen welken de brieven slechts met het laagste port van 5 cents belast worden, eene de helft grootere uitbreiding zoude worden gegeven. Een aanmerkelijk getal brieven, waarvoor thans 10 cents moet worden betaald, zoude in dat geval van de helft van het port worden ontlast.

Het schijnt niet ondienstig, tot de juiste beoordeeling dezer zaak alhier dadelijk te laten volgen eene aanduiding van den waarschijnlijken invloed, welke door eene zoodanige wijziging op de onderlinge verhouding tusschen het getal brieven, tot elke der beide soorten behoorende, en ten aanzien van de opbrengst zoude worden uitgeoefend.

Onder de 15 millioen port betalende binnenlandsche brieven, die, om een rond getal te nemen, thans geacht kunnen worden in één jaar met den post te worden verzonden, vindt men volgens eene naauwkeurige opname ongeveer:

6,075,000	stuks, à	5 cents,
8,550,000	〃 〃	10 〃
375,000	〃	met dubbel of hooger port.
15,000,000		

Onder het opgegeven getal brieven a 10 cents zijn mede de dubbele brieven der categorie van 5 cents begrepen; doch dit maakt bij deze wijze van berekening geen verschil.

Ten gevolge eener wijziging van het tarief in den hierboven omschreven zin, zouden de zoo evengemelde getallen waarschijnlijk aldus moeten gesteld worden:

9,112,500	a	5 cents.
5,512,500	〃	10 〃
375,000	hoogere.	
15,000,000.		

De opbrengst van het bovenvermelde getal brieven kan worden geraamd:

volgens het bestaande tarief op................................	*f* 1,209,860.
naar de zoo even gemelde wijziging op........................	〃 1,051,282.
Gevende alzoo in het eerste jaar een waarschijnlijk verlies van........................	*f* 158,578.

hetwelk echter weder naar alle gedachten in 2 a 3 jaren tijds door de vermeerdering der briefwisseling zoude worden ingehaald.

Indien men de lijn van afscheiding verder dan op 45 mijlen wilde brengen, zoude er betrekkelijk te weinig brieven voor de categorie van 10 cents overblijven, en de verhouding tusschen de beide soorten te zeer worden verbroken. Hiervan kan dus geene sprake zijn; maar zelfs het verzetten der grens tot op een afstand van 45 mijlen mag, om dezelfde reden, niet worden aangeraden. Het zoude wezen een greep in het bestaande tarief, hetwelk reeds door de afschaffing van den derden trap eenigermate uit zijn verband is gebragt: terwijl door eene verdere uitbreiding van den trap van 5 cents het port van 10 cents, in plaats van regel, uitzondering zoude worden. Het meerdere bezwaar van dit hoogere port zoude vooral in de van het middelpunt verwijderde en minder bevolkte deelen des Rijks worden gevoeld, en daarentegen de briefwisseling tusschen de meest bevolkte steden, die niet ver van elkander zijn gelegen, er bij winnen; terwijl, als een gevolg van het een en ander, de last meer ongelijk dan thans zoude worden gedragen. Tevens zoude de schatkist zich een niet onaanzienlijk verlies moeten getroosten, zonder dat de vrij algemeene wenschen van hen, die aan een gelijkmatig of dus genoemd uniform-port de voorkeur geven, werden bevredigd. In ieder geval ware het slechts een nieuwe overgangsmaatregel, waarop het met genoegzame zekerheid te voorzien is, dat welligt spoedig zoude moeten worden teruggekomen. Tot dit laatste wenscht de Regering geene aanleiding te geven. Zij vermeent, dat als men het bestaande tarief wil wijzigen, thans de tijd däär is om iets blijvends tot stand te brengen; vooral ook omdat zich nog steeds eene voortdurende neiging tot vermeerdering bij de briefwisseling doet opmerken, welke het vooruitzigt geeft, dat binnen een zeker getal jaren het voor het oogenblik te lijden verlies weder zal worden ingehaald.

II. Indien er, op de hierboven ontwikkelde gronden, tot de invoering van een gelijkmatig port, hetwelk geen ander dan het port van 5 cents kan zijn, wordt besloten, doet zich in de tweede plaats de vraag voor, of men de voorkeur zal geven aan eene gedeeltelijke invoering, dat is aan het beperken der toepassing tot de brieven, waarvan het port bij de afzending wordt vooruitbetaald. Het valt niet te ontkennen, dat dit stelsel, waarbij de gefrankeerde brieven met 5 cents, de ongefrankeerde daarentegen met 10 cents worden belast, zeer vele voorstanders telt; en dat daarvoor beweegredenen worden aangevoerd, die niet van gewigt zijn ontbloot. Zelfs zijn er sommigen, die zoo verre gaan, van het evengemelde verschil tusschen het port der gefrankeerde en dat der ongefrankeerde brieven bijna te beschouwen als een noodzakelijk bestanddeel van een goed posttarief. In dit gevoelen echter kan de regering niet deelen. Zij vermeent dat het eene niet onafscheidelijk met het andere verbonden is; dat de invoering van het gelijkmatig port op meer dan ééne wijze kan geschieden, en dat, bij het bepalen der keuze, vooral moet worden gelet op den toestand waarin men zich in dat opzigt, niet elders, maar hier te lande bevindt. Op vergelijkingen met hetgeen plaats vindt in andere staten valt niet zelden veel af te dingen, wanneer men in bijzonderheden treedt.

De bewijsgronden, die ten voordeele van het hier bedoelde stelsel worden aangevoerd, zijn hoofdzakelijk de navolgende:

a. het gemak voor de ingezetenen om geen port bij het ontvangen van brieven te moeten betalen:

b. eene vermindering van werk voor beambten der posterij, in verband met eene daardoor te verkrijgen bespoediging van de uitgifte of bestelling;

c. eene matiging van het verlies, hetwelk voor de schatkist uit de invoering van den maatregel zal voortvloeijen; en eindelijk

d. eene bezuiniging van uitgaven, omdat er eenige ambtenaren kunnen worden gemist.

Het ligt op den weg der regering om bij de adstructie der tegenwoordige wetsvoordragt haar gevoelen omtrent deze vier punten eenigzins breeder te ontwikkelen.

a. Het meerder gemak voor de ingezetenen. Het is, men geeft het toe, in zekeren zin niet onaangenaam, van de betaling van port voor de brieven welke men ontvangt bevrijd te zijn; maar als men de zaak wel van nabij beschouwt, wordt de last alléén verplaatst, niet opgeheven. Indien toch de maatregel goed werkt, zal men op zijne beurt zich verpligt achten voor elken brief, dien men verzendt, het port te betalen, waarvan men in de omgekeerde rigting wordt vrijgesteld. Het verschil tusschen het een en het ander is in het wezen der zaak van zeer weinig beteekenis, behalve dat men, als geadresseerde van eenen ongefrankeerden brief, geheel vrij is om dien aan te nemen of niet, terwijl men als afzender de verpligting tot vooruitbetaling moet op zich nemen, om geen gevaar te loopen dat de brief voor het port kan worden geweigerd, of zijnen correspondent dubbel port te doen betalen. Dat die indirecte dwang voor velen onaangenaam wezen moet en niet zelden van het schrijven zal terughouden, mag wel als zeker worden gesteld. En voor den geadresseerde van eenen ongefrankeerden brief kan het evenmin welgevallig zijn, dien te moeten afwijzen of zich de betaling van dubbel port, ter zake van een toevallig of opzettelijk verzuim van zijnen correspondent, te moeten getroosten. Bovendien kan men veilig aannemen, dat hier te lande bij zeer vele, zoo niet bij de meeste ingezetenen een zekere tegenzin, niet tegen eene vrijwillige, maar tegen alle gedwongen frankering bestaat. Men doet het bij uitzondering, wanneer men daartoe eene bijzondere aanleiding heeft; maar men wil er niet voor elken brief dien men schrijft, is het niet regtstreeks, dan toch op eene indirecte wijze, toe verpligt worden. In elk geval schrijft men dan minder dikwijls. Dat dit werkelijk zoo is, blijkt uit de ondervinding, welke men van tijd tot tijd ten aanzien van sommige takken der buitenlandsche of koloniale correspondentie heeft kunnen opdoen. Elke afschaffing eener gedwongen frankering werd, in den regel, door eene vermeerdering der briefwisseling gevolgd. Dit zal echter, meenen sommigen, met den tijd wel veranderen. Een ieder zal zich gewennen aan het frankeren, als de wet het voorschrijft en wanneer men zich op die wijze voor schade kan behoeden. Maar, mag een ander op zijne beurt vragen, waartoe zoodanige dwang aan de ingezetenen opgelegd, en waarom niet aan een ieder de vrijheid gelaten waaraan hij gewoon is, en welke niemand schaadt?

b. Vermindering van werk voor de ambtenaren. Dat hiermede niet meer gemak voor de ambtenaren zelven bedoeld wordt, behoeft geen betoog: dit kan slechts in aanmerking komen, voor zooveel het algemeen belang er niet onder lijdt. Maar ook uit het oogpunt eener aanleiding tot bespoediging is er veel op dit argument af te dingen. De behandeling van de gefrankeerde en van de ongefrankeerde brieven op de postkantoren vordert voor iedere soort evenveel tijd. Het uitzoeken en stempelen is voor beide hetzelfde; slechts is het werk anders verdeeld. De tijd, bij de eene soort aan het dus genoemde taxeren besteed, wordt bij de andere tot de verificatie gevorderd, zelfs wanneer de brieven met postzegels zijn gefrankeerd. Ook het gebiedt der postzegels neemt tijd weg, daar de meeste ingezetenen zich daarvan bij het stuk, of in zeer kleine hoeveelheden voorzien. Het eigenlijk verschil bestaat alleen bij de uitgifte, omdat een brievenbesteller zich spoediger van eenen gefrankeerden dan van eenen ongefrankeerden brief kan ontdoen; vooral wanneer de geadresseerde door het stellen van eene brievenbus aan zijn huis daarin te hulp komt. Maar of die wijze van bestelling steeds evenveel zekerheid voor het komen in handen van den regten eigenaar oplevert, als wanneer er betaling van port moet geschieden, mag betwijfeld worden. Van zeer vele brieven toch zijn de adressen onduidelijk of onvolledig, hetgeen ligt aanleiding geeft tot misvatting, die het best door de contrôle der belanghebbenden worden voorgekomen of hersteld. Hiertoe geeft de verpligting om port in te vorderen aan de eene, en om hetzelve te betalen aan de andere zijde als van zelf aanleiding; terwijl bij het afgeven en aannemen van gefrankeerde brieven ligtelijk met minder zorgvuldigheid wordt te werk gegaan. De meerdere spoed kan dus leiden tot het in acht nemen van minder oplettendheid en tot het plegen van misvattingen, die anders zouden worden vermeden. De meeste verkeerdheden, die in dat opzigt, ook op de postkantoren zelve, plaats vinden, zijn het gevolg van overhaasting. Het is hiermede gelijk in de meeste zaken: veel werk en spoedig werk is niet altijd goed werk; en op dit laatste komt het toch eigenlijk het meest aan.

c. Het belang van de schatkist. Hierbij wordt gedoeld op de opbrengst van het verhoogde port, waaraan de ongefrankeerde brieven in tegenstelling van de gefrankeerde zouden zijn onderpen. Maar, kan er in de eerste plaats gevraagd worden, is het rationeel en consequent, dat de staat, als bij voorraad, rekent op een voordeel, hetwelk verkregen wordt door handelingen in strijd met het beginsel van de wet, en welk voordeel grooter zal wezen naar mate er minder gebruik gemaakt wordt van het middel, hetwelk de wetgever wenscht algemeen te zien aangenomen?

In de tweede plaats staat tegenover de bedoelde winst het verlies, hetwelk de schatkist in *drie* opzigten zal lijden: 1°. ten gevolge van het minder dikwijls schrijven door hen die niet willen frankeren en toch hunnen correspondent ongaarne dubbel port laten betalen; 2°. door de vermeerdering van het aantal rebuten, ten gevolge der menigvuldige weigering van met dubbel port bezwaarde brieven, zoo als blijkt uit de ondervinding in andere landen opgedaan, waar dit stelsel werkt; en eindelijk 3°. door de aanmoediging der sluikerij, welke er het gevolg van zal zijn, en op welk punt straks nader zal worden teruggekomen. Dat de invoering der gedwongen frankering, al is het dan ook op eene indirecte wijze, hier te lande een schok zal geven, welke gedurende eenen geruimen tijd nadeelig werken zal op de vermenigvuldiging der correspondentie, kan niet wel worden betwijfeld.

d. Bezuiniging voor de schatkist, door mindere behoefte aan een groot personeel. Dat het werk op de postkantoren zelve niet zoude verminderen werd reeds hierboven aangemerkt; maar ook op het benoodigd aantal brievenbesteller zou de maatregel van geen noemenswaardigen invloed zijn.

Trouwens het is niet zoozeer het meerder of minder getal brieven, noch zelfs de eenigzins korter of langer tijd, welke voor elke bestelling vereischt wordt, als wel de uitgestrektheid van den loop, dien ieder brievenbesteller te doen heeft, en het aantal der bestellingen iederen dag, waarnaar zich de behoefte aan een grooter of kleiner personeel laat afmeten. Ging het denkbeeld op, dan zoude het toch alleen van toepassing te maken zijn in een betrekkelijk klein getal groote gemeenten, alwaar het personeel der brievenbestellers meer of min talrijk is; maar juist in die gemeenten zijn de bestellingen het menigvuldigst; in enkele tot vijf, zes en zelfs zeven iederen dag. Het vermoeijende van eene aldus geregelde dienst maakt dat de beambten beurtelings door anderen moeten worden vervangen, hetgeen niet zoude behoeven plaats te hebben, wanneer er, bij voorbeeld, slechts twee malen iederen dag moest worden besteld. Ware dit het geval, dan zoude men het getal der bestellers in de groote steden misschien wel met de helft kunnen verminderen, ook al hadden zij de helft meer brieven en al wierd er veel meer tijd dan thans voor elke bestelling vereischt; maar wanneer het getal der bestellingen hetzelfde blijft en alzoo de loop der met deze dienst belaste ambtenaren niet kan worden verkort, valt er aan geene reductie van het personeel te denken, al hadden zij ook voor het grootste gedeelte slechts gefrankeerde brieven rond te brengen.

Eindelijk moet het bij een weinig nadenken aan een ieder, die onbevooroordeeld is, in het oog vallen, dat het laatst bestreden argument en dat hetwelk hiervoren sub *b* is behandeld, in lijnregte tegenspraak met elkander zijn. Wanneer men de onderstelling aanneemt, dat het werk door een kleiner getal ambtenaren zoude kunnen worden verrigt, dan zullen zij *of* daartoe meer tijd noodig hebben en de geadresseerden zullen in spoed verliezen, in plaats van winnen; *of* wel elke bestelling zal nagenoeg denzelfden tijd vereischen; maar dan zullen de geadresseerden ook hunne brieven niet spoediger dan thans ontvangen.

Al de hierboven behandelde punten intusschen zijn vatbaar voor eene verschillende wijze van beschouwing, en er zullen velen gevonden worden, die zich niet met de gemaakte bedenkingen kunnen vereenigen. Dit hangt af van het subjectief oordeel; en ook aan ieder punt wordt door de Regering zelve niet evenveel gewigt gehecht. Maar dan blijft er nog altijd één bezwaar over, waarvan tot dusverre geene melding werd gemaakt, en hetwelk van dien aard is, dat daarin alleen, naar het oordeel der Regering, een voldoende grond tegen de invoering van het bedoelde stelsel hier te lande te vinden is. Dit bezwaar is ontleend aan de bijzonderheid, dat volgens het bestaande tarief reeds niet minder dan *twee vijfde gedeelten* van de geheele binnenlandsche correspondentie met het laagste port van 5 cents worden belast, om het even of de brieven al dan niet bij de afzending worden gefrankeerd. Dit is eene omstandigheid welke zich in geen ander land bij de invoering heeft voorgedaan. Overal was het laagste port bij verzending van postkantoor tot postkantoor, dat is tusschen plaatsen die onder verschillende postkantoren ressorteren, voor het minst 10 cents of hooger. Ging men er thans bij ons toe over, dan zoude men *of* een zoo aanzienlijk deel der briefwisseling als het zoo even gemelde van den maatregel der verpligte frankering moeten uitzonderen, iets hetgeen naauwelijks denkbaar en bezwaarlijk voor eene goede uitvoering vatbaar ware; terwijl het tevens eene groote inbreuk zoude maken op het beginsel van het uniform port, *of* men zoude er toe moeten komen om de bedoelde brieven aan een bezwaar te onderwerpen waarvan zij in dit oogenblik zijn bevrijd, dat namelijk van te moeten worden gefrankeerd, of te worden belast met twee malen het port hetwelk thans van die brieven wordt geheven. De toestand van een ieder, die zoodanige brieven verzendt of ontvangt, zoude niet alleen in geen opzigt verbeteren of ten minste dezelfde blijven, hetgeen op zich zelf, wanneer men reeds het laagste port betaalt, voldoende is; maar integendeel verslimmeren, en dat op twee vijfde gedeelten der geheele correspondentie; iets hetgeen nooit het doel eener herziening van de wet kan of behoort te zijn. Daarbij toch wordt wel eene vermindering van belasting, maar geene opvoering van het middel beoogd. Voorzeker zoude niets meer het verboden brievenvervoer — hetwelk het meest door de concurrentie van het lage port van 5 cents, waarmede de postadministratie zich thans op betrekkelijk korte afstanden vergenoegt, is gefnuikt, — doen toenemen, dan een maatregel, die in zeer vele gevallen de betaling van het dubbel voor de belanghebbenden zoude ten gevolge hebben, terwijl de ondernemers van openbare vervoermiddelen, of andere personen, die er zich mede afgeven, wel niet zouden nalaten van die omstandigheid in hun voordeel partij te trekken.

Men denke slechts, om een paar voorbeelden aan te halen, aan den invloed, welken dit zoude hebben op de opbrengst der onderlinge briefwisseling tusschen in elkanders nabijheid binnen den kring van 30 mijlen gelegen plaatsen, gelijk Rotterdam, 's Gravenhage, Leiden, Delft en Schiedam, of tusschen Amsterdam, Haarlem en de nijvere Zaanstreek, waarvoor thans in ieder geval, dat is ook bij het niet frankeren, slechts 5 cents behoeft te worden betaald. Zij, die tot frankeren ongezind zijn, zouden alligt van andere middelen gebruik maken om hun tegenwoordig voordeel te behouden; of wel het monopolie zoude moeten worden gehandhaafd met eene gestrengheid, welke door niemand zal worden begeerd, en die thans ook in het belang der schatkist niet volstrektelijk wordt gevorderd.

III. Al het vorenstaande leidt tot het besluit, dat de invoering van het tot dusverre bestreden stelsel naar het oordeel der Regering niet is aan te raden, maar dat veeleer het middel, hetwelk nog *in de derde plaats* ter beschouwing overblijft, de voorkeur verdient.

Daarmede wordt bedoeld de eenvoudige afschaffing van den tweeden trap van het bestaande tarief, of met andere woorden, de algemeene invoering van een gelijkmatig port van 5 cents voor alle brieven die enkel zijn, om het even of dat port al dan niet bij de afzending wordt vooruitbetaald.

Het is voorzeker de meest doortastende wijziging, waarvoor het bestaande tarief vatbaar, maar tevens die, welke in de gegeven omstandigheden aan de minste bedenking onderhevig is. Daartegen namelijk bestaat geen ander bezwaar dan het verlies, hetwelk de schatkist aanvankelijk door den maatregel zal kunnen te lijden hebben, en hetwelk over het eerste jaar na de invoering op eene som van *f* 425,000 à *f* 430,000 kan worden begroot, om van jaar tot jaar te verminderen en eerst na verloop van eenige jaren, gelijk op grond der verkregen ondervinding te verwachten is, weder geheel te worden gedekt. Het navolgende kan strekken tot toelichting dezer wijze van berekening.

Dat het tegenwoordig getal der binnenlandsche port betalende brieven op 15 millioen stuks in het jaar te stellen is, en hoe dit getal zich over de beide trappen van het bestaande tarief verdeelt, werd reeds hierboven opgegeven.

De tegenwoordige opbrengst is:

6,075,000	brieven à 5 cents...............*f*	303,750
8,550,000	〃 〃 10 〃.....................〃	855,000
375,000	hoogere, waarvan het port volgens eene naauwkeurige opname gemiddeld bedraagt 13,631 cents per brief, dus in eene ronde som.....〃	51,250
15,000,000	brieven te zamen opbrengende...*f*	1,210,000

Wordt het gelijkmatig port van 5 cents toegepast, dan zal de rekening aldus staan:

15,000,000 à 5 cents..*f*	750,000
Verhooging voor de brieven boven het enkel port, welke onder het vorenstaande getal zijn begrepen, alsmede volgens naauwkeurige opname, $4^3/_{10}$ pCt. van het enkele port.......〃	32,250
	f 782,250
De opbrengst volgens het bestaande tarief is...............*f*	1.210,000
Naar het nieuwe zoude zij worden...............................〃	782,250
Dus mindere ontvangst...........*f*	427,750

Mogt de aandacht vallen op de twee verschillende wijzen van berekening, die hierboven ten aanzien der met een dubbel of hooger port belaste brieven zijn gevolgd, zoo diene tot oplossing, dat dit in verband staat met de omstandigheid, dat bij de eerste opgave de dubbele brieven der categorie van 5 cents onder het getal der brieven van 10 cents begrepen zijn; doch de uitkomst zoowel in het eene als in het andere geval is proefhoudende en verdient alle vertrouwen.

De som van *f* 427,750, waarop het verlies over het eerste jaar na de invoering te lijden wordt begroot, is voorzeker aanzienlijk; maar daarbij mag niet uit het oog worden verloren, dat elke herziening van het bestaande tarief met eene belangrijke opoffering voor de schatkist zal gepaard gaan. In ieder geval is het verlies slechts tijdelijk en zal later weder worden ingewonnen door de vermeerdering der correspondentie, die zich voortdurend doet opmerken en waarop de voorgestelde verlaging van het port buiten twijfel eenen grooten invloed zal uitoefenen. Raadpleegt men de ondervinding, volgens welke in negen jaren tijds de jaarlijksche opbrengst met niet minder dan *f* 558,948.17 is toegenomen — zijnde dit het verschil tusschen de opbrengst over 1850 en die over 1859, — en neemt men daarbij verder in aanmerking, dat de vermeerdering van ontvangst gedurende de vijf laatstverloopen jaren voor elk jaar gemiddeld eene som van *f* 70,000 bedragen heeft, terwijl ook de aanwas over 1860 naar alle verwachting niet daarbeneden zal blijven, dan schijnt het niet te gewaagd aan te nemen, dat het straks gemelde verlies van ruim *f* 425,000 in het jaar weder geheel na verloop van 6 tot 8 jaren zal zijn ingehaald. Wordt voorts het even gemelde verlies over het eerste jaar afgetrokken van de som der opbrengst over het loopende jaar, die naar waarschijnlijkheid op ongeveer *f* 1,920,000 kan worden gesteld, dan zal men bevinden, op het einde van het eerste jaar nagenoeg teruggekeerd te zijn tot het standpunt van 1854 en 1855, toen de opbrengst slechts ruim *f* 1,500,000 heeft bedragen, en beneden welke som het dan ook te voorzien is dat het rendement, zelfs in het eerste tijdperk, niet dalen zal. Tevens bestaat er vooruitzigt om, naaftrek van alle uitgaven, nog altijd meer dan *f* 400,000 à *f* 450,000 in het jaar tot dekking van andere behoeften van den Staat over te houden. Wanneer men het beginsel voorstaat, dat het briefport niet is een middel van belasting, is het moeijelijk in het aangewezen verlies op zich zelf een afdoenden grond te vinden, om zich tegen den voorgestelden maatregel te verklaren.

De Regering vermeent hiermede het hoofdonderwerp harer voordragt genoegzaam te hebben toegelicht.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD.